

LEEUWARDER

COURANT.

Abonnement: Per 3 maanden voor Leeuwarden en Huizum f 1.50. Buiten Leeuwarden franco f 2.15. Buitenland volgens posttarief. Weekabonnements in Leeuwarden en Huizum 12 cent, in plaatsen waar agenten gevestigd zijn 17 cent. Losse nummers 5 ct. Postgiro 8910. Telef.: Administratie 3241. Redactie 3119. Deze courant verschijnt dagelijks, behalve op Zon- en feestdagen. Uitgave der „N. V. de Leeuwarder Courant“ (v/h. Erven Koumans Smeding) te Leeuwarden.

Advertentie. Uit Friesland van 1—3 regels 80 ct., elke regel meer 20 ct. Van buiten Friesland van 1—3 regels 95 ct., elke regel meer 25 ct. In het Zaterdagnummer en op dagen voorafgaande aan feestdagen 5 ct. per regel meer. Brieven onder no. 50 ct. extra. Reclames (ook Zaterdags) uit Friesland 50 ct. per regel, alleenstaande 60 ct. per regel. Buiten Friesland respectievelijk 55 en 65 ct. per regel. Minimum per reclame 10 regels. Incassokosten 13 cent.

Dit nummer bestaat uit 3 bladen

HOOFDBLAD VAN FRIESLAND

BUITENLANDSCH OVERZICHT

MEN PRAAT ZICH VAST

De briefwisseling tusschen Daladier en Hitler. — Henderson nog te Londen. — Hitler's voorstellen vergden lange overweging. — Militaire maatregelen allerwegen. — Roemenië en Hongarije. — Zuid-Slavië vindt zijn éénheid. — Japan her-oriënteert zich. — Het kabinet afgetreden.

De Zaterdag en Zondag zijn voorbij gegaan, zonder dat er een wending in de situatie is gekomen, ten goede noch ten kwade. Hoewel reeds dagen lang verzekerd is, dat de toestand zich, met name te Dantzig en langs de Poolsch-Duitsche grens, dermate toespitst dat een uitbarsting welhaast niet meer vermeden kan worden, is het daar nog niet toe gekomen. Wel moet helaas worden vastgesteld, dat er niets gedaan wordt om die toespitsing wat te verminderen, en dat de Duitse radio onvermoeid voort gaat, in felle bewoordingen van de gruwelen te verhalen welke zich in die gebieden zouden voordoen. De Polen laten zich trouwens ook niet onbetuigd en spreken van talloze Duitse aanslagen op Poolsch gebied. Op deze wijze worden twee volkeren tegen elkaar opgezet, en wordt het voortdurend moeilijker, nog een weg voor een eerlijke bemiddelingspoging vrij te houden. Men praat zich steeds vaster.

In dat kader moet ook nog de briefwisseling tusschen den Franschen minister-president Daladier en Hitler beschouwd worden, welke vannacht in een persconferentie te Berlijn aan de buitenlandse journalisten is meegedeeld, omdat, naar men zeide, Daladier er zijnerzijds een onvolledige voorstelling van heeft gegeven. Ten einde de inderdaad gewenschte volledigheid op dit gebied te dienen, hebben wij de correspondentie elders in ons blad in haar geheel afgedrukt. Een bemoeiigende lectuur is het niet. Indien men bijvoorbeeld de verklaring van Hitler leest, dat de „Poolsche Staat van heden in zijn huidige vorm toch onmogelijk zou hebben kunnen voortbestaan“, dan kan dit niet ertoe strekken, de Polen gewilliger te maken voor een overleg en evenmin Engeland en Frankrijk steunen in pogingen om Polen tot toegevendheid te bewegen. Het cardinale verschil met September 1938 is, dat de Tsjechische regering zich zwak voelde en weifelde, omdat zij niet zeker kon zijn van haar bondgenooten, terwijl de Poolsche regering een groote vastberadenheid aan den dag legt, en zich blijkbaar volkomen zeker van haar bondgenooten voelt.

Men kan anderzijds uit de briefwisseling tusschen Daladier en Hitler aanstippen, dat de Führer een zeer handige poging doet om verdeeldheid in het kamp van Polen's secondanten te stichten, door Frankrijk te verzekeren, nimmer iets tegen dit land in den zin te hebben en het dus als een belachelijkheid voor te stellen, dat Frankrijk terwille van een vreemde stad tegen Duitsland oorlog zou gaan voeren. Men gelooft in Frankrijk de verzekeringen van Hitler echter niet en doet, thans zonder verzet Dantzig enzoovoorts te annexeren, ten einde daarna het volle gewicht van Duitsland tegen Frankrijk te keeren, dat inmiddels zijn bondgenooten zou hebben verloren en vrijwel weerloos zou zijn geworden. Inmiddels zijn er in Frankrijk nog verscheidene mensen, die blijven gelooven, dat Hitler het er ten slotte toch niet op aan zal laten komen, al is het niemand duidelijk, hoe hij den weg terug nog zou kunnen in slaan. Hitler heeft echter zijn reputatie van groote vindingrijkheid op het gebied van onverwachte „coups“.

De publicatie van de ontmoedigende briefwisseling tusschen Daladier en Hitler heeft even de aandacht afgeleid van de missie, waarmee de Britse gezant te Berlijn, Henderson, zich naar Londen begeven heeft. Hij had mededeelingen van Hitler aan de Britse regering bij zich, heeft die Zaterdagmiddag overhandigd en... blijft tot vanmiddag op antwoord wachten. De Britse kabinetsraad heeft zich Zaterdagmiddag met Hitler's mededeelingen zeer langdurig bezig gehouden en zou zijn beraadslagingen vanmiddag hervatten. Dan zou Henderson het antwoord mee krijgen, en morgen zouden dan de stukken worden openbaar gemaakt.

Wat bij dit alles opvalt is de betrekkelijke rust, waarmee gehandeld wordt. Zij schijnt niet in overeenstemming met de berichten over de bij het uur stijgende spanning. Men zou kunnen zeggen, dat Hitler's mededeelingen dan toch voor het minst een basis voor discussie in het Britse kabinet hebben gevormd, hetgeen dan al iets is. Er is zelfs beweerd, dat er onenigheid over zou zijn ontstaan in het kabinet, hetgeen Reuter onverwijd heeft tegengesproken, tegelijkertijd waarschuwend tegen iedere gepubliceerde gissing aangaande de zaak, daar er niets in die gissingen juist was. Het schijnt inderdaad verstandig, zich in dit stadium niet te veel in gissingen te verdiepen. Het contact tusschen de Duitse en de Britse regering door middel van Henderson werd Zaterdag als het voornaamste punt in de berichten beschouwd en blijft dat nu tot

morgen — onvoorziene omstandigheden niet meegerekend.

De houding van Italië blijft nog steeds ietwat raadselachtig. Er is alweer melding gemaakt van een lange telefonische boodschap van Hitler aan Mussolini en het blijft opvallen, dat de Italiaanse pers in zake het behoud van den vrede en het zich voordoen van iets „onverwachts“ een zeker optimisme bewaart, maar voor heden is daar verder niets over te zeggen.

De oorlogsvoorbereidingen blijven in alle betrokken landen met volle kracht door gaan en in de meeste is de mobilisatie ongeveer voltooid. Duitsland verkeert nu geheel onder een militair regime, waardoor niet-militaire openbare diensten geheel op den achtergrond zijn geschoven. De post functioneert niet meer voor particuliere zaken, treinen lopen er weinig meer, een uitgebreid distributiestelsel is ingevoerd, met kaarten voor alles en nog wat. Het valt overigens op, dat de berichten over militaire maatregelen uit Duitsland veelvuldiger en nadrukkelijker zijn dan die uit andere landen, terwijl het niet aan te nemen is, dat men daar minder zou doen. Het is overigens alweer Italië, waar men bij de aanvullende mobilisatie — een gedeelte van het leger was daar al gemobiliseerd, gelijk trouwens ook in Duitsland — het kalmste te werk gaat. Rome neemt vannacht pas de eerste verduisteringsmaatregelen, waarmee men in Duitsland reeds dagen aan den gang is, gelijk ook reizigers die uit dat land hier zijn aangekomen, getuigen.

Samenhangende met de crisis om Dantzig — waarmee immers vrijwel alles wat er deze dagen geschiedt, op eenigerlei wijze verband houdt — maar toch op eenigen afstand ervan zijn er ook dingen van belang te constateeren. Hongarije, dat in geval van een oorlog onder zeer sterke Duitschen druk zou komen, is schijnbaar bezig, in zijn betrekkingen met Roemenië eenige klaarheid te brengen. Het heeft een door Roemenië aangeboden niet-aanvalsverdrag geweigerd, doch stelt zijnerzijds een verdrag tot regeling van de positie der nationale minderheden voor, welk verdrag aan vele moeilijkheden tusschen beide landen een einde zou kunnen maken.

Turkije schijnt nog niet gewicht te zijn voor de pogingen van Von Papen om dit land van het non-agressiefte loze te werken, en publiceert zijn trouw aan het verdrag met Engeland.

Zuid-Slavië, jaren lang verdeeld door de conflicten tusschen de Serviërs en de Kroaten — welke laatste bevolkingsgroep, uit de oude Donau-monarchie overgenomen, zich verdrukt gevoelde — heeft zijn eenheid in deze ernstige uren hervonden. De regering te Belgrado is gewicht voor den Kroatische andrang tot zelfbestuur en heeft de Kroatische gewesten tot een autonoom deel van het koninkrijk verklaard, terwijl Matsjek, de leider der Kroaten, als onder-voorzitter van den ministerraad in het kabinet is opgenomen. Of Zuid-Slavië in geval van een oorlog dadelijk de zijde van Engeland en Frankrijk zou kiezen of zou pogen, zolang mogelijk neutraal te blijven, is nog een open vraag.

Japan, dat door het sluiten van het Duitsch-Russische verdrag in een pijnlijke impasse was gebracht, is bezig, zijn politiek algeheel te reorganiseren. Als belangrijkste uitgangspunt is het aftraden van het kabinet te vermelden. Deze regering, welke haar buitenlandse politiek gegrond had op het anti-Kominternpact en een nauwere samenwerking met Duitsland en Italië overwoog, heeft die politiek weggevaagd gezien door het Duitsch-Russische pact, dat geheel buiten Japan om gesloten werd. Het kabinet kon nu niet beter doen dan zelf ook af te treden en het aan anderen over te laten, een nieuwe politieke richtlijn te trekken. Het verluidd, dat de oud-generaal Nobuooyoki Abe, die buiten de politiek staat, nu met de kabinetsformatie zal worden belast. Dat hij zijn land op eenigerlei wijze in de Europeesche aangelegenheden zal mengen, is niet te verwachten. Japan heeft steeds een „Aziatische“ politiek gevoerd, en slechts naar Europa gezien indien het daar steun voor die politiek meende te kunnen krijgen, dus in de eerste plaats bij Duitsland. Dat Japan nu over zou zwaaien naar Engeland — hetgeen hier en daar als verwachting is uitgesproken — is zeer onwaarschijnlijk, daar het bij zijn pogingen tot vestiging van een „nieuwe orde“ in Azië toch steeds op Britsche weerstanden zal stuiten. Dat het in de gegeven omstandigheden de vrijwijing met Engeland niet vermeerdert wil — al ware het slechts om ingrijpen van Amerika te voorkomen — is echter te verwachten. In dat kader moet men het bericht beschouwen, dat de voorbereiding der blokkade-maatregelen tegen Hongkong is gestaakt.

Mobilisatie in Nederland

's GRAVENHAGE, 28 Augustus. De Regeeringspersdienst meldt:

Ten einde ten volle voorbereid te zijn op den plicht, welke op Nederland zou rusten om, in geval dat, tegen alle nog bestaande hoop in, een gewapend conflict in het buitenland mocht uitbreken, onze onzijdigheid naar alle zijden met alle ter beschikking staande middelen te handhaven, heeft de regering gemeend niet langer te mogen wachten met het nemen van den uitersten voorzorgsmaatregel en is daarom thans het bevel gegeven tot mobilisatie van leger en vloot.

De regering heeft zich rekenschap gegeven van de groote moeilijkheden voor het Nederlandsche volk, welke van dezen maatregel het onvermijdelijk gevolg zijn.

Zij doet een beroep op de medewerking van alle ingezetenen om gemeenschappelijk die moeilijkheden zoo goed mogelijk te overwinnen.

Houders witte oproepingen morgen (Dinsdag) opkomen

's GRAVENHAGE, 28 Augustus. Als eerste opkomstdag voor hen, die witte oproepingen in hun zakboekjes hebben, is bepaald de dag van morgen, 29 Augustus.

NEDERLANDS GRONDGEBIED ONAANTASTBAAR

Duitse verzekering aan Koningin Wilhelmina

De regeeringspersdienst maakt bekend: Hare Majesteit de Koningin heeft Zaterdagmiddag in tegenwoordigheid van den minister van Buitenlandsche Zaken ten paleize Noordeinde te 's Gravenhage den Duitschen gezant in audiëntie ontvangen. Graaf von Zech-Burkersroda heeft aan Hare Majesteit mededeeling gedaan omtrent de houding van het Duitse Rijk ten opzichte van Nederland in geval, dat een oorlog onvermijdelijk zou blijken.

Het Duitse Rijk zal de onaantastbaarheid en integriteit van Nederland onder geen enkele omstandigheid schenden en het Nederlandsche grondgebied te allen tijde eerbiedigen.

Daartegenover werd de verwachting uitgesproken, dat Nederland tegenover Duitsland een volstrekte onzijdigheid in acht zal nemen en deze ook tegenover derden zal doen eerbiedigen.

HET SPOORWEGVERKEER TUSSEN DUITSCHLAND EN NEDERLAND

De Internationale D-treinen vervallen.

Volgens mededeeling van de Duitse Spoorwegen, zullen met ingang van heden, de internationale doorgaande D-treinen niet meer loopen.

In verband daarmee deelen de Nederlandsche Spoorwegen mede, dat ingaande heden, deze treinen tot nader order ook op het Nederlandsche gedeelte niet zullen loopen.

In afwijking hiervan zullen wel loopen de treinen D. 78: Vlissingen vertrek 18.20 uur; Venlo aankomst 21.11 uur; Keulen aankomst 22.41 uur en D. 77: Keulen vertrek 8.18 uur; Venlo aankomst 10.20 uur; Vlissingen aankomst 13.35 uur.

Bovendien blijven loopen de treinen 107, Nijmegen vertrek 9.55 uur naar Rotterdam en Amsterdam en 108, Rotterdam D.P., vertrek 18.50 uur; Amsterdam C.S., vertrek 18.47 uur naar Nijmegen. De treinen 107 en 108 beginnen en eindigen te Nijmegen.

De nachttreinen D. 173 en D. 137 liepen reeds gisteravond niet verder dan tot Bentheim. Ditzelfde is het geval met trein 108, die niet verder loopt dan tot Nijmegen.

Het verkeer tusschen Nederland en Duitsland zal met lokale treinen worden bediend. Nader gegevens zullen zoo spoedig mogelijk worden bekend gemaakt.

Verder hebben de Duitse Spoorwegen medegedeeld, dat met ingang van heden verschillende goederentreinen in Nederlandsch-Duitsch verkeer niet meer loopen.

In verband hiermede worden verzenders en ontvangers van goederen voor en van Duitsland en transit er op gewezen, dat de leveringstermijn niet geheel zal kunnen worden nagekomen.

HET SCHEEPVAARTVERKEER HARLINGEN—ENGELAND GESTAAKT

De General Steam Navigation Company heeft hedenmorgen haar dienst Londen—Harlingen gestaakt. De Falcon, die gisteren van Londen afgevaaren was en reeds Nieuwediep gepasseerd was, moest hedenochtend naar Londen terugkeeren.

NA DE AFKONDIGING DER MOBILISATIE

De Koningin spreekt tot Haar volk

's Gravenhage, 28 Augustus. De regeeringspersdienst deelt mede, dat H. M. de Koningin voornemens is hedenavond om acht uur voor de radio een kort woord te richten tot Haar volk. Deze uitzending is bestemd zoowel voor Nederland als voor de Nederlandsche gebiedsdeelen buiten Europa.

Het reizigersvervoer per trein beperkt

's Gravenhage, 28 Augustus. De regeeringspersdienst meldt:

Op morgen, 29 Augustus 1939, zal er tot ongeveer 3 uur des namiddags geen binnenlandsch verkeer voor burgerreizigers per trein mogelijk zijn. Burgers zullen tot de perrons en stations-emplacementen niet toegelaten worden. Maatregelen zijn genomen om het reizigersverkeer met het buitenland zoo veel mogelijk te doen uitvoeren. Op de perrons zullen alleen reizigers worden toegelaten met bestemming naar of van het buitenland.

Wij vernemen nader:

Het goederenvervoer van de Nederlandsche Spoorwegen wordt op 29 Augustus omstreeks 18 uur gestaakt. Voor de aflevering op tijd van goederen, welke op 28 Augustus werden aangeboden, kan niet worden ingestaan.

Het publiek moet er voorts op rekenen, dat het vervoer van burgers op verschillende interlocale tramlijnen en op de autobussdiensten, althans tot 12 uur, niet zal mogelijk zijn.

Op 30 Augustus wordt op de Nederlandsche Spoorwegen een beperkte dienstregeling voor burgerverkeer ingesteld. Hierbij hebben echter militairen voorrang.

Inlichtingen omtrent de beperkte dienstregeling zijn bij den stationschef te verkrijgen.

MAATREGELEN TEGEN PRIJS-OPDRIJVING

De politie te Rotterdam heeft een verzoek aan het publiek gericht om klachten over prijsopdriving van eerste levensbehoefte te harer kennis te brengen. De politie zal dan daartegen optreden, evenals tegen een geval dat zich heeft voorgedaan, n.l. dat een firma geweigerd heeft een bankbiljet van tien gulden, in betaling aan te nemen. Het is de bedoeling, in dergelijke gevallen de namen te publiceren van hen, die zich daaraan schuldig maken.

AFSLUITING VAN DUITSCH-NEDERLANDSCHE GRENS

Alleen belangrijkste overgangen blijven nog geopend

Aan Duitse zijde is men sinds Vrijdagavond bezig met het treffen van maatregelen tot afsluiting van de Duitisch-Nederlandsche grens. Alleen de belangrijkste grensovergangen blijven geopend. Op verschillende plaatsen zijn afsluitingen met prikkeldraad e. d. gemaakt. De grensovergang te Glane is geheel afgesloten en een dubbele draadversperring is op den weg geplaatst. De douane-beambten zijn vervangen door militairen.

Zaterdagmiddag is ook de grensovergang te Overdinkel, gemeente Losser, gesloten. Deze zal alleen voor de in Gronau werkende Nederlandsche arbeiders geopend blijven. De maatregelen aan Duitse kant worden genomen om zoo noodig een volledige controle te krijgen over allen, die Duitsland willen verlaten of binnengaan.

HET WEER VOOR MORGEN

Verwacht wordt tot morgenavond 7 uur: Voor het geheele land: Gedeeltelijk bewolkt, droog, warm weer, behoudens eenige kaas op onweer, meest zwakke, veranderlijke wind.

Belangrijkste Nieuws

op andere pagina's

BINNENLAND

De rechtbank te Amsterdam heeft de nalatenschap van dr. F. Mannheimer failliet verklaard. **2e Blad**

Radioprogramma's. **2e Blad**

De stemming ter beurze was heden onzeker, de handel gering. Lagere koersen, onregelmatige prijsbeweging. Beleggingen werden aangeboden.

BUITENLAND

Het Engelsche kabinet heeft het antwoord aan Hitler vastgesteld. (Tel.). **1e Blad**

De Middellandsche Zee tijdelijk voor de Britsche scheepvaart gesloten; de Britsche schepen uit de Oostzee teruggeroepen. (Telegram). **1e Blad**

De briefwisseling tusschen Daladier en Hitler gepubliceerd. **2e Blad**

Worosiłow, de Russische opperbevelhebber, heeft een uiteenzetting gegeven van de redenen waarom de onderhandelingen met Engeland en Frankrijk mislukt zijn. **2e Blad**

In Duitsland is het postverkeer voor niet-militairen gestaakt, de treinloop aanzienlijk beperkt en distributie ingevoerd. **2e Blad**

Het centraal bestuur van het Internationaal Verbond van Vakverenigingen heeft in een manifest het Duitisch-Russische pact afgekeurd en deelneming aan de landsverdediging tot plicht verklaard. **2e Blad**

ARTIKELEN

De waterleiding in tijd van oorlogsgevaar. **1e Blad**

De stemming in Polen. **2e Blad**

Spanning maar niettemin vertrouwen in België. **2e Blad**

Nazomer in het waterland. **3e Blad**

(Zie verder Telegrammen).

In het aan Twente grenzende Duitse gebied bevinden zich vele militairen, die aan de grensafsluiting hebben gewerkt. Alle binnenwegen zijn voorts afgesloten. Ook bij den grooten grensovergang te Glanerbrug heeft men in allerlei een versperring opgericht. De auto's kunnen echter wel langzaam passeeren. De bedoeling van deze versperring is om ook ten aanzien van auto's over een volledige controle te beschikken, zoodat het niet mogelijk zal zijn eventueel door de slagboomen te rijden.

De militairen, die zich op Duitsch gebied in de omgeving van Twente bevinden, zijn uiterst met machinegeweren. Arbeiders van de turfstrooifabriek te Broekheurne, die Zaterdag in het Aamsveen even over de grens turf wilden steken, zijn door de Duitse militairen teruggezonden. Zij mogen de grens niet meer overschrijden.

Hindernis voor terugkeerende vacatiegangers

Voorts wordt uit Winterswijk gemeld: Den geheelen Zaterdag waren Duitse militairen druk bezig met het treffen van maatregelen tot afsluiting van de grens. De grensboomen van de groote grensovergangen naar Vreden en Borken zijn afgesloten, terwijl in allerlei versterkingen zijn opgericht. Alleen wielrijders en voetgangers kunnen de grens nog overschrijden. De douanebeambten zijn vervangen door militairen, die strenge controle uitoefenen. Voorts zijn op alle binnenwegen afsluitingen met prikkeldraad gemaakt. Hier en daar zullen de draden onder stroom worden gezet. Ook is luchtafweergeschut opgesteld. Tal van reizigers, o. w. vele vacatiegangers, die via Winterswijk ons land weer trachten binnen te komen, reizen thans van Borken naar Bocholt en vandaar met de bussen van de Geldersche Tramweg Mij. den Achterhoek in.

HARWICH—HOEK VAN HOLLAND VOORLOOPIG STOPGEZET

De bootverbinding Harwich—Hoek van Holland is naar wij vernemen, tot nader order stopgezet. De boot uit Harwich is vanmorgen niet meer te Hoek van Holland aangekomen.

DE PLANNEN VAN DR. COLIJN
Weer naar de Eerste en Tweede Kamer
Dr. H. Colijn heeft aan een medewerker van de Telegraaf zijn plannen voor de toekomst ontvouwd. Wanneer de omstandigheden het toelaten, zal hij 6 October naar Amerika vertrekken, waar hij vier maal een lezing zal houden. Eind November gaat hij dan van Amerika op reis naar Japan, China en Ned. Indië. Op 13 Maart keert hij terug en hoopt dan op 3 April weer in Nederland te zijn.
Dr. Colijn deelde verder mee, dat twee Eerste Kamerleden hem hun zetel hebben aangeboden, waarvan hij er een zal aannemen. Bij de Tweede Kamerverkiezingen in 1941 wordt hij weer lid der Tweede Kamer.
Hierbij zij aangetekend, dat de naam van dr. H. Colijn voorkomt op de a.r. candidatenlijst voor de Eerste Kamer van Groep III (Noordholland en Friesland). Voor hem zou, in geval hij in den Senaat zitting neemt, dr. W. de Vlucht of prof. R. H. Woltjer zijn zetel moeten afstaan.

EXODUS VAN DUITSCHE KOOPVAARDIJ-VLOOT
In Rotterdamse haven wappert bijna geen hakenkruisvlag meer

De invloed van het bevel der Duitse regering aan de handelsmarine om de Duitse havens niet te verlaten of er naar terug te keeren, is in de Rotterdamse haven weer heel duidelijk merkbaar.
Terwijl anders vele tientallen Duitse schepen geregeld in de Rotterdamse havens aanwezig zijn, was dit aantal Zaterdagavond tot drie geslonken, terwijl nog twee Duitsers aan de werf van Wilton lagen om te repareren.
Vrijdagmiddag is deze exodus begonnen, meldt de Maasb. Van de 31 Duitse schepen vertrokken er in den loop van den dag niet minder dan 25. De ertsbooten zijn bijna alle naar Emden of Nordenham vertrokken. Dit houdt ook verband met de moeilijkheid om het in Rotterdam geloste erts van hier naar Duitsland te krijgen. Er zijn momenteel weinig schepen voor dit transport te krijgen.
Vrijdagavond arriveerde nog de Duitse ertsboot „Sayn“, doch om drie uur 's nachts vertrok het schip, ongelost, weer naar zee en verder naar een der Duitse havens.
„Ook zijn vele schepen, die anders op de thuisreis Rotterdam aandoen, sinds Vrijdag aan Rotterdam voorbijgevaaren.
De terugslag van den internationalen toestand op de scheepvaart, is, althans wat de Duitse betreft, in Rotterdam zeer goed merkbaar.

MOREELE HERBEWAPENING
Radio-toespraak van Frank Buchman

In zijn Zondagmiddag op den zender van Boston gehouden radiotoespraak zeide mr. Frank Buchman, de voorganger van de „moreele herbewapening“, o. a.:
Ik spreek uit naam van miljoenen bekende en onbekende menschen in alle landen, die in moreele herbewapening een wijze van samenleving hebben gevonden, die zich verheft boven alle hinderpalen, die menschen en volken van elkaar scheiden, en die overtuigd zijn, dat alleen in moreele herbewapening een afdoende genezing voor de crisis kan gevonden worden.
Gedurende deze dagen moeten zich bouwers van een rechtvaardigen vrede ontwikkelen, die den vrede duurzaam maken. Als deze manier van denken de hoofdtoneel in Versailles was geweest, zouden we niet opnieuw in de klauwen van een crisis zijn vervallen en twintig jaren ellende zouden zijn voorkomen. De oorlogsdreiging dwingt ons al ons persoonlijk en nationaal bezit opnieuw op zijn waarde te toetsen.
Een persoonlijke en nationale overgave aan God is een wereldnoodzakelijkheid. De beschaving staat op het spel.
De toekomst hangt af van de menschen en volken, die naar God luisteren en gehoorzamen.

HET LEGER DES HEILS IN NEDERLAND
Commandant Bouwe Vlas trekt zich terug

Het hoofdkwartier van het Leger des Heils te Amsterdam deelt ons mede, dat commandant Bouwe Vlas op Vrijdag 22 September a.s. den actieven dienst van het Leger des Heils zal verlaten. Het ligt in de bedoeling, dat in het Concertgebouw te Amsterdam een openbare afscheidsamenkomst belegd zal worden.
Het internationale hoofdkwartier heeft nog niet beslist, wie de opvolger van commandant Bouwe Vlas zal zijn.

VERLOF OF VRIJSTELLING VAN OPKOMST BIJ MOBILISATIE

Slechts in enkele gevallen toegestaan
Gedurende de laatste dagen bereiken het departement van Defensie vele verzoeken, zoo wel van werkgevers als van wknemers, om aan dienstplichtigen en aan reservepersoneel verlof of vrijstelling van opkomst bij mobilisatie te verleen.
Bekend wordt gemaakt, dat onder de huidige omstandigheden aan vorenbedoelde verzoeken vooralsnog niet anders dan bij zeer hooge uitzondering en dan slechts in zeer dringende gevallen gunstig gevolg kan worden gegeven.

CONSTERNATIE TE VALKENBURG
Verkeerd signaal geblazen

Ten gevolge van het feit, dat een hoornblazer een opdracht voor het alarmsignaal bijklaar verkeerd had begrepen, is er Donderdagavond laat een gewelddige consternatie ontstaan te Valkenburg (L.) om ongeveer elf uur. Toen de terrassen van de hotels nog vol zaten met gasten werd een militair alarm door de plaats geblazen, waarbij de hoornblazer evenwel den mondelingen commentaar gaf „algeheele mobilisatie, iedereen opkomen, telefonisch bericht ontvangen“.
Ten gevolge van een en ander zijn honderden pensionsgasten in allerhaast uit Valkenburg gevlucht. Toen eenigen tijd later de zaak opgehelderd was, waren de gasten reeds weg.

MARKTBERICHTEN
AMSTERDAMSCHER MARKT

AMSTERDAM, 28 Augustus. Suiker. Januari gel. f.64, geb. f.51. Februari gel. f.64, geb. f.64. Maart gel. f.64, geb. f.64. April gel. f.64, geb. f.64. Mei gel. f.64, geb. f.64. Juni gel. f.64, geb. f.64. Juli gel. f.64, geb. f.64. Augustus 40 gel. f.64, geb. f.64. Aug. gel. f.64, geb. f.74. September gel. f.64, geb. f.74. October gel. f.74, geb. f.64. November gel. f.64, geb. f.64. December gel. f.64, geb. f.54.
Stemming: onregelmatig.

Rotterdamse Maisnoteering per 2000 kg.		
	26 Augustus	28 Augustus
	Slotkoers	Slotkoers
September	84 1/2	89 1/2
November	85	90
Januari	85 1/2	89 1/2
Maart	86	91

Rotterdamse tarwernoteering per 100 k.g.		
	26 Augustus	28 Augustus
	Slotkoers	Slotkoers
September	3,37 1/4	3,47 1/4
November	3,40	3,55
Januari	3,57 1/2	3,70
Maart	3,77 1/4	3,85

STADSNIEUWS

De oproep voor mobilisatie

De tekst van het ten stadhuize aangeplakte mobilisatiebevel luidt aldus:
De burgemeester van Leeuwarden roept in opdracht van de regering om zich met spoed in werkelijke dienst te begeven:
Bij de Landmacht en bij de Zeemacht de niet in werkelijke dienst zijnde gewone dienstplichtigen, die behooren tot één der lichten 1924 t. e. m. 1939;
en voorts al het niet in werkelijke dienst zijnde reservepersoneel van land- en zeezijde dienstplichtigen, die behooren tot één der vrijwilligers (voor wat betreft de vrijwillige landstorm van 18 jaar en ouder) en het voor de gemobiliseerde weermacht bestemde burgerpersoneel.

Eerste mobilisatiedag 29 Augustus 1939.
Degenen, die om eenigerlei reden niet in het bezit zijn van een lastgeving (zie zakboekje) zijn verplicht zich te wenden tot den burgemeester van de gemeente, waarin zij woonachtig zijn of, indien zulks niet mogelijk is, tot den burgemeester van de gemeente waar zij verblijven.

De aandacht wordt er op gevestigd, dat deze „Openbare Kennisgeving“, rechtevoldoende is en derhalve dengene, die niet aan deze oproeping voldoet, in verzuim stelt.

Vordering van auto's

Voorts is ten stadhuize aangeplakt een kennisgeving waarin de burgemeester van Leeuwarden in opdracht van de regering, alle eigenaren en beheerders van motorrijtuigen, welke ter algemeene vordering moeten worden aangeboden, oproept om deze motorrijtuigen op 29 Augustus 1939 om 7 uur te brengen of te doen brengen op de verzamelplaats Wilhelminaplein te Leeuwarden.

Er dient op te worden gerekend, dat de motorrijtuigen van bedoelde verzamelplaats door de zorg van de eigenaren en gezamenlijk moeten worden gebracht naar het verzamelterrein te Marssum.

Vordering van paarden

Ten slotte is een gelijkluidende kennisgeving aangeplakt, waarin eigenaren of houders van paarden welke ter algemeene vordering moeten worden aangeboden, wordt bevolen deze morgenvroeg 7 uur te brengen op het parkeerterrein Jacob Catsstraat, vanwaar zij moeten worden geleid naar de Veemarkt.
Wij willen er nog even op wijzen, dat bovenstaande kennisgevingen alleen gelden voor motorrijtuigen en paarden, voor zoover ter algemeene vordering moeten worden aangeboden.

LEEWARDEN EN DE SOLDATEN
Mobilisatie-medeleven

Evenals in 1914 komt onder de burgerij weer een spontaan medeleven tot uiting met de militairen. Bewoners van de Auke Stellingwerfstraat en omgeving boden de militairen in gemeenteschool 14 koffie, thee, koek en fruit aan, waarvoor de officieren, onderofficieren en manschappen zeer dankbaar zijn. Namens hen werd ons gevraagd hartelijken dank te betuigen voor de spontane wijze, waarop de bewoners van hun medeleven hebben blijk gegeven.

Ook voor lectuur werd gezorgd.
Van andere zijde werd er ons op gewezen, dat de militairen toezending van gezelschapsspeel en prijs zouden stellen.

Zoo ziet men, op allerlei wijze kunnen de ingezetenen, wonende in de buurt waar militairen zijn gelegerd, een blijk van medeleven geven.

Vacanties verlengd

Zaterdag hebben we gemeld, voor welke openbare scholen tengevolge van ontruiming voor militaire doeleinden de vacantie is verlengd. Deze maatregel geldt ook voor onderstaande bijzondere scholen:

Van Munsterschool, Leeuwijkstraat; Maria Louiseschol, Leeuwijkstraat, hoek Transvaalstraat; Koningin Wilhelminaschool, Fonteinstraat; Willem Lodewijkschool, Druifstreek; de beide Christelijke scholen, Margaretha de Heerstraat 2; de Christelijke school, Margaretha de Heerstraat 1; de Rehobothschool aan de Pieter Feddesstraat, de Koningin Emma-school aan de Willem Sprengerstraat en de Katholieke scholen aan de Tweebaksmarkt en Baljeebuurt.

Opening Christelijk Militair Tehuis

Men schrijft ons:
Gistermiddag om drie uur is in het Gebouw voor Christelijke Belangen het eerste Christelijk Militair Tehuis geopend door een comité van burgers uit alle gezinden samengesteld. Onder de aanwezigen merkten we op tegenwoordigers van de Ned. Herv. Gemeente, Chr. Geref. Gemeente, Geref. Gemeente, Vrije Evangelische Gemeente, de veldpredikers ds. H. A. van Nie, Ned. Herv. predikant te Hoogeveen en verder veel militaire autoriteiten.
De leiding van de officiële openingsplechtigheid berustte bij den heer L. Touwen. Gezongen werd Ps. 84 : 3 en gelezen Ps. 91 : 1 en 2. Na het gebed heette hij de aanwezigen hartelijk welkom, inzonderheid de beide veldpredikers en de militaire autoriteiten, wier medewerking in dezen hij op hoogen prijs stelde.

Daar de toestand zich de vorige week uiterst snel ontwikkelde, moest ook hier zeer snel worden gehandeld, zodat men niet den gebruikelijk en weg kon bewandelen, maar handelend moest optreden.

Een vertegenwoordiger van den garnizoenscommandant wenschte het beste voor het tehuis. Hij was zeer dankbaar dat men om de jongens heeft gedacht en beloofde volle medewerking. Reeds nu vroeg hij de hulp der predikanten om het Zondagavond nog in de Godsdienst oefeningen af te kondigen, want de kerkgangers zijn ook de trouwe thuisbezoekers.

Ds. Steenhuis wees op doel, aard en grondslag van dit tehuis, dat precies gelijk is aan alle andere tehuizen in ons land.

Spreker is zeer getroffen door de medewerking der burgers, ook van den Commissaris der Koningin en van den burgemeester. Door veler krachtadigen steun kon nu reeds het werk worden aangevangen; daarvoor groote dank en ook voor de toezeggingen in het vervolg, want men kon niet alles op een middag klaar krijgen. Zoolang onze jongens hier zijn, moet in den vrijen tijd niet de straat, maar een vriendelijk tehuis hun plaats zijn.
Ds. de Nie wees op het snelle samenstellen en handelen van de comité-leden, waardoor nog niet alles kan zijn zoals hij het wel gaarne zag, maar hij is overtuigd, dat het goed zal worden. Verder drong hij op groote eengezindheid aan, omdat onze weermacht dit zoo noodig heeft.

Verder zeide spreker dat men nu niet moet meenen, dat soldaten halve verloren zonen zijn. Neen, ze zijn de bloem der natie. Het leger geeft reeds veel aan hen, maakt van den bedeesde een vent, maar het ouderlijk tehuis

kan het leger niet geven en daar wil dit tehuis in voorzien. Daarom verwacht hij, dat dit tehuis tot rijkten zegen mag zijn voor de geheele weermacht die hier gelegerd is.

De heer L. Hofman deelde mee, dat indien dit tehuis te klein mag worden, „Ons Huis“ als tweede tehuis aangeboden zal worden.

Ds. Steenhuis dankte het bestuur van de Vereniging van Chr. Belangen voor het afstaan van enkele zalen in haar gebouw.

De heer Touwen dankte dan alle sprekers en inzonderheid de militaire autoriteiten voor hun medewerking en toezegging van verdere hulp.

Hierna werd de thee rondgediend, waarna de aanwezigen de zalen bezichtigden, waar reeds de eerste gezelschapsspelen, briefpapier, orgel en piano waren aangekomen voor vrij gebruik voor de jongens.

De internationale spanning en de kerken

In nagenoeg alle kerken is gisteren in verband met den hoogst ernstigen internationalen toestand gebeden voor den vrede.

In de Geref. kerken werd des ochtends onder de gewone kerkdiensten een gebedsuur gehouden; in de Chr. Geref. kerk en de Geref. kerk in herstel verband is eveneens gewezen op het groote gevaar en werden gebeden tot God opgezonden om uitkomst.

In de Vrije Evangelische gemeente sprak ds. D. W. Veldkamp des ochtends, zijende op het oorlogsgevaar, over Klaagliederen 3 : 38 : 42.

In alle Ned. Herv. kerken zijn Koningin, vaderland, militairen en ingezetenen aanbevolen in Gods hand.

In de Lutherische kerk heeft ds. Bergman den toestand herdacht door te spreken over Jeremia 2 : 27 : „Zij keeren Mij den rug toe en niet het aangezicht; maar als de nood aankomt, dan zeggen zij: sta op en help ons“.

In „Pniel“ te Huizum is ook de dienst ingesteld geweest op het behoud van den vrede, terwijl in de Geref. kerk aldaar reeds Vrijdagavond een gebedsruimte is gehouden.

Op wensch van het Doorluchtig Episcopaat in ons land is gisteren in alle R.-K. kerken en kapellen, waarover een rector is aangesteld, eveneens gebeden voor het behoud van den vrede en werd het Allerheiligste heel den dag ter aanbidding uitgesteld.

TENTOONSTELLING „FRIESLAND'S ROEM“ VERDAGD

Naar men ons mededeelt, is de tentoonstelling „Friesland's roem“ in verband met de mobilisatie verdaagd.

KONINGINNEDAG

De kinderfeesten op den verjaardag van H. M. de Koningin worden op de beide Hervormde scholen aan de Druifstreek en de Leeuwerikstraat voorloopig uitgesteld.

DE LUCHTVERBINDING MET AMSTERDAM
Vervoerscijfers sinds Juni

Het Leeuwarder vliegveld werd op 15 Juni voor het luchtverkeer opengesteld.

In Juni werden door de K.L.M. van Leeuwarden naar Amsterdam 141 passagiers vervoerd, in Juli 400 en in Augustus 262, terwijl naar Leeuwarden in Juni 138, in Juli 373 en in Augustus 251 personen werden vervoerd.

Bij 't beschouwen van deze cijfers dient men in aanmerking te nemen, dat de luchtdiensten op 22 Augustus wegens de politieke onrust werden stopgezet.

VACANTIE-ONTSPANNING
De laatste dag

Aan alles komt een einde en dus ook aan de schoolvacanties en daarmee aan het werk van de Vereniging Vacantie-Ontspanning.

Dagen lang hebben de kinderen zich uitstekend onder de vertrouwde hoede van leiders en leidsters vermaakt, die daarmee, en met het comité, den dank der ouders verdienen.
Zaterdag was het de laatste dag, die besloten werd met een optocht, welke om 5 uur vanaf de Wilhelminabaan vertrok langs den Westersingel, over de Wrouwenpoortbrug, langs de Nieuwstraat en Vriuwmerdijk naar het Zaailand.

Een heerlijk gezicht was het, die honderden jongens en meisjes te zien voortmarcheeren, met in hun midden de muziekkorpsen „Ons Genoegen“, „Looft den Heer“ en „Klein maar Dapper“ en meedragende een groot aantal vlaggen, w. o. de nieuwe Vacantie-Ontspanningsvlag.

Aanbieding vlag

Nadat de kinderen op het Zaailand waren aangekomen, welk terrein omzoomd was door een dichte haag belangstellenden en zij gezongen hadden „Wij zijn jong“, bood de leider, de heer L. Wieringa, namens de kinderen, leiders, leidsters en ouders het comité een keurige vlag aan, waarop de letters V. O. voorkamen, volgens een ontwerp van den heer Zijlstra van Huizum.

De voorzitter van het comité, de heer C. Haak, zeide, dat het voor het comité voor Vacantie-Ontspanning een aangename verrassing is uit handen van de deelnemende kinderen een vaandel te mogen ontvangen.

Een vaandel symboliseert de eenheid en kracht van een organisatie en het is sprekers wensch, dat alle kinderen trouw aan het vaandel zullen blijven.

In de afgelopen tien jaren hebben wij het zonder banier gedaan en toch heeft ons werk rijke vruchten gedragen. Nu wij ons rondom een vaandel, geschenken bij het tienjarig jubileum van Vacantie-Ontspanning, kunnen scharen, hoop en vertrouw ik, dat we allen ons uiterste best zullen doen om onze vereniging steeds meer aan haar doel te doen beantwoorden.

Uit naam van zijn mede-comité-leden aanvaarde spreker dit geschenk van de kinderen en dankte hen hartelijk voor dit bewijs van waardeering, daarbij de wenschen uitsprekende, dat dit vaandel nog vele jaren het werk van Vacantie-Ontspanning moge oplossen.

Spreker vervolgende, zeide: Alle lofzangen nemen een einde, zoo ook onze vacatiespelen. Alvorens de spelen officieel te sluiten, zij het mij vergund een enkel woord te spreken en dan wel in de eerste plaats een herinneringswoord ter gelegenheid van het feit, dat het comité thans haar tienjarig werk heeft afgesloten.

Ik roep dan in uw herinnering op het eerste jaar van onze spelen in 1929, toen we met een 500-tal kinderen op het terrein van de IJbaan aan de Bleekerstraat ons werk aanvingen.

De gestadige groei in de afgelopen tien jaren — dit jaar hebben ruim 2300 kinderen deelgenomen — heeft duidelijk bewezen, dat het vacatie-werk in een behoefte voorziet en het feit, dat de kinderen van alle lagere scholen aan de spelen deelnemen, geeft reden tot verheugenis.

Het steeds toenemend snelverkeer heeft de straat, het vroegere domein van het kind, geheel voor zich opgeëischt.

Spreker meende te mogen beweren, dat het beoogde doel bij de oprichting voor oogen gesteld, voor een groot deel is benaderd. De plaats is niet hier om over het verrichte werk

in den breede uit te weiden, doch een ieder, die zijn oogen en ooren open heeft, kon in de afgelopen vier weken, evenals in voorgaande jaren, constateeren de vreugde en blijdschap van de kinderen. Ondanks de groote moeilijkheid om steeds geschikte objecten te vinden, is er toch veel op velerlei gebied gedaan om de kinderen prettig, aangenaam en nuttig bezig te houden en wij meenen te mogen constateeren, dat wij hierin ten volle geslaagd zijn.

Profiteeren de kinderen in de eerste instantie van het vacatie-werk, daarnaast plukken de ouders, ja de geheele gemeenschap, de vruchten van het vacatiewerk. Welk een gevoel van rust en voldaanheid wordt den ouders niet geschonken, nu zij weten, dat hun kinderen in goede zorg zijn, terwijl de geheele gemeenschap profiteert, door het aan de straat houden van ruim 2300 kinderen, waardoor straatsehenderij wordt voorkomen en het verkeer minder in gevaar wordt gebracht.

Spreker verwijde vervolgens een oogenblik bij de afgesloten tien jaren van den arbeid van Vacantie-Ontspanning, waarop hij met dankbaarheid terugzag.

Gedurende al die jaren vonden, God zij dank, geen noemenswaardige ongelukken plaats, hetwelk, gezien het groote aantal deelnemende kinderen, heel wat zeggen wil.

Door de bijdragen van de deelnemende kinderen, door de donaties van vele verenigingen en stichtingen, alsmede door de offervaardigheid van de burgerij kwamen de werkzaamheden steeds gefinancierd worden.

Ook van verschillende andere zijden mochten wij steeds de meest mogelijke medewerking ondervinden.

Het Comité heeft gemeend over enkele weken een vergadering met een eenigszins feestelijk karakter te beleggen, met hen, die van nabij het werk van V.-O. hebben gesteund, waar beter tot uiting kan worden gebracht, hetgeen het Comité meent te moeten zeggen. Maar toch zij het mij vergund, aldus spreker, reeds nu aan allen een hartelijk woord van dank toe te roepen voor de ondervonden medewerking.

Aan de ouders, die hier in zo'n groote getale aanwezig zijn en daardoor bijk geven van hun belangstelling, roep ik toe: Laat uwe kinderen van V.-O. genieten; hoe groter de deelname, hoe beter de spelen kunnen floereen. Wijst uw kinderen op het vele en goede, dat hun geboden wordt.

En zij kinderen, die tijd, dat de scholen weer beginnen is, naar ik hoop, spoedig weer daar. Vele scholen zijn thans bezet met militairen, doch laat ons hopen, dat de toestand spoedig zoodanig verbeterd, dat zij gauw weer aan het werk kunt gaan. Doet uw best, opdat ge later goede leden van de maatschappij zult worden.

Ik vertrouw, dat zij gedurende de afgelopen vier weken weer genoten hebt en dat ge tevreden zijt. Er zijn onder u die dit jaar voor de laatste maal de vacatiespelen hebben meegemaakt. Wil de tijd, dien zij bij V.-O. hebt doorgebracht in uw herinnering bewaren en wanneer ge eenmaal in de gelegenheid zijt en er wordt een beroep op uw medewerking gedaan, trek u dan niet terug maar toont uw dankbaarheid door het werk van de V.-O. uw steun niet te onthouden.

Tot de verdere belangstellenden zeide zij: Uw tegenwoordigheid alhier is zoo'n groote getale wetttig het vermoeden, dat zij belang stelt in ons werk. Toont die belangstelling in de toekomst wanneer op de een of andere wijze een beroep op uw hulp wordt gedaan.

Na nogmaals een woord van hartelijken dank te hebben gericht tot allen, die hunne medewerking verleenden en de hoop uitsprekende, dat men op den ingeslagen weg moge voortgaan, sloot spreker de vacatiespelen 1939.

Namens de jongens en meisjes sprak Piet van Es een kort dankwoord tot het Comité de leiders en leidsters, in het bijzonder aan het adres van den heer Wieringa.

Nadat nog het Vacantie-Ontspanningslied als gezongen, trokken de kinderen huiswaarts, allen voorzien van een reep chocolade, elkan der belovende het volgend jaar weer present.

AANKONDIGING
van vergaderingen, uitvoeringen en te Leeuwarden

MAANDAG 28 AUGUSTUS
Samenkomst in een tent van de Commissie voor Inwendige Zending der Vrije Evangelische Gemeenten, bij het Sportterrein Cambuur, 's avonds 8 uur. In deze tijden: Een crasse boodschap. Verschillende sprekers.

Vergadering van bedrijfsautochouders in Nederland, 's avonds 8 uur, gebouw „Josafat“. Spreker de heer J. F. Castelijns over: „Rijtydenbesluit en Coördinatie“.

LAATSTE BERICHTEN
KINDJE VERDRONKEN TE SNEEK

Sneek, 26 Augustus. Het 12-jarig dochterje van den heer L. Oppenhuys, wonende in de Boschstraat alhier, was met haar zusje van 7 maanden, gezeten in een wagen, aan den wandel.

Op de Waterpoortgracht is het stuur over den wagen kwijt geraakt. De een zegt, dat ze den wege en den duw gaf om er zelf achter aan te loopen, zoodat kinderen wel meer doen, anderen meenen, dat 't zusje struikelde. In elk geval de wagen reed bij den hoogen wal neer in het water, waarbij het kindje, dat weinig dekking had, uit den wagen is gevallen.

Het meisje, vermeld van schrik maakte niet onmiddellijk alarm. Op het stille madaguar waren geen wandelaars aanwezig, terwijl ook de omwonenden van het ongeval niets hadden bemerkt.

Een schipper snelde later op het ruijgeroep met een bootje toe, en ook de politie kwam met dreggen, doch intusschen was bijna een kwartier verloop voor het kindje werd opgehaald.

Wel trachtte dr. J. v. d. Zijpp te levensgeesten op te wekken, waarbij het zuurstofapparaat dienst deed, dat in het, in de onmiddellijke nabijheid gelegen politiebureau aanwezig is, doch alle pogingen bleken vruchteloos.

Buitenlandsche Berichten

KORTE BERICHTEN

Berichten van den ambassadeur der Verenigde Staten in Santiago de Chili bevestigen, dat de opstand, welke in Chili was uitgebroken, is gedempt en dat de regering den toestand volkomen meester is.

Het stoffelijk overschot van President Busch, van Bolivia, is Zondag met militaire eer ter aarde besteld. Langs den weg, waaraan de begrafenis volgde, stonden 50.000 menschen opgesteld.

Te Jeruzalem zijn bij de ontfanging van een bom twee Britsche inspecteurs van politie om het leven gekomen.

De militaire attaché bij de ambassade van de Sovjet Unie te Berlijn, kolonel Gerasimoff, is naar Moskou teruggeroepen.

TELEGRAMMEN

BINNENLAND

NEDERLANDSCHE BANK

Rente-tarieven met 66n procent verhoogd

De Nederlandsche Bank heeft haar rente-tarieven over de geheele linie met een vol procent verhoogd. De tarieven zijn dus thans als volgt:

Wisseldisconto 3 procent, promessedisconto 3 1/2 procent, beleening op effecten 3 1/2 procent, beleening op goederen 3 1/2 procent, voorschotten in rekening-courant 3 1/2 procent.

De Nederlandsche Bank heeft haar rente-tarieven verhoogd en daarbij is het wisseldisconto gebracht op 3 procent, nadat het sedert 3 December 1936 onveranderd 2 procent was gebleven.

NA DE AFKONDIGING DER MOBILISATIE

Rustige stemming te Amsterdam

Amsterdam, 28 Augustus. Toen te kwart over één het besluit der regering om leger en vloot te mobiliseeren werd bekend gemaakt, ontlaste zich voor het eerst sedert verschillende dagen een hevige onweer boven de hoofdstad, dat gepaard ging met een wolkbreukachtigen regen, waardoor de menschen in snel tempo van de straat werden gedreven.

Toen het weer ruim een half uur later begon op te klaren, stonden al spoedig op hoeken van straten en voor winkels, die het bericht gebulletineerd hadden, groepen menschen bijeen, terwijl anderen, die van het mobilisatiebevel kennis namen, zich onmiddellijk naar huis spoedden. Gedurende eenigen tijd was nauwelijks eenig vervoermiddel te krijgen en taxi's snelden door de straten, die vooral in sommige buitenwijken blank stonden, omdat de gaten het overvloedige regenwater niet hadden kunnen verwerken.

In de binnenstad was het vooral voor de krantenbureaux, dat de menschen samengroepen, zoodat de laatste dagen voortdurend het geval is.

Slechts enkele militairen begaven zich terstond op reis, de meesten moeten pas morgenochtend per eerste gelegenheid naar hun bestemming vertrekken.

Aan de stations was dan ook vanmiddag nog weinig bijzondere drukte te bespeuren.

VRIJWILLIGE BURGERLIJKE DIENST-VERLEENING

's Gravenhage, 28 Augustus. De regeringspersdienst meldt:

De regeringscommissaris voor de vrijwillige burgerlijke dienstverleening verzoekt alle landelijke of gewestelijke georganiseerde verenigingen, die bereid zijn zich vrijwillig beschikbaar te stellen voor het verrichten van diensten in buitengewone omstandigheden, ten spoedigste daarvan aan hem mededeeling te doen. Het regeringscommissariaat is tijdelijk gevestigd in het gebouw van het departement van Binnenlandse Zaken, Binnenhof 19, te 's Gravenhage.

Plaatselijke organisaties gelieven zich met een gelijke mededeeling te wenden tot de door de burgemeesters van hare gemeenten bij openbare bekendmaking aangezen instanties. Voorloopig dienen uit praktische overwegingen deze opgaven beperkt te blijven tot de provinciale hoofdsteden en de overige gemeenten met meer dan 10.000 inwoners.

Zeer binnenkort zal door de burgemeesters voor hen, die buiten organisatorisch verband zich wenschen aan te melden voor in beginsel belangeloze vrijwillige dienst- en hulpverleening, de gelegenheid daartoe worden opengesteld. Geen aanmeldingen worden ingewacht van hen, die militaire verplichtingen hebben of die een functie vervullen bij luchtbeschermingsdiensten, vrijwillige burgerwachten of andere daarmee gelijk te stellen organisaties.

Het ligt in de bedoeling binnenkort een soortgelijk oproep te doen uitgaan in de gemeenten met minder dan 20.000 zielen.

INDIENSTELLING VAN DE O 20

Schiedam, 28 Augustus. Voor de tweede maal binnen twee maanden heeft de werf Wilton-Fijenoord een onderzeetboot afgeleverd aan de Nederlandsche marine. 3 Juli j.l. werd de O 19 overgedragen en in dienst gesteld. Inmiddels is deze boot naar de Indische wateren vertrokken en terwijl zij nog onderweg is, heeft een marine thans het zusterschip, haar evenbeeld in alle opzichten, de O 20, in dienst genomen. Verleden week Maandag heeft in alle stilte zonder het gebruikelijke ceremonieel de overdracht plaats gehad, waarbij aanwezig was de chef van het bureau materieel zeevaart van het ministerie van Defensie, vice-admiraal A. Vos. Vanmorgen heeft de commandant van de „O 20“ luitenant ter zee eerste klasse A. J. Bussemaker, het schip in dienst gesteld.

BUITENLAND

ATTOLICO BIJ HITLER
Berlijn, 28 Augustus. (Reuter.) De Italiaan-
che ambassadeur Attolico heeft vanochtend
een langdurig onderhoud gehad met Hitler.
ENGLAND, FRANKRIJK EN DUITSCH-
LAND VERZEKEREN EERBIEDIGING DER
BELGISCHE NEUTRALITEIT

Mededeelingen aan Koning Leopold
Brussel, 28 Augustus. (Belga.) Koning
Leopold heeft heden audiëntie verleend aan
den Britschen en aan den Franschen ambassa-
deur, die tegenover den Koning de houding
van Engeland en van Frankrijk tegenover
België hebben uiteengezet, ingeval een conflict
in Europa niet vermeden zou kunnen worden.
De ambassadeurs hebben plechtig verklaard,
dat indien België in het veronderstelde geval
zijn neutraliteit handhaaft, de Britsche en de
Fransche regering vastbesloten zijn, overeen-
komstig hun traditioneele politiek, deze te
eerbiedigen.

Deze verklaring veronderstelt, dat de
neutraliteit van België geëerbiedigd zal worden
door alle andere mogendheden. Frankrijk en
Engeland zullen natuurlijk trouw blijven aan
de door hen aangegane garantieverplichtingen.
De Duitse gezant te Brussel had Zaterdag
eenzelfde mededeeling tot den Belgischen
Koning gericht als de gezant in den Haag aan
Koningin Wilhelmina had gedaan. Ook de
president van Zwitserland en de aartshertog
van Luxemburg hebben een dergelijke bood-
schap van Duitschland gekregen.

RUSLAND RATIFICIERT HET
NIET-AANVALSPACT

Moskou, 28 Augustus. (Reuter.) Het parlemēt
der Sovjet-Unie heeft het Sovjet-Duitsche pact
geratificeerd.
Er werden nog twee maatregelen afgehandeld,
doch de zitting duurde slechts 55 minuten.
Stalin noch Woroisjof was aanwezig, doch
Molotov, Kalinin en andere leiders zaten op de
plaatsen der ministers.

NA HET DUITSCH-RUSSISCHE VERDRAG
Japanse troepen trekken zich bij
Hongkong terug

Hongkong, 28 Augustus. (Reuter.) Gister-
avond begonnen de Japanse troepen zich van
de grens van het Britsche gebied op het vast-
land tegenover Hongkong, dat zij een paar
dazen geleden met een blokkade bedreigden,
terug te trekken.
De Japannezen zijn op de reede van Nantau
ingescheept aan boord van acht transport-
schepen en slechts onbetekende strijdkrachten
zijn in de grensoorden achtergelaten.

De strijd aan de grens van Mandsjoekwo

Hsinking, 28 Augustus. (Domei.) Sedert het
begin van het incident van Nonomham wordt
thans aan de grens tusschen Mandsjoekwo en
Buiten-Mongolië een hevige artillerie-actie
waargenomen. Zondagochtend zijn de artille-
risten van Sovjet-Rusland en Buiten-Mongolië
overgegaan tot krachtige operaties. Zij con-
centreeren een hevig vuur op de stellingen van
Japan en Mandsjoekwo tegenover Tsjiang-
Tsjoenmiao en Nonomham. Ook de Japanse
artillerie heeft geantwoord op een wijze, welke
krachtiger dan totnu toe sedert het uitbreken
van het incident van Nonomham het geval is
gewees. Eenige honderden Russische tanks
hebben geprobeerd den rechtervleugel der
Japannezen te omsingelen, doch Japanse
vliegtuigen traden met succes op en de actie
mislukte; 120 tanks werden vernietigd of
moesten worden achtergelaten.

DE VORMING EENER NIEUWE JAPANESE
REGERING

Tokio, 28 Augustus. (Domei.) De oud-
generaal Nobuooyeki Abe, die thans beschouwd
wordt als de voornaamste kandidaat voor het
minister-presidentschap, is tot nog toe nooit
door de pers als zodanig genoemd. In 1935
was hij vice-minister onder den toenmaligen
minister van Oorlog, generaal Oegaki. Toen
Oegaki ziek werd, werd hij benoemd tot
minister zonder portefeuille om de zaken van
het ministerie van Oorlog waar te nemen.
Generaal Abe behoorde op de krijgsschool tot
dezelfde klasse als de generaals Araki, Honjo
en Masaki.

Aangezien hij weinig op den voorgrond trad,
heeft zijn verschijning op het politieke schouw-
toneel bij het publiek algemeen verrassing
gewekt, doch zijn hoffelijke en betrouwbare
persoonlijkheid en zijn verzoeningsgezinde
houding stemmen hem wellicht tot een der
beste premiers voor het land, dat thans een
geheel gewijzigden internationalen toestand
onder het oog moet zien. Hij behoort tot geen
enkele politieke groepering. Hij nam deel
aan den Japanisch-Russischen oorlog en bezette
verschillende belangrijke posten. O. a. was hij
hoofd van het bureau algemeene zaken van
den generalen staf, chef van het militaire
administratiebureau en commandant van het
Formosa-leger. Hij was lid van den militairen

NOG EEN NIEUWE STAP VAN
ROOSEVELT?

Washington, 28 Augustus. (Reuter.) Uit ge-
woonlijk welingelichte bron wordt vernomen,
dat president Roosevelt vandaag een nieuwen
stap voor den vrede zou ondernemen.
Gemeld wordt, dat de president probeert de
Latijnsch-Amerikaansche landen ervoor te
interesseeren hem te steunen bij een nieuwen
stap, welks aard evenwel niet bekend is.
Verantwoordelijke kringen hebben nog niet
de hoop opgegeven, dat de invloed der Sovjets
zou kunnen worden aangewend voor de zaak
van den vrede, ondanks de overeenkomst met
Duitschland.

ENGLAND TREFT MAATREGELEN
Witboek met eerste maatregelen gepubliceerd

Londen, 28 Augustus. (Reuter.) Vandaag
is een Witboek uitgegeven, dat de eerste lijst
van regelingen voor de landverdediging in-
houdt, betrekkingen hebbende op de veiligheid
van den Staat, de openbare veiligheid en de
veiligheid van schepen, vliegtuigen en de
levering van essentiële goederen. Een ieder
wordt verboden mededeelingen te doen aan
een ander, indien er reden is te gelooven, dat
een dergelijk persoon den vijand hulp verleent.
Het is verboden in nader aan te geven ge-
bieden foto's te maken.
De admiraliteit kan personen verbieden
zekere gebieden te betreden.
Van de bewoners van huizen kan inkwar-
tering worden geëischt voor een zeker aantal
personen. Ook voorziet een maatregel in het
voorkomen van het verschaffen van voor den
vijand nuttige inlichtingen door innemingen in
draadloze en telegraaf- en telefoon-
verbindingen.
Geheime verbindingen, met inbegrip van het
gebruik van code, mogen slechts met ver-
gunning van den minister benut worden.
Reizigers kunnen bij aankomst in of vertrek
uit Engeland worden gefouilleerd. Britsche
onderdanen mogen zich, tenzij zij daarvoor
vergunning hebben, niet het grondgebied van
den vijand betreden of zich aan boord begeben
van schepen of vliegtuigen.

De electriciteits-, gas- en watervoorziening
kan worden afgesneden.

Het ministerie van Landbouw kan bepalen,
dat bouwland niet dan met een speciale ver-
gunning voor een ander doel zal worden
gebruikt.

MIDDELLANDSCHE ZEE VOOR BRITSCHE
SCHEPEN TIJDELIJK GESLOTEN

Londen, 28 Augustus. (Reuter.) De Middel-
landsche Zee is tijdelijk voor de Britsche
scheepvaart gesloten, aldus verneemt Reuter
van de admiraliteit.

Londen, 28 Augustus. (Reuter.) De Britsche
schepen die zich nu op de Middellandsche Zee
bevinden zullen, naar de admiraliteit verder
meldt, hun reizen voortzetten.

Het verluit, doch dit wordt niet bevestigd,
dat Britsche schepen Italiaansche havens mo-
ten verlaten.

BRITSCHE SCHEPEN UIT DE OOSTZEE
TERUGGEROEPEN

Londen, 28 Augustus. (Reuter.) De admiral-
iteit heeft verklaard, dat alle Britsche schepen
de opdracht hebben gekregen de Oostzee te
verlaten.

INSTRUCTIES AAN DUITSCHE SCHEPEN

New-York, 28 Augustus. (Havas.) Een
plaatselijk radiostation deelt mede, een bericht
uit Europa te hebben opgevangen, waarin in
het Duitsch aan een vijftigtal Duitse schepen
die zich op zee bevinden, opdracht wordt ge-
geven, „overeenkomstig hun geheime instructies
te handelen“.

BELGIË
Gedeeltelijke mobilisatie in België

Brussel, 28 Augustus. (Belga.) Het ministe-
rie van Landsverdediging deelt mede:
Er zijn eenige nieuwe oproepingen gelast,
welke fase B. van het mobilisatieplan vormen
en thans worden ten uitvoer gelegd. Deze op-
roepingen beoogen de in fase A. genomen
maatregelen te completeren. Deze maatregelen
zijn genomen om de veiligheid en de be-
waking der grenzen, zoome de luchtwacht te
verzekeren. De waarnemersposten zijn bezet.
De garnizoenen der groote plaatsen zijn mer-
kbaar versterkt. Men houdt zich bij alle een-
heden actief bezig met de hervatting van de
instructie der oproepingen.

Het vliegen boven Belgisch grondgebied en
de territoriale wateren is voor alle Belgische
en vreemde particuliere vliegtuigen verboden.
Deze maatregel is direct van kracht verklaard.
Zij is niet van toepassing op de vliegtuigen van
de geregelde lijnen noch voor hen, die van de
regering toestemming hebben verkregen.

Er zijn aan de officieren, belast met de
requisities, instructies gegeven in samenwer-
king met de gemeentebesturen te handelen.

DE BRITSCHE PERSSTEMMEN VAN
VANDAAG

Londen, 28 Augustus. (Reuter.) De grond-
toon van de commentaren in de pers is in vol-
ledige overeenstemming. De bladen wijzen
op de absolute vastberadenheid van Groot-
Brittannië en Frankrijk en den vasten wensch
voor niets minder dan een werkelijken duur-
zamen vrede.

De Daily Mail schrijft: Ons geduld geraakt
uitgeput. Wij willen niet onbepaald voort-
gaan onder de schaduw van oorlog. Wanneer
we moeten vechten, zullen wij weten, dat wij
alles hebben gedaan wat in eere mogelijk is
om den vrede te bewaren.

De Daily Telegraph schrijft, dat geen com-
promis ten koste van Polen in overweging kan
worden genomen. Thans in te binden zou
slechts een voorbereiding zijn voor een over-
gave waar en wanneer ter wereld de dicta-
turen het verkiezen te betoogen, dat hun wil
is. De verplettering van Polen zou het
luiden betekenen van de doodsklok der
kleine naties in Oost-Europa en een Duitsch-
land, dat de heerschappij in Europa zou heb-
ben verkregen, zou spoedig om de oude kolo-
nien vragen en nog meer gelooven, dat het
alle doeltreffende weerstandskracht zou heb-
ben gebroken. Een overgave nu zou kunnen
worden uitgelegd als te zijn ingegeven door
vrees en zou over heel wat meer dan het lot
van Europa beslissen. Het zou zeker doen
zijn, dat de dictatoren in snelle etappes van
de democratiën een losgeld zouden eischen en
dat de vrijheid, zoals die in het nationale be-
staan wordt toegepast, op zou houden be-
teekenis te hebben.

FRANSCH PERSSTEMMEN

Parijs, 28 Augustus. (Havas.) De Parijsche
bladen keuren eenparig de houding van
Daladier en Chamberlain, bij de onderhande-
lingen met de Duitse regering, goed.

Lucien Bourguies schrijft in de Petit Parisien:
De Führer weigert dus de onderhandelinge-
men met Polen te hervatten om te trachten de
Duitsch-Poolse geschillen op te lossen. Aange-
zien Polen geen opgedrongen oplossing zal
aanvaarden, brengt de weigering van Hitler
de bemiddelingspogingen in een impasse en
wordt de toestand er uitzonderlijk door ver-
ergerd. De zwakke hoop, die nog overbleef
neemt af en men bereikt zich voor op een vol-
ledige breuk. Toch is er nog reden om te
hopen, dat de besprekingen met het gewe-
aan den voet heden nog zullen worden voort-
gezet, aangezien Hitler waarschijnlijk het
Engelsche antwoord zal afwachten alvorens
definitieve beslissingen te nemen. De tegen-
werking van Hitler brengt den vrede in het
grootste gevaar, hoewel hij den ambassadeurs
van Frankrijk en Engeland verzekerd heeft —
men zegt zelfs met een trilling in de stem —
dat hij geen oorlog wensch, handelt de heer-
scher over Duitschland juist alsof hij hem
onvermijdelijk wil maken. Of is deze weig-
ering eenvoudig een laatste intimidatiepoging?
Indien deze hypothese juist is, zal het effect
van deze manoeuvre nihil zijn.

In de Echo de Paris schrijft Bailly: Men
zeft in Frankrijk dat het beter is er nu maar
eens en voor goed een einde aan te maken. Men
acht het beter thans het risico te loopen, nu
er zoo veel kansen in ons voordeel zijn. Willen
er wij, na Dantzig en Polen en Roemenië en
Joegoslavië, genoodzaakt worden ons binnen
zes of twaalf maanden te moeten meten met
een vijand wiens kracht verdubbeld is? Neen,
een vijand wiens kracht verdubbeld is? Neen,
dat Het is omdat wij er genoeg van hebben, dat
Hiet is omdat wij er genoeg van hebben, dat
Hiet is omdat wij er genoeg van hebben, dat
Hiet is omdat wij er genoeg van hebben, dat

Omtrent de aankomst te Londen van den
geheimzinnigen Duitchen vertegenwoordiger
wordt aan de Echo de Paris uit Londen gemeld,
dat het hier volgens inlichtingen uit zeer goede
bron zou gaan om Schmidt, een der naaste
medewerkers van Von Ribbentrop en een
invloedrijk lid van diens bureau. Men vraagt
zich af met welke opdracht deze diplomaat
naar Londen is gekomen. De geheimzinnige
bezoeker heeft geen onderhoud gehad met
Britsche ministers of andere functionarissen.
Wacht hij op de overhandiging van de Engel-
sche nota door Henderson om daarna het con-
tact op te nemen?

Niets is minder zeker. Het is mogelijk, dat
von Ribbentrop hem heeft opgedragen een
onderzoek in te stellen naar den heerschen-
de geest in Groot-Brittannië en naar den ernst
en de vastberadenheid van de Britten.

De Waterleiding in tijd van
oorlogsgevaar

Bescherming van het Pompstation
te Noordbergum

Een der meest vitale bedrijven, welker onge-
stoorde voortgang voor het belang der bevolking
te allen tijde noodzakelijk is, is wel de water-
leiding. Natuurlijk doet de directie der I.W.G.L.
al het mogelijke om de waterlevering in haar ge-
bied ook in oorlogstijd te verzekeren.

Vandaag hebben we op het pompstation te
Noord-Bergum de genomen maatregelen eens in
oogenschouw genomen.

Dadelijk bij onze aankomst konden wij ons
er reeds van overtuigen, dat men hier geen halve
maatregelen nam.

Groote, stevige barricades van zandzakken
stonden voor den hoofdingang en voor de deuren
der transformatorhuisjes opgesteld en langs den
geheelen voorgevel waren de ramen geblindeld
met 16 mm. dikke stalen platen. Deze platen en
ook de zandzakbarricades bieden een voldoende
veiligheid tegen brandbommen en tegen de
rondvliegende schermen van brisant- en kartets-
bommen.

Naar ons uit ons gesprek met den chef-
machinist van dit pompstation bleek, heeft de
I.W.G.L. steeds met de mogelijkheid van oorlogs-
toestand rekening gehouden. Bij den bouw van
dit pompstation zijn allerhande maatregelen
reeds dadelijk getroffen. Zoo waren haken voor
het aanbrengen der stalen luiken (deze luiken
hebben een totaal gewicht van 12000 kilogram)
reeds dadelijk in den gevel aangebracht en ook
het betondak is van voldoende zware constructie
om scherven van bommen te weerstaan en
eventuele brandbommen tegen te
houden. Bij het leggen der hoofdbuisleiding zijn
deze zooveel mogelijk dubbel aangebracht, ook
de pompinstallaties zijn dubbel en elk stel is
afzonderlijk te bedienen. Zou dus tusschen het
pompstation en Leeuwarden een hoofdbuis bij
een eventueelen aanval worden getroffen, dan is
een enkele handbeweging voldoende om de
waterlevering over het tweede buizenstel tot
stand te brengen.

Het meest kwetsbare gedeelte van dit bedrijf
is wel de electriciteitsvoorziening en het is
logisch dat men hiervoor dan ook speciale maat-
regelen heeft genomen. Buiten de barricades
van zandzakken, welke de stalen buitendeuren
beschermen tegen scherven, kunnen de boven-
lichten afgedekt worden met zware platen van
gewapend beton, waarvan het gewicht door het
opleggen van zandzakken nog verhoogd wordt.
Bij de verlichting is er natuurlijk voor gezorgd,
dat nergens licht naar buiten kan uitstralen, de
terreinverlichting kan eenvoudig geheel uitge-
schakeld worden. Voor de bestrijding van
brandbommen zijn groote hoeveelheden mate-
riaal aanwezig en het personeel is hierin ook
reeds terdege geoefend.

Ook met eventuele gasaanvallen is rekening
gehouden. Onder het hoofgebouw is een
groote gasvrije kelder ingericht, die van buiten
en van binnen af bereikbaar is. Deze kamer met
sluis en een nooduitgang kan aan het vaste per-
soneel — vijf man — een schuilplaats bieden
voor drie uur. Bovendien zijn hier gasmaskers
voorraad, zoodat het bedienend personeel reeds
dadelijk met het gasvrij maken der gebouwen
kan beginnen. Voorts zijn in dezen kelder ge-
reedschappen, drinkwater en levensmiddelen in
voldoende mate aanwezig, terwijl de telefoon
voor verbinding met de buitenwereld zorgt. Des-
noods kunnen de onmisbare instrumenten van
het machinegebouw in den kelder worden ge-
monteerd, waardoor het geheele bedrijf vanuit
dezen gas- en schervrijen kelder kan worden
bediend.

Voor alles heeft men er hier rekening mede
gehouden, dat de te treffen maatregelen uiterst
snel kunnen worden uitgevoerd. In een speciale
bergplaats, gemakkelijk te bereiken met voer-
tuigen enz., zijn de stalen platen, de 7000 zand-
zakken en het andere materiaal opgeborgen, een
taket is opgehangen om de zware platen te
hanteeren en een groote hoeveelheid zuiver zand
ligt in de onmiddellijke nabijheid. Een sirene
waarschuwt het omwonende werkvolk voor
naderend luchtgevaar, zoodat een ieder dadelijk
op den hem aangewezen post present kan zijn.

Ook langs den voorgevel is een takel aan-
gebracht, zoodat gewaarborgd wordt, dat men
de platen snel kan ophangen.

Nu zijn de bedrijfsgebouwen vanuit de lucht
niet zoo opvallend, de steile daken zijn gecamou-
fleerd met een donkere steenlaag. De bezin-
kingsvrijers zouden de vijandelijke vliegtuigen,
vooral 's nachts, tot een bakken kunnen dienen.
Natuurlijk zullen hiertegen ook maatregelen
worden genomen, al is nog niet zeker welke.

In elk geval, het waterleidingbedrijf toont,
dat het den ernst der tijden met kalmte onder
het oog durft zien en dat het zal trachten de
levering van het zoo noodige water onder alle
omstandigheden te verzorgen.

CENSUR IN FRANKRIJK INGESTELD

Parijs, 28 Augustus. (Reuter.) In het staats-
blad van vandaag worden twee decreten ge-
publiceerd, waarbij censuur wordt ingesteld in
Frankrijk, Algerije en de Fransche koloniën.
De decreten worden direct van kracht. Zij
betreffen de pers in het algemeen, de radio en
den uitvoer van films en foto's.

GRENSINCIDENT

Warschau, 28 Augustus. (Havas.) Uit
Corzele wordt gemeld, dat van Duitse zijde
het vuur werd geopend op een patrouille
Poolse grensbewakers, die het vuur beant-
woordden. Aan Duitse zijde is een ge-
wonde, daar men zag, dat de soldaten een
hunner meevoerden.

ZWITSERLAND

Zwitserland beperkt benzinegebruik

Bern, 28 Augustus. (Havas.) De bondsraad
heeft een decreet afgekondigd, waarbij allen
vreemdelingen die met motorrijtuigen Zwitser-
land verlaten wordt verboden meer dan tien
liter benzine mee te nemen.

MOBILISATIE

Eindelijk is dan geschied, wat ieder onzer
verwachte, maar waaromtrent bijkans allen,
tegen beter weten in hoopten, dat het er niet
toe zou behoeven te komen.

Het bevel tot algemeene mobilisatie is uitge-
vaardigd.

Sinds Donderdag leefde de menschheid tus-
schen hopen en vreezen, nog hedenmorgen lieten
de berichten uit het buitenland plaats voor twij-
fel, voor hoop.

En in feite doen zij dit nog.

Als wij dit schrijven is er nog geen teekening
in den internationalen toestand ingetreden.

Men heeft de mobilisatie van ons leger dan ook
te beschouwen als een voorzorgsmaatregel, zoo-
als het mobilisatiebevel zelf reeds zegt:

„Ten einde ten volle voorbereid te zijn
op den plicht, welke op Nederland zou
rusten, om in geval dat, tegen alle nog
bestaande hoop in, een conflict in het
buitenland mocht uitbreken, onze onzijdig-
heid naar alle zijden met alle ter beschik-
king staande middelen te handhaven, heeft
de regering gemeend niet langer te mogen
wachten met het nemen van een uitersten
voorzorgsmaatregel en is daarom thans het
bevel gegeven tot mobilisatie van leger en
vloot.“

De regering, blijkbaar uitgaande van „rege-
ren is voorzuitzen“, is paraat tot het uiterste.

Iets, waarvoor wij haar dankbaar mogen zijn.

Doch deze paraatheid kan slechts volledig tot
haar recht komen, als wij naast deze dankbaar-
heid nog bezielde zijn van een ander gevoelen.

N.l. de bereidheid om ons tot het uiterste in
te spannen de gevolgen van deze beproeving,
welke over ons komt, zooveel mogelijk te ver-
lichten.

Hier is in de eerste plaats een taak voor hen,
die hun huisgezinnen en hun werk moeten ver-
laten. Van hen wordt thans wel het grootste
offer geëischt. Doch zij zullen hun land, hun
volk, hun gezin en zichzelf het beste dienen,
door hun plicht stipt na te komen en de aan-
wijzingen, hun door de overheid en hun chefs
gegeven, trouw op te volgen.

Ook hun, die niet tot de gemobiliseerden be-
hooren, wacht een taak. Zij zijn ervoor ver-
antwoordelijk, dat het maatschappelijk leven
zoo goed mogelijk blijft functioneeren. Zulks
is voor de weerbaarheid en de handhaving der
neutraliteit niet minder noodig dan een ge-
mobiliseerde weermacht. En zulks zal slechts
mogelijk zijn, als ieder met achterstelling van
elgen belangen, aspiraties en critiek, zich wijdt
aan den dienst van heel het volk en de rege-
ring zoo goed mogelijk steunt.

Als Nederland zich weerbaar maakt, dan is dit,
om, indien het onverhoopt noodig mocht blijken,
zijn neutraliteit te handhaven tegen ieder, die
deze zou willen aanranden.

In het begrip neutraliteit zit een element van
rust en bezonnenheid. Ons vaste voornemen
neutraal volk te blijven brengt dus mee, dat wij
een rustig en bezonnen volk blijven.

Een volk, dat ook als de oorlogsvlammen rond
ons mochten opblaaien, het hoofd koel houdt en
bij het handhaven van zijn hoogste goederen be-
seft, dat gezond verstand boven ongezonde exal-
tie gaat.

Een volk, dat beseft, dat in normale tijden
gerechtvaardigde wenschen en grieven in dagen
als deze hun belang verliezen en dat zich dus
eensgezind achter Koningin en overheid schaart.

En ook een volk, dat gelooft aan Hem, Die
beloofd heeft alle kwaad van ons te willen weren
of te onzen beste te doen keeren.

BEURSOVERZICHT

Amsterdam, 28 Augustus

De stemming op de Amsterdamsche Effecten-
beurs werd heden beheerscht door de vrees voor
oorlog en het feit dat de algemeene mobilisatie
is afgekondigd werkte het gevoel van onbehaag-
lijkheid nog in de hand. Er was echter ook thans
weer geen sprake van opgewondenheid en de
extra controle-maatregelen van het bestuur van
de Vereeniging voor den Effectenhandel bleven
onverminderd van kracht. Aanvankelijk was de
tendens bepaald zwak en de locale aandelen
werden over de geheele linie niet onbelangrijk
lager afgedaan, terwijl nadien een beneden-
waartsche richting werd gevolgd. Middenbeurs
echter werd het sentiment beter en trad een
verbetering in, zoodat de inheemsche aandelen
meerendeels weer op of boven het peil van de
openingskoersen kwamen. De handel was
overigens van beperkte afmetingen en de lagere
koersen, die begin beurs te voorschijn kwamen,
sproten niet voort uit overwegend aanbod. De
kooplust is onder de gegeven omstandigheden
echter niet groot. Koninklijken openden een
zevental punten beneden het vorige slot, liepen
daarna nog eenige procenten terug, doch konden
den zich vervolgens flink herstellen. Op de
Suikerafdeeling vertoonden H.V.A.'s een over-
eenkomstig beeld. Allereerst liep de koers na
lager opening naar beneden, waarna een flinke
verbetering kon worden waargenomen. In
Scheepvaartpapieren was vrijwel niets te doen.
Ook de Tabakmarkt is zeer stiel. In de rubriek
der Rubberfondsen zaktten Amsterdam Rubbers
verschiedene procenten in, doch later op den
middag ging de notering niet onbelangrijk naar
boven. Voor de meeste minder courante soor-
ten werden lagere koersen genoemd. Van de
Industrieelen werden de Philipsaandelen be-
langrijk lager ingezet, doch vervolgens kwamen
weer hogere noteringen tot stand. Unilevers
en Aku's waren in doorsnee niet veel veranderd.
Op de Amerikaansche afdeling overheerschte
het aanbod. Voor rekening van het publiek
was materiaal aan de markt. Bij de opening
verd meerendeels gehandeld tegen ongeveer de
vorige slotprijzen of iets daarboven, doch niet
lang daarna kon een verzwakking worden ge-
constateerd. De omzetten waren overigens niet
groot. Voornamelijk ging de belangstelling uit
naar de Staalwaarden en de Koperandaelen als-
mede eenige spoorwegshares. De Belegings-
afdeeling had een kalm verloop, de Nederlan-
dsche staatspapieren waren aangeboden. Het aan-
bod was geenszins dringend, maar de koopers
hielden zich op den achtergrond. Fransche
obligation waren aangeboden, ook de Duitse
papieren lagen gedrukt in de markt. Op de
geldmarkt deed zich wederom vraag voor
prolongatiegelden voor. De geldgevers hielden
zich echter op den achtergrond. De koers voor
prolongatie werd ten slotte vastgesteld op 4 pct.
Van de bankaandelen kwamen de aandelen
Nederl. Handelmi. iets lager te liggen.
Hoevel nog niet vast staat, wat er eventueel
zal gebeuren, indien de oorlog mocht uitbreken,
vernemen wij dat het wel in de bedoeling ligt
om de Effectenbeurs zoo lang mogelijk open te
houden, waarbij dan echter de uiterste controle
zal worden uitgeoefend.

Beurs van Amsterdam

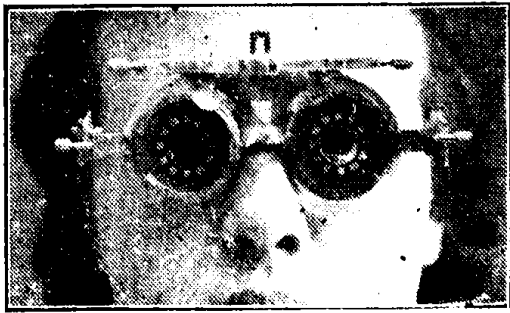
Maandag 28 Augustus 1939

Obligatiën	pct	Middenkoers	Vorige	Heden
Denemark Buitenl. G.O. 5 1000 3 1/2	63 1/2	—	—	—
do bel. vr. obl. 20-100 12 1/2	117 1/2	—	—	—
Duitsch 1924 (Dawes) 4 100 1	52 1/2	—	—	—
Portugal 1e serie alg. 20 100 3	18 1/2	—	—	—
Zwitserland Staatsp. 1927 4 1/2	125 1/2	15 1/2	—	—
Jap. Imp. 1908 9 Yen 500/1000 4	93 1/2	91 1/2	—	—
Amsterdam 1937 3 1/2	98 1/2	—	—	—
5 Gravenhage 1937 1 3 1/2	91 1/2	—	—	—
Leeuwarden 1937 1 3 1/2	91 1/2	—	—	—
Kotterdam 1937 1 3 1/2	91 1/2	—	—	—
Koninkrijken 1901 4 100 4	12	—	—	—
do 1910 11 4 20 1/4	100	95	—	—
Noorwegen. Christiania 1914 4 1/2	66 1/2	—	—	—
Oslo 1937 N Kr 1000 4 1/2	—	—	—	—
Cities Service et Goldbonds 0	54	55 1/2	—	—
N-York Teleph. Cy 500/1000 4 1/2	74 1/2	—	—	—
Bataalsche Petroleum 0	100	100 1/2	—	—
Int. Merc. Marine Goldbonds 0	39 1/2	—	—	—
Chenun de Fex du Midi 0	45	—	—	—
Atchison Pacific Alg. Hyp. 4	79 1/2	—	—	—
Central Pacific 1e Ret. Hyp. 4	50	—	—	—
Kansas City Southern 1e Hyp. 3	50	49 1/2	—	—
Nori & Western Gec. 1e Hyp. 4	92	91 1/2	—	—
Southern Pacific Goud Obl. 4	317 1/2	32	—	—
South Pac R. Cy 1e Rt. Hyp. 4	44 1/2	—	—	—
San Pac perped. 5 100 1000 4	48 1/2	51 1/2	—	—
Amsterdamsche loten 1814 100 3	134	—	—	—
Witte Kruisloter. 1888	78 1/2	—	—	—

Aandelen			
Amsterdamsche Bank		123½	123
Incassé Bank		99	—
Nederlandsche Bank 1000		112	118
Nederl Handel Mij 1250	A	98	94½
Rotterdamsche Bankier		100	100
Twentsche Bank Serie A		107	—
Alg Norrit Mij gew A 1500		335	329
Van den Berghs Pret A 1000		119	—
Gouda Stearine Kaarsen fabr		430	—
Holl Beton Mij	A	275	—
Holl Draad en Kabelfabr		141½	141½
Intern Viscose Mij		176½	—
Kon Bros & Sheeman		174½	174½
Lever Bros & Unilev 1000 pret A		111½	110
Meelfabri Leeuw JJs en Melkfabr		151	—
Luembf d Ned Bak C v A		203	200
Ned Gist- en Spiritusfabr		394	396
Nederl Kabelfabr		498	492½
Ned Scheepbouw Mij		76	—
Twijnstra's Oliefabr pret winst d		136	136
Ver Blikfabrieken		178	—
V K Papierfabr v Gelder gew A		98½	100½
Wester Suikeraffinaderij		122	—
Am Hide & Leather Cy C v pret A		215½	215½
Am Smelting & Ref Co C v 10 A		318½	317½
Chrysler Corp C v 10 A		5½	5½
Fisk Rubber Corp C v A		7	6½
Ougrée Marhay A		50	—
Enim Nat Bez		225½	226
Nederl Indische Gas-Mij Nat Bez		220	220½
Borneo Sumatra H Mij Aand		155	154½
Int Cred & Handelsv R'dam		159	154
Nederl Wol Mij		74½	74½
Billiton-Mij 2e rubriek		337	337
Kon Ned Petroleum J d A 1000		282½	282½
Moeara Enim Petr Mij		330	327
Nievelt Goudriaan		170	177
Pagotta Cultuur-Mij		158	—
Suiker Cultuur Mij		193	189½
Arendsburg Tabak Mij.		204	—
Besouket Tabak Mij	1500	50	—
Bongka Landbouw Mij		90	191
Sedco Cultuur Mij		34	—
Blaauwhoedenv vriessef.		27½	—
Buenker's Mag de		172½	—
Sears Roebuck & Co C v gew A		57½	57½
Del Spinnerey Mij		74	—
Beli Spoorw B Fr 500 pret A		141½	139½
Atchison Topeka C v gew A		18½	18½
Kansas City Southern C v gew A		41½	40½
do. C v. pret A		119½	117½
Union Pacific Rr C v C v gew A		72½	—

Voor
Brandverzekering
O.B.A.S.
VAN 1815
Opgelet in Wierum (Fr.)
Kantoor **SCHRAMS** 5759
bij **LEEUWARDEN** Tel. 5552
Ook voor **STORM** en
BEDRIJFS VERZEKERING
Solied en voordelig!

INDERDAAD
voor een goed gestreken boord NAAR
Wasscherij Jeelof
Gijsb. Japicxstraat 10 - Tel. 5-6-7-8
Ruim 40-jarige ervaring

Wordt het lezen of het
zien in de verte U moeilijk

of voldoet Uw bestaande
BRIL niet meer? - Kom
dan bij ons - Wij passen
U kosteloos met de
grootste nauwkeurigheid
de juiste brillenglazen aan

Door den Brillenspecialist

Anton Hofstede

Over de Kelders 6

LIKDOORNS

Binnen enkele dagen
pijnloos verdwenen door
C. V. Dr. Robinson's Likdoornstift - 35 ct.
Bij Apoth. en Drogisten
WACHT U VOOR NAMAAK
Voor Ned. C. V. Dr. ROBINSON
Alb. Agnesstraat 16a - Groningen

En gros voor Friesland
N.V. ERVEN JOH. W. MEYER - SNEEK

- De modernste machines
 - De beste grondstoffen
 - Vakkundige bediening
 - Jarenlange ervaring
- staan U ten dienste wanneer
U Uw haar door ons laat

Permanenten 1.50
geheel compleet

Terwijl U nog een pracht
NACHTNET gratis ontvangt

Kooistra's Kapperszaak
Groot Schavernek 3 - Telef. 5379

Fa. KET J. KET

Gedipl. Pedicure

NIEUWESTAD 57 (SMALLE ZIJDE)

Telefoon 4164

Nieuwste inrichting voor Voelverzorging

Schoenen voor iedereen voet
Deskundige voorlichting bij ALLE
voetgebreken - Spreekuur dagelijks

Donderdagsavonds van 6-8
voor minvermogenen

UW SCHOOLBOEKEN

BOEKHANDEL

R. VAN DER VELDE

NIEUWESTAD 90

Prospectus ter inzage Tel. 3805

MILITAIRE UNIFORMEN

UITRUSTINGS-ARTIKELEN

LEDERWAREN

BEENKAPPEN

HET adres in Friesland

Sneldige levering

FA. JOH. MINK & ZN.

AZALEASTRAAT 77

TELEFOON 5507

*Een juffrouw uit Strijen
Zet. Och, och, wat een lijn
Geen oog doe ik toe
En wat word je dan mee.
Maar nog maar pas
Had ze van MIEDEMA een matras
Of ze stiep als een roos
En nooit was zij 's morgens meer boos.*

MIEDEMA'S BEDDENMAGAZIJNEN, NIEUWESTAD

J. O. Plantenga
OPGERICHT 1773
HEERENKLEEDING NAAR MAAT

Engelsche en Fransche Nouveauté's

Nieuwestad 71

Tel. 3012

ZANDZAKKEN

voor verdedigingsdoeleinden, in ELKE hoeveelheid te verkrijgen bij:

N.V. Friesche Zakkenhandel v/h. Fa. A. Krammer & Co.

Emmakade N.Z. 151a - Leeuwarden - Telefoon 6075-6057

**VERZEKERING tegen
BRANDSCHADE**

Lage en vast premies;

na 10 jaren deelname halve premie.

Verzekerd kapitaal

volledig door herverzekering gedekt.

Tel. 3616.

Vraagt inlichtingen!

ONDERL-BRANDWAARBORG-M

EEWAL 59 LEEUWARDEN OPGERICHT 1850

N.V. Algemeene Friesche Hypotheekbank

Leeuwarden

Amsterdam

Geeft uit:

3 1/2 % PANDBRIEVEN

in coupures van f1000.-, f500.- en f100.-

De Directie:

Mr. J. TALSMA Jzn. - JAC'S RUSTIGE (wnd.)

'S WERELDS BESTE ANTI-SLIPBAND
De eenige band welke na volbrachten dienst
met succes kan worden hergroefd en op-
nieuw ingesneden.

Informeer bij Uw garagehouder of bij de Importrice:

IMPORT MIJ VOOR AUTOBANDEN I.M.V.A.

Rechter Rottekade 143-147 - Tel. 46850 - Rotterdam

PINGJUM.

Morgen, Dinsdag, 's avonds 8 uur
(N.T.), bij mej. de wed. R. de Vries
te Pingjum, veiling van vier perc.
Weiland en een perc. BOUWLAND
te en onder Pingjum.

Bij vorige adv. breder omschreven
Boekjes met schetskaart verkrijg-
baar.

Mr. K. BIJLSMA,
notaris, Franeker.

**Zuivelfabriek, Wonin-
gen en Bouwterreinen
Winsum (Fr.)**

Notarissen Mr. K. BIJLSMA te
Franeker en R. NIJDAM te Jorwerd
zullen op **Woensdag 30 Augustus**
1939, 's avonds 6 uur (N.T.), in het
café van Terpstra te Winsum (Fr.),
finaal verkoopen:

De FABRIEKSGEBOUWEN van de
voorm. Zuivelfabriek met DIREC-
TEURSWONING en open TERREIN
(opstalrecht) benevens 10 soliede
WONINGEN en 3 BOUWTERREI-
NEN, een en ander gunstig staande en
liggende te Winsum (Fr.), vormende
met het open terrein een aaneengesloten
complex en door ruimte en in-
deeling voor vele doeleinden geschikt.
Geboden buiten de overname: Onder-
deel A. f 2111, B. f 701, C. f 451, D.
f 715 en E. f 555, totaal f 4533.
Voorts perc. I f 1139, II f 936, III
f 919, IV f 913, V f 912 en VI f 1029
samen f 5958. Perc. VII f 963, VIII
f 913, IX f 898, X f 940, XI f 171, XII
f 169 en XIII f 180, samen f 4234.

Catalogus (desgewenst met
schetskaart) ad f 0.25, waarin ook de
nog niet verkochte machinerieën en
inventarisgoederen voorkomen;
tevens bewijs van toegang, verkrijg-
baar ten kantore van de fabriek en ten
kantore der notarissen.

Bezichtiging fabrieksgebouwen
des Zaterdag, Maandags en Dins-
dags, telkens van 9-11 en van 12-4
uur (N.T.), en van de woningen op
den verkoopdag van 2-5 uur (N.T.)
à 25 cent per persoon.

Toegangsbevisen voor de woningen
verrigbaar ten kantore van de
fabriek.

Giro 44687 notaris Mr. K. Bijsma,
Franeker, Giro 126210 Zuivelfabriek
„Klimop“ Winsum (Fr.).

**Verkoop van
Machinerieën en
Werktuigen
Winsum (Fr.),**

Woensdag 30 Augustus.

Notarissen Mr. K. BIJLSMA te
Franeker en R. NIJDAM te Jorwerd
zullen op **Woensdag 30 Augustus**
1939, 's avonds 9 uur (N.T.), in het
café van Terpstra te Winsum, à con-
stant verkoopen:

Het overige gedeelte van de tot de
voorm. Zuivelfabriek te Winsum
(Fr.) in gebruik geweest zijnde
MACHINERIEËN en WERKTUIGEN,
bestaande in Stoommachine pl. m. 25
P.K. compressor van complete koel-
installatie, Electro motoren, pekel-
pomp, pekelbak, schakelborden, con-
densator, zuetwaterkoeler, warmwater-
en andere reservoirs, stoomketels,
ijzeren platen, drofricmen, stoom- en
andere pompen, aandrijf, smide,
kolom boormachine, werktafels,
staaldraad, tonnen, emmers, kolen-
schoppen, Fairbank-lascule, tapbus,
melkbussen, machineolie, radiatoren,
stempel pomp, Cheddarmolen, Pons-
machine, riemschijven, boormachines,
slijp-ijzer, Westontakel, kruiswagens,
slijpsteen, hamers, zaagstellingen,
kaasvormen, consoles, Fraissapparaat,
Chemicaliepomp, Unieppomp, Plun-
gerpomp, Archimedes binnenboord-
motoren, enz. enz.

Stoomketels, Koelinstallatie en
Karnkneder, zoo goed als nieuw.

Deze zaken maken uit de nos. 244
tot en met 380 en 452 tot en met 489
van den catalogus (tegens bewijs van
toegang) à f 0.25 verkrijgbaar ten
kantore van de fabriek en van de
Notarissen.

Toegangsbevisen zonder catalogus
f 0.15, verkrijgbaar ten kantore van
de fabriek.

Bezichtiging des Zaterdag, Maan-
dags en Dinsdags, telkens van 9-11
en van 12-4 uur (N.T.).

Giro 44687 notaris Mr. K. Bijsma,
Franeker, Giro 126210 Zuivelfabriek
„Klimop“ Winsum (Fr.).

Boelgoed te Winsum (Fr.)

Mr. K. BIJLSMA, notaris te Fran-
ker, zal op **Woensdag 30 Augustus**
1939, 's avonds 9 uur (N.T.), in het
café van Terpstra te Winsum (Fr.)
à constant verkoopen:

I. Eenig BOERENREEUW, be-
staande uit: aardkar, melkwagentje,
melkar, holle kruiswagens, gier-
pomp, kettingen, bascule, handboor
met boren, emmerbank en takel-
blokken.

II. Tandens, tafels, waschtafeltjes,
lessenaar en 2 kruidjes.

III. MEESTHOOP bij het café te
Baaium vervoerd voor 15 Sept. '39.

**Bouw- en Weilanden,
Tzummarum.**

Notaris R. JOLLEMA te Sexbierum
zal op **Woensdag 30 Augustus** 1939,
's nam. 2 uur (N.T.), in „Het Wapen
van Barradeel“ te Tzummarum, prov.
publiek verkoopen:

A. De aaneengesloten kavel BOUW-
en WEILANDEN aan den Middelweg
naar Firdgum, onmiddellijk bij het
dorp Tzummarum, samen kad. groot
7.10.20 hect. (19.5 x 36) are, thans
in huur bij S. F. Talsma e. a.; in 6
perceelen.

B. Twee perceelen BOUWLAND
tusschen den Firdgumer Middelweg en
Oude Meer, afkomstig uit Bruna-
State op de Mieden onder Tzummarum,
samen kad. groot 2.84.30 hect.,
in 2 perceelen resp. 3.6 en 4.2 p.
Aanv. in eig. gebruik 1 November
1939.

Bet. 2 Januari 1940

Boekjes met kaart verkrijg.

Weilanden onder Westergeest.

J. KROL, cand. not. p. v. r., voor
M. L. WASSENBERGH, notaris te
Kollum, zal op **Maandag 4 September**
1939, des nam. 3 uur (N.T.), in het
café van Sipkema te Oudwoude
provisioneel publiek verkoopen ten
verzoek van mej. Fr. Kingma:

1. Een perceel WEILAND (de vijf
op de Weerhallen), ten Zuiden van
en aan de Oude Zwenner onder
Westergeest, groot 1.53.50 H.A.
(4.3 x 36) are.

2. Een perceel WEILAND, ge-
legen nabij J. Hanna onder West-
geest, groot 1.44.60 H.A. (3.9 x 36)
are.

3. Een perceel WEILAND aldaar,
groot 1.37.20 H.A. (3.7 x 36) are.

4. Een perceel WEILAND (de
Vogelzang) genaamd aldaar, groot
1.84.00 H.A. (5 x 36) are.

Alle perceelen zijn afk. van wâlen
den heer W. J. de Boer.

Aanvaarding 12 November 1939.

Betaling 1 November 1939.

SATE EN LANDEN TE WEIDUM

Notaris R. NIJDAM te Jorwerd zal — ten verzoeken van zijn ambtgenooten
W. A. DOLLEMAN te IJmuiden en S. TERPSTRA te Giekerk — op **DONDER-
DAG 7 SEPTEMBER 1939**, 's nam. 2 uur, in het café Samplonius te Weidum,
finaal publiek verkoopen:

De zeer vruchtbare en in uitstekenden staat van cultuur verkeerende
SATE en LANDEN, gunstig in een aaneengesloten kavel gelegen aan den kunst-
weg naar Oosterwierum te Weidum, bestaande in welonderhouden BOEREN-
HUIZINGE m. GIERKOLK en ERF e. a., benevens diverse perceelen WEI-
LAND, samen groot 29.72.90 H.A. (81 pm), in huur bij den heer Tj. Wassenaar
tot 5 Maart en 12 Mei 1940 en dan te aanvaarden. Geveild in 12 perceelen (op
een na geheel vrij van erfdienstbaarheden ten behoeve van derden) w.o. ge-
boden: perc. I f 5432 en verder per 36% are (pm.): II f 1029, III f 1101, IV
f 986, V f 903, VI f 889, VII f 847, VIII f 809, IX f 772, X f 879, XI f 827,
XII f 840; totaal f 76897.60 (buiten overname).

GESCHIKT voor GELDBELEGGING, zowel als voor eigen exploitatie.

Bezichtiging van het huis op den verkoopdag en 's daags tevoren.

Boekjes m. kaart verkrijgbaar ten kantore van de notarissen te Jorwerd
en te Giekerk.

**Greidplaats
in het Workumerveld onder
Workum.**

Notaris R. NIJDAM te Jorwerd zal,
mede ten verzoeken van zijn ambtge-
noot J. C. KRAM te Kapelle bij Goe, op
Vrijdag 8 September 1939, des
namiddags 2 uur, in het Stations-
koffiehuis te Workum, finaal publiek
verkoopen:

De GREIDPLAATS, bestaande in
STELPHUizinge met HOK, VUUR-
HUT, erf, heem en vruchtbare lande-
rijen, met dubbele ARBEIDERS-
WONING, gelegen in het Workum-
erveld onder Workum, te zamen groot
33.80.50 H.A. (92 x 36) are, tot 5
Maart 12 Mei 1940 in huur bij den
heer J. Engelsma, behoudens recht
van samenvoering geveild in 13 per-
ceelen. Geboden perc. 1 f 499 en
perc. 13 f 412 en verder per 36% A:
perc. 2 f 709, perc. 3 f 729, perc. 4
f 629, perc. 5 f 667, perc. 6 f 686,
perc. 7 f 745, perc. 8 f 652, perc. 9
f 349, perc. 10 f 692, perc. 11 f 577 en
perc. 12 f 603, in totaal f 57,314.35.

De plaats heeft eigen bemaling.
Boekjes met kaart verkrijgbaar.

Greidplaatsje o.d. Nijemirdum.

Notaris SLUIS te Koudum zal op
Vrijdag 1 Sept. 1939, 's av. 8 uur
(nieuwew. tijd), bij Roosendaal te
Oudemirdum, prov. publ. verkoopen
voor de Erven van Midlum:

Het vruchtb. GREIDPLAATSJE
a. d. Zandweg nabij den kunstweg
onder Nijemirdum, groot 4.0035 H.A.
(10.9 p.), laatst in gebruik bij wijlen
L. v. Midlum, te veilen in 5 perceelen

Boekjes bij ROOSEDAAL te
Oudemirdum en bij den notaris.

SATB en LANDEN - Heidenschap

Notaris SLUIS te Koudum zal op
Maandag 4 Sept. 1939, 's nam. 2½ uur
(N.T.), bij v. d. Meer te Koudum,
prov. publ. verkoopen voor de fam.
Groenhof:

De zeer vruchtb. SATE en LANDEN,
op een stuk na aan een kavel gelegen
in het Heidenschap, gem. H.O.N.,
best uit BOERENHUIS m. SCHUUR,
BLISCHUUR, HOK, STOOKHOK,
GIERKOLK, erf, WATERMOLEN,
wei- en hooiland, samen groot
28.1809 H.A. (76.7 p.) bewoond door
den heer C. B. Groenhof, Aanv.
15 November 1939.

Boekjes met kaart op de Sate en bij
den notaris.

BOUWLAND

Oud- en Nieuw Bildt,

o.d. Oude- en Nieuwebildtzijl.

Notaris R. T. J. TIMMER te Sint
Anna Parochie zal op **Woensdag 30**
Augustus 1939, 's av. om 8 uur (N.T.)
in het café van T. Kolk te Oudebildt-
zijl, ten verzoeken van zijn ambtgenoot
C. VAN DRIMMELEN te Barendrecht,
provisioneel publiek verkoopen:

Perc. 1. Het perc. uitstekend
BOUWLAND, zuidwaarts van en nabij
den Oudebildtzijl, op het Oud Bildt
o.d. Oudebildtzijl, groot 1 H.A. 15 A.
70 e. a. (41 x 36) are.

Tot 12 Nov. 1939 verhuurd aan
Thijs Jansen en alsdan in eigen ge-
bruik te aanvaarden.

Perc. 2. Het perc. uitstekend
BOUWLAND, zuidwaarts van en aan
den Nieuwebildtzijl, op het Nieuw
Bildt o.d. Nieuwebildtzijl, groot 1 H.A.
56 A. 30 e. a. (41 x 36) are.

Tot 12 Nov. 1939 verhuurd aan Joh.
de Jong en S. Siderius, en alsdan in
eigen gebruik te aanvaarden.

Deze perceelen zijn, wat ligging,
kwaliteit en grootte betreft, uiterst
geschikt voor geldbelegging.

Betaling 1 November 1939.

Breder omschreven bij bijjetten,
verrigbaar ten kantore van notaris
TIMMER en bij den oproeper K. v. d.
WAL.

Greidplaatsje o. Oenkerk.

Weilanden aldaar.

De op 29 Augustus a.s. geannonceerde
veiling voor den heer Tj. R. v. d.
Beek, mej. wed. Tadema en den heer
K. T. Oosterhof wordt voorloopig
UITGESTELD.

Notaris TERPSTRA, Giekerk.

De geannonceerde verkoop van de
WEILANDEN Nijawier, Metlawier
en Aalzum wordt tot nadere aan-
kondiging

UITGESTELD.

Notaris GROENDIJK, Ternaard.

BRIEVEN UIT WARSCHAU

De stemming in Polen

De oorlogsvoorbereidingen.
Optimisme over den eind-uitslag.

(Van onzen Poolschen correspondent).
Warschau, einde Augustus.

Terwijl het Duitsch-Russische niet-aanvalsverdrag in Polen als bluf wordt beschouwd en als een demonstratie, die er niet toe zal leiden, dat Polen zal buigen voor de Duitse eischen, heeft de ondertekening van het Britsch-Poolsch verdrag bijgedragen tot een krachtigen stimulans voor het Poolsche uithoudingsvermogen. Het geduld van Warschau wordt in deze dagen in ontzettende mate op de proef gesteld. De intimidatie- en provocatie-politiek in Dantzig en Duitschland vergt het uiterste tact van de Poolsche diplomatie. Het Poolsche volk legt een opmerkelijke kalmte en discipline aan den dag, doch tegelijkertijd heeft het zich militair en economisch voorbereid op een oorlog, die op dit moment schier onafwendbaar schijnt.

Alles wat thans in Dantzig geschiedt, is een scheiding van het Statuut door het Derde Rijk. Polen kan dit niet toelaten, doch het zal hierop eerst krachtig reageren, als het zich overtuigt heeft, dat het hier niet uitsluitend provocaties betreft, maar dat deze gansche actie ten doel heeft de Poolsche rechten in de Vrije Stad te likwidieren. Het Poolsche volk vreesd een oorlog niet, de „fighting spirit“ neemt van dag tot dag toe en steeds hebben in de veelbewogen geschiedenis van dit vaak ongelukkige land de legioenen bij gegeven van groote onversaagdheid en opofferenden moed. Men spreekt aan gene zijde van de Poolsche Westgrenzen van een verovering, die „siegereich“ zal geschieden en van een „Spaziergang“ door Polen van het Duitse leger. Zulke uitlatingen worden hier niet met verbittering opgevat, doch wekken eerder den lachlust op, daar het Poolsche volk heden ten dage alle geschillen, die het verdeeld hielden, heeft opgeborgen en de gansche natie en zelfs een deel van de Duitse minderheid (het Verbond van loyale Duitschers) als één man achter de regering staat.

In regeringskringen heeft men met genoegdoening kunnen vaststellen, dat de miljoenen Oekraïnen in het land, ook zij, die eertijds nog alle hoop op het Derde Rijk hadden gevestigd, de belofte van loyaliteit hebben afgelegd. Velen hunner hebben reeds dienst in het Poolsche leger genomen. Het Duitisch-Russisch niet-aanvalsverdrag, dat o.m. ook neerkomt op een afzien van de Duitse plannen betreffende de Oekraïne, heeft in de kringen der Oekraïners verontwaardiging en teleurstelling gewekt. Ze nemen thans openlijk stelling tegen het Derde Rijk. In het binnenlandsche politieke leven van Polen heerscht sinds enkele maanden groote eendracht en geen enkele partij, ook het regeringsfront (het Kamp van de Nationale Eenheid) niet, waagt het geluiden te laten hooren, die de andere partij zouden kunnen prikkelen. De regering zit hechter dan ooit in het zadel. Het gezag van mannen als marschalk Smigly-Rydz, den leier van het leger, minister Beck en generaal Sosnkowski, is groter dan ooit geworden.

Wat de houding van Italië tegenover Polen in een gewapend conflict met Duitschland betreft, zoo is men hier overtuigd, dat ondanks de officiële Italiaansche propaganda in den boezem van het Italiaansche leger nog vele sympathieën voor Polen leven. Niet vergeten wordt, dat bij den laatste onafhankelijkheidsstrijd van het Poolsche volk Italiaansche legioenen ten tijde van den wereldoorlog broederlijk met de Poolsche legioenen hebben medegestreden. Men ziet het zoo in Polen: als Italië aan het begin van een nieuwen oorlog zijn troepen ter beschikking van Hitler dient te stellen, dan zullen de Italianen hem slechts aanvankelijk steunen. Later zal men hem alleen laten.

Er is geen twiifel aan mogelijk, dat de Poolsche bevolking in haar optimisme overtuigd is, dat de uiteindelijke zege aan de zijde van Polen zal zijn, al zal dit land vooral in het begin een zeer bloedig offer moeten brengen. Daarna ziet men een nieuwe orde in de Oost-Europesche samenleving in het verschiet, waarbij Polen een zeer actieve politiek zal voeren en vooral ook gedacht wordt aan de vorming van een zelfstandige Oekraïne. Niet ten koste van het eigen land, doch ten koste van Sovjet-Rusland, gelijk Pilsodski en Petlioura in 1920 reeds eenmaal naar Kiev zijn gegaan en toenmaals een zelfstandige Oekraïne een kortstondig bestaan beleefde.

In verband met de Duitse bedreiging van Opper-Silezië, en der gebieden, die nu ook door de Duitschers worden opgeëischt, behalve Dantzig en den Corridor, wordt een koortsachtige bedrijvigheid ontloopt in het nieuwe centrale industriegebied, waar hoofdzakelijk voor de Poolsche oorlogsindustrie wordt gewerkt. De stichting van dit nieuwe industrie-centrum hield niet alleen verband met de rijke aanwezigheid aldaar van ertsen en mineralen, doch ook met de omstandigheid, dat de groote industriebedrijven in Polen nagenoeg alle geconcentreerd waren in Poolsch-Opper-Silezië (b.v. te Katowitz). Deze industriebedrijven zijn zeer dicht onder den rook van Duitschland gelegen, slechts enkele kilometers, zodat zij in geval van oorlog onmiddellijk zouden blootstaan aan vernietiging door het Duitse luchtwapen. Daarom heeft Polen — en van dit plan was vooraan marschalk Smigly-Rydz en der bevoorwaarders — bij wijze van reserve een nieuw industriegebied aangelegd in het hart van het land met Sandomir als middelpunt. Hier werden op groote schaal nieuwe bedrijven met hoofdzakelijk binnenlandsch kapitaal geïnvesteerd.

Ten aanzien van Sovjet-Rusland bestaat niet de minste neiging de politieke betrekkingen met dit land uit te breiden. Polen wil slechts normale nabuurbetrekkingen met de Sovjets. Voor Polen is het Poolsch-Russische niet-aanvalsverdrag het minimum en tevens het maximum in de politieke relaties. Wijziging van dit standpunt behoeft men niet te verwachten. Rusland's belangen zelf liggen bovendien in het Verre Oosten. De Poolsche diplomatie heeft de Westmachten er steeds opmerkzaam op gemaakt, dat de Sovjets niet in staat zijn een rol in Europa te spelen en dat het ook nooit zoo ver mag komen. Sovjet-Rusland wil thans zijn krachten zoveel mogelijk sparen, doch het zou, naar Poolsche opvattingen, de idee der wereldrevolutie kunnen trachten uit te voeren op een tijdstip, waarop de West-Europesche mogendheden uitgeput dreigen te raken.

Polen blijft op alle eventualiteiten voorbereid, zowel van de zijde van Duitschland als van die der Sovjets. Als het gedwongen wordt te vechten, dan kan de tegenstander rekenen op den krachtigsten weerstand. Een gelukkige omstandigheid is, dat de verzorging van economische reserves niets meer te wenschen overlaat. Alle levensmiddelen zijn rijkelijk voorhanden, wat niet van de westerburen kan worden getuigd.

DE INTERNATIONALE SPANNING

Briefwisseling tusschen Daladier en Hitler

Fransche premier vraagt vredelievende besprekingen
Geeft garantie voor Polen's bereidwilligheid - Hitler ontkent, iets tegen Frankrijk van plan te zijn, maar eischt onvoorwaardelijk Dantzig en de Corridor

Het Duitse Nieuwsbureau meldt: De Fransche minister-president Daladier heeft Zondagavond tegenover de persvertegenwoordigers te Parijs in een verklaring gerefereerd aan een briefwisseling met den Führer. In zijn verklaring maakte Daladier opmerkingen over den inhoud der brieven, waarbij hij conclusies trok zonder de pers kennis te geven van den brief zelf.

Ter volledige onderrichting van de openbare meening publiceert het Duitse Nieuwsbureau daarom den tekst der brieven.

De brief van Daladier

De brief van Daladier, welke op 26 Augustus is gedateerd, luidt:

Zeer geëerde heer rijkskanselier,

De Fransche ambassadeur te Berlijn heeft uw persoonlijke mededeeling te mijner kennis gebracht. In het uur, dat wij van de zwaarste verantwoordelijkheid spreekt, welke twee regeringsleiders onder omstandigheden kunnen op zich nemen, d.w.z. het bloed van twee groote volken, die slechts naar vrede en arbeid verlangen, te vergieten, ben ik tegenover u persoonlijk en tegenover deze beide volken verschuuldigd te zeggen, dat het lot van den vrede nog in uw handen ligt. Gij kunt noch aan mijn gevoelens jegens Duitschland, noch aan de vredelievende gevoelens van Frankrijk voor uw natie twijfel koesteren. Geen enkele Franschman heeft meer dan ik zelf gedaan om tusschen onze beide volken niet alleen den vrede, doch een oprechte medewerking in hun eigen belang, zoowel als in het belang van Europa en de wereld te bekrachtigen. Tenzij zij het Fransche volk een minder hoog begrip van eer toekent dan ik het Duitse volk, kunt zij betwijfelen, dat Frankrijk zijn verplichtingen tegenover andere mogendheden trouw vervult, mogendheden gelijk bijvoorbeeld Polen, die daarvan ben ik overtuigd, met Duitschland in vrede willen leven. Deze beide overtuigingen zijn volkomen met elkander verenigbaar. Tot vandaag toe is er niets, dat een vreedzame oplossing der internationale crisis in eer en waardigheid voor alle volken zou kunnen verhinderen, wanneer aan alle zijden dezelfde wil tot vrede bestaat. Ik betuig hiertoe den goeden wil van Frankrijk en zijn bondgenooten. Ik aanvaard zelf de garantie voor deze bereidheid, welke Polen steeds heeft getoond, voor de wederzijdsche toepassing van een procedure van een vrije overeenkomst, zooals men deze zich kan voorstellen tusschen de regeringen van twee soevereine naties. Met het beste geweten kan ik u de verzekering geven, dat er bij de tusschen Duitschland en Polen met betrekking tot de kwestie-Dantzig ontstane geschillen geen zijn, die niet aan een dergelijke procedure zouden kunnen worden onderworpen.

Op mijn eer kan ik u verzekeren, dat er in de duidelijke en oprechte solidariteit van Frankrijk met Polen en zijn geallieerden niets bestaat, dat de vreedzame gezindheid van mijn vaderland ook maar op eenige wijze zou kunnen schokken. Deze solidariteit heeft ons nimmer verhinderd en verhindert ons ook vandaag niet Polen in deze vreedzame gezindheid te behouden. In een zoo ernstig uw geloof ik eene, dat geen enkel edelzinnig mensch zou kunnen begrijpen, dat een oorlog van vernietiging wordt ondernomen, zonder dat een laatste poging geschiedt om een vreedzame oplossing tusschen Duitschland en Polen tot stand te brengen. Uw vredeswil zou er zich in alle bestidheid voor kunnen inzetten zonder aan de Duitse eer ook maar op eenige wijze afbreuk te doen.

Ik, als leider der Fransche regering, die een goede harmonie wensch tusschen het Fransche en het Duitse volk en die anderszids door vriendschapsbanden en door het gegeven woord met Polen ben verbonden, ben bereid alle inspanningen te doen, welke een oprecht mensch kan ondernemen om deze poging tot een goed einde te brengen.

Gij waart, evenals ik zelf, frontstrijder in den laatste oorlog. Gij weet, evenals ik, welken afschuw en veroordeeling de verwoestingen van den oorlog in zekere volken hebben achtergelaten, geheel om het even hoe de oorlog eindigt. De voorstelling, die ik mij van uw vooraanstaande rol als leider van het Duitse volk op den weg van den vrede kan maken, brengt mij er toe een antwoord op dit voorstel te verzoeken. Wanneer het Fransche en Duitse bloed opnieuw zal vloeien, gelijk 25 jaar geleden, in een nog langeren en moorddadigen oorlog, dan zal elk der beide volken strijden in het vertrouwen op zijn eigen overwinning. Zeer zeker zullen vernietiging en barbarij overwinnen.

Het antwoord van Hitler

Het op 27 Augustus gedateerde antwoord van Hitler luidt:

Zeer geëerde heer minister-president,

Ik begrijp de bedenking, welke zij uitsprekt. Ook ik heb nimmer de hooge verplichting over het hoofd gezien, die rust op degenen, die gesteld zijn over het lot der volken.

Als oud-frontsoldaat ken ik, zoals u, de verschrikkingen van den oorlog. Uitgaande van deze gezindheid en erkenning heb ik er ook naar gestreefd alle conflictstoffen tusschen onze beide volken ter zijde te stellen. Ik heb het Fransche volk eens zeer openhartig verzekerd, dat de terugkeer van het Saar-gebied de voorwaarde daarvoor zou zijn. Ik heb na dezen terugkeer plichtig bekrachtigd, dat ik afzie van verdere aanspraken, welke op Frankrijk betrekking zouden kunnen hebben.

Geen haat tegen Frankrijk

Het Duitse volk heeft deze mijn houding gebillijkt. Zoals zij u er bij uw laatste bezoek hier van hebt kunnen overtuigen, gevoelde en gevoelt men tegen den vroegeren dapperen tegenstander in het bewustzijn van zijn eigen houding geenerlei wrok of zelfs haat. Integendeel. De pacificatie van onze Westgrens heeft geleid tot een stijgende sympathie, welke bij vele gelegenheden zelfs demonstratief is gebleken. De aanleg van de groote versterkingswerken in het Westen, welke tal van miljarden verslond en verslindt, vormt voor Duitschland tegelijkertijd een document van accept en de vastlegging van de definitieve rijksgrans. Het Duitse volk heeft daarmede van twee provincies afstand gedaan, die eens tot het oude Duitse rijk behoorden, later door veel bloed werden heroverd en eindelijk met nog veel meer bloed werden verdedigd. Zoals zij mij zult moeten toegeven, excellentie, betekent dit afstand

doen geen tactische naar buiten betoonde houding, doch een besluit, dat in al onze maatregelen zijn consequente belichaming verkreeg.

Gij, mijnheer de minister-president, zult mij niet een geval kunnen noemen, waarin ook maar door een passage of een redevoering inbreuk werd gemaakt op deze definitieve vaststelling van de Duitse grens in het Westen. Ik heb gemeend door dezen afstand en door deze houding iedere denkbare conflictstof tusschen onze beide volken te hebben uitgescheiden, welke zou kunnen leiden tot een herhaling van de tragiek van 1914 en 1918. Deze vrijwillige begrenzing der Duitse levensaanspraken in het Westen kan evenwel niet worden opgevat als een ook voor alle andere gebieden geldende aanvaarding van het dictaat van Versailles.

Ik heb nu werkelijk jaar voor jaar geprobeerd de herziening van althans de onmogelijkste en onverdraaglijkste bepalingen van dit dictaat langs den weg der onderhandelingen te verkrijgen. Dat was onmogelijk. Dat de herziening moest komen, was tal van mannen met inzicht uit alle volken duidelijk.

De eenige manier om Versailles te herzien

Wat men nu ook tegen mijn methode kan aanvoeren, wat men ook meent er tegen te moeten aanvoeren, toch mag niet worden over het hoofd gezien, noch bestreden worden, dat het mij mogelijk is geworden zonder nieuw bloedvergieten, in vele gevallen niet alleen voor Duitschland bevredigende oplossingen te vinden, doch dat ik door de wijze van optreden de staatsleden van andere volken van de voor hen dikwijls onmogelijke verplichting onthief, deze revisie voor hun eigen volken te moeten verantwoorden, want uw excellentie zal mij toch moeten toegeven: revisie moest komen.

Het verdrag van Versailles was onverdraaglijk. Geen Franschman van eer, ook zij niet, mijnheer Daladier, zou in een overeenkomstige positie anders hebben gehandeld dan ik. Ik heb nu in dezen geest ook geprobeerd den verstandigsten maatregel van het dictaat van Versailles uit de wereld te helpen.

Ik heb der Poolsche regering een aanbod gedaan, waarvan het Duitse volk ontsteld was. Geen ander dan ik zou het kunnen riskeeren met een dergelijk aanbod voor de openbare meening te komen. Daarom kon het ook slechts voor één keer gelden.

Ik ben er thans innig van overtuigd, dat, wanneer van Engeland uit ierdtijd in plaats van een wilde campagne tegen Duitschland in de pers en geruchten over een Duitse mobilisatie te lanceren, Polen op eenige wijze zou zijn toegesproken verstandig te zijn. Europa thans en voor 25 jaren den toestand van diepen vrede zou kunnen genieten.

Door de leugen van de Duitse agressie werd de Poolsche openbare meening evenwel zoo opgewonden, dat der Poolsche regering de eigen noodzakelijke duidelijke besluiten werden bemoeilijkt en vooral de daarop volgende mededeeling, inzake de beloften tot garantie heeft de blik voor de grens van reële mogelijkheden versluierd.

Polen's halstarrigheid

De Poolsche regering heeft de voorstellen van de hand gewezen. De Poolsche openbare meening begon, in de stellige overtuiging, dat nu Engeland en Frankrijk immers voor Polen zouden vechten, eischen te stellen, welke men misschien als een belachelijke dwaasheid zou kunnen noemen, wanneer zij niet zoo oneindig gevaarlijk zouden zijn. Ierdtijd is een onverdraaglijke terreur, een fysieke en economische kwelling van de meer dan anderhalf miljoen in aantal zijnde Duitschers in de van het rijk afgescheiden gebieden begonnen. Ik wil hier niet over de voorgekomen afschuwelijkheden spreken. Evenwel werd ook Dantzig met voortdurende overvallen van Poolsche autoriteiten in toenemende mate tot het bewustzijn gebracht, dat het schijnbaar zonder redding is uitgeleverd aan de willekeur van een aan het nationale karakter van de stad en de bevolking vreemde macht.

Wat zou Frankrijk in Duitschland's plaats doen?

Mag ik mij nu de vraag veroorloven, mijnheer Daladier, hoe u als Franschman zoudt handelen, wanneer door den een of anderen ongelukkigen uitslag van een dapperen strijd een van uw provincies door een door een vreemde mogendheid bezetten Corridor werd afgescheiden, een groote stad, laat ons zeggen, Marseille, werd verhinderd zich ten gunste van Frankrijk te verklaren en de in dat gebied levende Franschen nu zouden worden vervolgd, geslagen, mishandeld, ja op beestachtige wijze zouden worden vermoord? Gij zijt Franschman, mijnheer Daladier, en daarom weet ik, hoe zij zoudt handelen. Ik ben Duitser, mijnheer Daladier. Twijfel niet aan mijn eergevoel en aan mijn plichtsbewustzijn juist evenzoo te handelen.

Wanneer zij nu dit ongeluk zoudt hebben, dat wij hebben, zoudt zij mijnheer Daladier dan begrijpen wanneer Duitschland zonder eenige aanleiding er voor zou opkomen, dat de Corridor door Frankrijk blijft, dat de geroofde gebieden niet zouden mogen terugkeeren, dat de terugkeer van Marseille naar Frankrijk verboden wordt?

Ik kan mij niet voorstellen, mijnheer Daladier, dat Duitschland om die reden tegen u zou strijden. Want ik en wij allen hebben afgezien van Elzas-Lotharingen om een verder bloedvergieten te vermijden. Des te minder zouden wij bloed vergieten om een onrecht te handhaven, dat voor u onverdraaglijk moest zijn, evenals het voor ons zonder betekenis zou zijn. Al wat zij in uw brief schrijft, mijnheer Daladier, gevoel ik precies, zoals u. Misschien kunnen wij als oude frontsoldaten elkander op menig gebied op de gemakkelijkste manier begrijpen. Evenwel verzoek ik u ook dit te begrijpen, dat het voor een natie van eer onmogelijk is af te zien van bijna twee miljoen menschen en hen aan de eigen grens mishandeld te zien.

HITLER'S EISCH: DANTZIG EN DE CORRIDOR

Daarom heb ik een duidelijken eisch gesteld: Dantzig en de Corridor moeten naar Duitsland terug.

De Macedonische toetsanden aan onze oostgrens moeten worden opgeheven. Ik zie geen weg Polen, dat zich nu in de bescherming van zijn garanties onaanstaafbaar gevoelt, hier tot een vreedzame oplossing te kunnen bewegen.

EN NU

Restanten
halve prijzen
JURRES, Nieuwestad 63

Ik zou evenwel ook wanhopen aan een eervolle toekomst van mijn volk, wanneer wij onder dergelijke omstandigheden niet vastbesloten zouden zijn, de vraag op deze of gene manier op te lossen.

Indien het lot thans daardoor onze beide volken opnieuw tot strijd zou dwingen, zou toch in de motieven een verschil zijn.

Ik, mijnheer Daladier, strijd dan voor het herstel van een onrecht en de anderen voor de handhaving daarvan. Dit is des te tragischer daar velen der meest vooraanstaande mannen, ook van uw eigen volk, de onzinnigheid van de toenmalige oplossing evenzeer hebben erkend als de onmogelijkheid van haar voortdurende handhaving. Ik ben mij bewust van de ernstige consequenties, welke een dergelijk conflict met zich brengt. Ik geloof evenwel, dat Polen de ergste zou hebben te dragen, want om het even hoe ook een oorlog om deze kwestie afloopt, de Poolsche staat van thans zou in ieder geval verloren zijn. Dat daarvoor nu onze beide volken een nieuwen bloedigen vernietigingsoorlog zouden aangaan, is niet alleen voor u, doch ook voor mij, mijnheer Daladier, zeer smartelijk.

Ik zie evenwel, zoals reeds opgemerkt, onzerzijds geen mogelijkheid Polen op verstandige wijze te kunnen beïnvloeden een toestand te corrigeren, welke voor het Duitse volk en het Duitse rijk ondraaglijk is.

Het Russische standpunt

WAAROM MET FRANKRIJK EN ENGELAND
GEEN OVEREENSTEMMING WERD
VERKREGEN

Men wilde geen Russische troepen in Polen

Een vertegenwoordiger van het dagblad Izvestia heeft eenige vragen gericht tot den leider der Sovjet-Russische militaire missie, Worosjilov, waarop deze de volgende antwoorden gaf:

Op de vraag naar den aard der geschillen, die tot vertrek der Britische en Fransche militaire missies leidde, antwoordde Worosjilov: de militaire missie der Sovjets was van meening, dat Sovjet-Rusland, aangezien dit geen gemeenschappelijke grens heeft met een agressor, Frankrijk, Groot-Brittannië en Polen alleen in bijstand kan verleen, indien haar troepen zou worden toegestaan door Poolsch grondgebied te trekken, aangezien er voor de Sovjet-troepen geen andere weg is om in contact te komen met de troepen van den aanvallers. Juist zoals de Britische en de Amerikaanse troepen in de laatste wereldoorlog niet in staat zouden zijn geweest deel te nemen in een militaire samenwerking met de Fransche gewapende macht, indien zij geen mogelijkheid zouden hebben gehad op Fransch grondgebied te opereeren, konden de Sovjet-Russische gewapende strijdkrachten niet deelnemen aan een militaire samenwerking met de gewapende machten van Frankrijk en Groot-Brittannië, indien haar geen toegang tot Poolsch gebied zou worden verleend.

Ondanks de volkomen duidelijke correctheid van dit standpunt, aldus vervolgde Worosjilov, hebben de Fransche en Britische militaire missies dit standpunt der Sovjet-missie niet kunnen billijken, terwijl de Poolsche regering openlijk heeft verklaard, dat zij geen militairen bijstand der Sovjet-Unie noodig heeft en niet wil aanvaarden.

Dit heeft de militaire samenwerking van Sovjet-Rusland met deze landen onmogelijk gemaakt.

Dit vormt de basis der geschillen. Op dat punt werden de onderhandelingen afgebroken.

Vraag: Werdt tijdens de onderhandelingen gesproken over de vraag van hulpverlening aan Polen door de levering van grondstoffen en oorlogsmateriaal?

Antwoord: Neen, dat niet. De verschaafing van grondstoffen en oorlogsmateriaal is een handelsaangelegenheid en de sluiting van een pact tot wederzijdsche hulpverlening, om niet te spreken van een militaire overeenkomst, is geenszins noodig om grondstoffen en oorlogsmateriaal aan Polen te leveren. De Verenigde Staten, evenals een aantal andere Staten, hebben geen pacts van wederzijdschen bijstand of een militair verdrag met Japan, hoewel zij reeds twee jaar lang grondstoffen en oorlogsmateriaal aan Japan leveren, ondanks het feit, dat Japan in staat van oorlog met China verkeert. De onderhandelingen betroffen hulpverlening door levering van grondstoffen en oorlogsmateriaal.

Vraag: De diplomatieke correspondent van het dagblad Daily Herald beweert, dat de Britische en Fransche militaire missies aan de Sovjet-missie hebben gevraagd of Sovjet-Rusland bereid is Polen vliegtuigen en munitie te leveren en het roode leger gereed te houden aan de grens, terwijl de Sovjet-missie naar bewoerd wordt hierop antwoord zou hebben met het voorstel „onmiddellijk na het uitbreken van den oorlog Wilna en Novogrodek (in het noordoosten) zoomede Lwow (Lemberg), Tarnopol en Stanislavow (provincies in het zuidoosten) te bezetten, zodat het roode leger, indien de noodzakelijkheid zich zou voordoen, van deze gebieden uit den Polen militairen bijstand zou kunnen verleen.

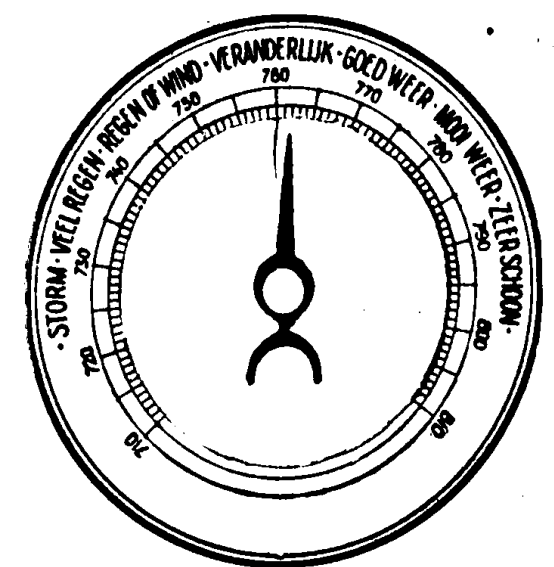
Hoe beschouwt u deze verklaring van den diplomatieken correspondent van de Daily Herald?

Antwoord: Deze verklaring is van begin tot eind een leugen, de auteur er van een onbeschaamde leugenaar en het blad, dat deze leugenachtige verklaring van zijn diplomatieken correspondent heeft afgedrukt, een lasterblad.

Vraag: Reuter meldt per radio: „Vandaag heeft Worosjilov aan de hoofden der Britische en Fransche militaire missies medegedeeld, dat de Sovjet-regering met het oog op de afsluiting van het niet-aanvalsact tusschen Sovjet-Rusland en Duitschland verdere onderhandelingen met Groot-Brittannië en Frankrijk doelloos acht“. Is deze verklaring van Reuter in overeenstemming met de feiten?

Antwoord: Neen. Zij is niet in overeenstemming met de feiten. De militaire onderhandelingen met Groot-Brittannië en Frankrijk zijn afgebroken, niet omdat Sovjet-Rusland een niet-aanvalsact met Duitschland heeft gesloten, maar integendeel heeft Sovjet-Rusland een niet-aanvalsact met Duitschland onder andere gesloten als resultaat van het feit, dat de militaire onderhandelingen met Frankrijk en Groot-Brittannië in een impasse waren geraakt wegens onoverkomelijke verschillen van opvatting.

Barometerstand te Leeuwarden

De groote wijzer geeft den stand aan van hedenmiddag 2 uur 762.6 m.m.

De dunne lijntje geeft den stand aan van gistermiddag 2 uur 760.3 m.m.

THERMOMETERSTAND

Hedenochtend 9 uur 70 gr. Fahrenheit.
Gisterochtend 9 uur 68 gr. Fahrenheit.

Windrichting te Leeuwarden: Zuidwest.
Temperatuur Groote Wielen 22 gr. Celsius.
Temperatuur Kleine Wielen 22 gr. Celsius.
Temperatuur Zwembad Huizum 22 gr. Celsius.

Mededeelingen van het K.N.M.I. te de Bilt in den morgen van 28 Augustus.

ALGEMEEN OVERZICHT

Het gebied van hoogen luchtdruk over Finland en geleidelijk in betekenis af, terwijl zich over de Noorsche Zee en Noord-Scandinavië een anderlukkige kern vormde. In Zuid-Scandinavië is de bewolking toegenomen. Er viel eenige regen en aan de zuidkust van Noorwegen kwamen onweers voor. In Midden-Europa bleef de luchtdruk nog doorstijgen. Hedenochtend lag een afzonderlijke kern over Oost-Frankrijk, Zuid-Duitschland en de oostelijke Oelen en een tweede ten oosten van ons land. Over geheel West- en Midden-Europa heerscht nog zonnig weer met lichte bewolking. Slechts hier en daar, voornamelijk in Frankrijk en West-Duitschland, kwam het tot plaatselijke onweersbuij, waarbij vrij veel neerslag viel. Neerslag had bijvoorbeeld 39 m.m. Tengevolge van de nachtelijke uitstraling kwam op vele plaatsen mist of ochtendnevel voor. Over den Oceaan strekt zich een vrij groot gebied uit, waarin de luchtdruk betrekkelijk laag is. De weinig actieve depressie trekt langzaam naar het Noorden.

Weerstoestand hedenochtend 7 uur 20.
Den Helder: weer half bewolkt; wind zwak, zuid; temperatuur 17; minimum hedenochtend 12; neerslag 0.2 m.m.

Vlissingen: weer zwaar bewolkt; wind zwak, noordoost; temperatuur 18; minimum hedenochtend 16; geen neerslag.

De Bilt: weer zwaar bewolkt; windstil; temperatuur 18; minimum hedenochtend 12; geen neerslag.

Groningen: weer licht bewolkt; windstil; temperatuur 17; minimum hedenochtend 14; geen neerslag.

Maastricht: weer licht bewolkt; wind zwak, zuid-zuidwest; temperatuur 17; minimum hedenochtend 15; geen neerslag.

Verwachting (geldig tot morgenavond ongeveer 19 uur: Voor het geheele land: Gedeeltelijk bewolkt, droog, warm weer, behoudens eenige kans op onweer, meest zwakke veranderlijke wind.

Boezemwaterstand

De stand van het boezemwater te Leeuwarden was heden om 9 uur 10 m.m. boven Z.P., om 12 uur 12 m.m. boven Z.P.
Gemiddeld 107 m.m. boven Z.P.
Er wordt nog IJselmeerwater ingelaten.

LICHT OP!

		Maansop- en -ondergang	
Aug.	Aug.	op	onder
28-29	20.31—5.33	28	4.36 18.59
29-30	20.29—5.35	29	5.39 19.21
30-31	20.26—5.36	30	6.43 19.43
1 Sept.	20.24—5.38	31	7.48 20.03
2	20.21—5.39	1 Sept.	8.52 20.26

26 Augustus—2 September. De maan wordt in deze periode vol, maar zij gaat eerst omstreeks middernacht onder en geeft dus alleen in de vroege licht. Aan het einde is haar licht krachtig en schijnt zij ook den geheelen nacht. Volle maan 28 Augustus 23.29.

Manifest van het I. V. V.

LANDSVERDEDIGING ALS PLICHT
ERKENNEND

Het bestuur van het Internationaal Vakverbond heeft Zaterdag te Parijs een buitengewone vergadering gehouden, welke werd bijgewoond door Citrine, Jouhaux, Mertens, Kupers, Meisners, Schegemels en Stolz.

Er werd een manifest opgesteld, waarin de houding van de Sovjet-Unie wordt veroordeeld en wordt gezegd, dat een „oorlog geen positieve oplossing brengt voor de geschillen tusschen de volken“. Hieraan wordt toegevoegd, dat het I.V.V. derhalve verklaart, dat een goede oplossing van de problemen, welke werden gesteld voor het economische en vreedzame leven van alle landen, gevonden kan worden door een conferentie van alle Staten, op voorwaarde, dat de besprekingen worden gevoerd met goede trouw. Het I.V.V. blijft bereid met alle ten dienste staande middelen een eerlijke regeling in dezen tijd te steunen en het begroot derhalve alle oproepen, welke zijn gedaan om een catastrofe te vermijden, in het bijzonder de oproepen van President Roosevelt.

Indien evenwel alle pogingen van de democratische landen ten gunste van den vrede mislukken en indien de dictatoriale Staten ondanks alles hun toevlucht nemen tot geweld om zoo hun plan tot overheersching ten uitvoer te brengen en de wereld in een oorlog te storten, zoo gaat het manifest verder, dan hebben de volken en meer in het bijzonder de georganiseerde arbeidersklasse, geen andere keus dan met alle middelen de vrijheid en onafhankelijkheid van hun land te verdedigen.

In dezen geest begroot het I.V.V. de vastberaden en moedige houding van de Fransche en Britsche arbeidersbeweging, die ten aanzien van de gevaren hun volledige solidariteit hebben bevestigd.

Het I.V.V. bevestigt ten slotte, dat de wil van de democratische volken om zich met vastberaden eengesindheid te verdedigen de laatste hoop is, nog den vrede te redden.

Hongarije en Roemenië

HONGARIJE WEIGERT NON-AGRESSIE-
FACT, BIEDT MINDERHEDENVERDRAG
AAN

De woordvoerder van het Hongaarsche ministerie van Buitenlandsche Zaken verklaart, dat de Hongaarsche regering geen bijzondere waarde toekent aan de Roemeensche mobilisatie en geen onmiddellijke tegenmaatregelen heeft genomen. Toen de Hongaarsche regering evenwel op 23 dezer vernam, dat het Roemeensche militaire opperbevel een deel der gemobiliseerde troepen naar de Hongaarsche grens liet overplaatsen, werd het nuttig geacht de Roemeensche regering er van in kennis te stellen dat Hongarije zonerzijds er toe kwam zekere maatregelen van defensieve aard en militaire orde te nemen.

De Hongaarsche gezant te Boekarest heeft gewezen op het defensieve karakter van deze maatregelen. Bovendien heeft hij verklaard, dat de Hongaarsche regering de verantwoordelijkheid van de hand wees over het feit, dat de verbetering der Hongaarsch-Roemeensche betrekkingen, welke in de laatste tijden merkbaar begon te worden, en op initiatief der Hongaarsche regering was tot stand gebracht, niet verder kan worden ontwikkeld.

De Roemeensche regering heeft op 24 Augustus ontkennd, dat er mobilisatie zou zijn en dat er sprake zou zijn van een verplaatsing van Roemeensche militaire eenheden naar de Hongaarsche grens. Overigens werd erkend, dat zekere eenheden waren geconcentreerd met het doel de troepen te oefenen en met het oog op groote manoeuvres. De Roemeensche regering heeft om haar vreedzame bedoelingen aan te toonen aan de Hongaarsche regering een niet-aanvalspact aangeboden. In haar antwoord zegt de Hongaarsche regering, dat is vastgesteld, dat de Roemeensche mobilisatie en de troepenbewegingen niet slechts op veronderstellingen zijn gebaseerd, doch op behoorlijk gecontroleerde feiten. Derhalve houdt de Hongaarsche regering haar protest tegen de Roemeensche troepenbewegingen staande.

Tegelijkertijd heeft de Hongaarsche regering te Boekarest laten weten, dat Hongarije noch bereid is politieke onderhandelingen te beginnen, noch overeenkomsten te sluiten onder druk van wapenen, zooals reeds in April was medegedeeld.

De Hongaarsche regering beklagt zich niet over mobilisatie, die haar onverschillig laat, doch over de verplaatsingen van Roemeensche troepen langs de Hongaarsche grens. Om duidelijk bewijs te geven van haar goede trouw heeft de Hongaarsche regering aan de Roemeensche regering voorgesteld een verdrag te sluiten over bescherming der minderheden, welk verdrag beter dan iedere andere zaak er toe zou bijdragen de betrekkingen tusschen de beide landen te verbeteren en hoe wel dit verdrag van politieke aard zou zijn, zou niemand het hebben kunnen uitleggen als een overeenkomst als gevolg van de mobilisatie en de concentratie van Roemeensche troepen.

DE POSITIE VAN ROEMENIË

Buiten de telegrammen uit Warschau, Berlijn, Londen en Parijs houdt de Roemeensche pers zich in hoofdzaak met twee feiten bezig: ten eerste het aanbod van een niet-aanvalspact, dat Roemenië aan Hongarije heeft gedaan en het afwijzend antwoord hierop van Hongarije, en ten tweede het telegram, volgens hetwelk Turkije in elk geval trouw zal blijven aan de aangegane verplichtingen.

Men ziet hierin, dat Hongarije, welk gevaar zijn onafhankelijkheid ook loopt en wat ook de diepere wensch van zijn bewindslieden is, zich op het oogenblik niet kan veroorloven, een van de as onafhankelijke politiek te voeren.

Wat Bulgarije betreft is de situatie minder duidelijk. Krachtig ingesloten door de landen van de Balkan-entente, zouden de Bulgaren zonder twijfel geen actie tegen Roemenië op touw durven te zetten zonder van Duitsland en Italië de meest formeele toezeggingen van onmiddellijken steun te hebben ontvangen. Uit dit oogpunt hebben de uit Ankara ontvangen berichten hier aanzienlijke geruststelling teweeggebracht.

Alle bladen publiceerden gisterochtend een bericht, volgens hetwelk minister-president Calinescu de hoofdstad voor twee dagen heeft verlaten om in de provincie rust te nemen.

DE PARTIJDAG TE NEURENBERG AFGELEST

De voor den tijd van 2 tot 11 September van dit jaar vastgestelde Rijkspartijdag der Duitse nationaal-socialistische partij te Neurenberg zal niet plaats vinden.

Of het Congres later zal kunnen worden gehouden zal afhangen van de tijdsomstandigheden.

DUITSCHTE POSTERIJEN UITSLUITEND VOORLOOPIG UITSLUITEND VOOR DE MILITAIREN

Het Duitse Nieuwsbureau deelt officieel mede, dat de postdiensten niet ingang van Zaterdag uitsluitend zijn voorbehouden aan de post der onder de wapenen geroepen soldaten. De bevolking wordt uitgenoodigd zich met ingang van heden voor den duur van tien dagen niet van de post te bedienen.

BEPERKING VAN DEN DUITSCHEN TREINENLOOP

Het Duitse Nieuwsbureau meldt, dat de Duitse rijksspoorwegen zich om bedrijfsredenen gedwongen zien van Zondag af een aanzienlijk aantal treinen te laten uitvallen.

HET GEHEELE VliegVERKEER IN DUITSCHLAND VERBODEN

Bij verordening van den Duitse rijkminister van Luchtvaart en opperbevelhebber van het luchtvaart is het geheele luchtverkeer met binnenlandsche en buitenlandsche vliegtuigen boven het Duitse soevereine gebied met directen ingang verboden. Deze verordening is niet van toepassing op vliegtuigen in dienst van de Duitse weermacht. Verder is zij niet van toepassing op regeringsvliegtuigen en het verkeer op de luchtlijnen.

Voor het vliegen op de vliegvelden Berlijn-Tempelhof en Konigsbergen-Devau gelden bijzondere bepalingen.

Verdere uitzonderingen vereischen de toestemming van den rijkminister van Luchtvaart en opperbevelhebber van het luchtvaart. Het is — uitgezonderd voor vluchten in dienst van de weermacht — niet toegestaan hooger dan 500 meter te vliegen.

DISTRIBUTIE IN DUITSCHLAND

Zondagochtend is men begonnen met het uitreiken van levensmiddelenkaarten aan de bevolking van Berlijn. De kaarten vertoonen een zeker aantal genummerde vakjes, waarop de artikelen zijn aangegeven, waarop zij recht geven. Er worden vier bons uitgegeven voor steenkool, vier voor eieren, vier voor zeepp, vier voor suiker en jam, vier voor koffie of thee of een „ersatz“ daarvan, vier voor melk en niet nader aangeduide levensmiddelen, acht voor zuivelproducten, oliën en vetten, vier voor aardappelen, twaalf voor vleesch en fijne vleeschwaren, acht voor brood en meel, vier voor pasteiën. Ook komen op de kaart acht vakjes voor zonder aanduiding. Waarschijnlijk zijn deze bedoeld als bons voor den aankoop van textielproducten en schoenwerk.

Het is waarschijnlijk, dat de kaarten reeds lang gedrukt klaar lagen. Een verordening van 8 Augustus j.l. sloot „basisproducten“, zooals brood, melk, cacao en eieren uit van het kaartenstelsel. Deze producten worden thans genoemd op de levensmiddelenkaart en zijn dus in het systeem opgenomen.

ITALIAANSCH LICHTINGEN IN DIENST

Uit Rome wordt gemeld: Ook de dienstplichtigen van de lichten 1902 en 1910 zijn thans in hun regimenten opgenomen.

In een semi-officiële mededeeling wordt er op gewezen, dat de oproepingsbevelen met de grootste discipline ten uitvoer zijn gelegd en dat er een uitstekende stemming heerscht.

VERDERE MOBILISATIE IN FRANKRIJK

De houders der militaire zakboekjes 1. 5 en 6 zijn in Frankrijk opgeroepen.

FRANSCH CREDIETEN AAN POLEN

De Fransche Staatscourant publiceert een decreet, waarbij de minister van Financien gemachtigd wordt, een crediet te verstrekken tot een maximum van 430 miljoen franc, tot regeling van het aanschaffen van oorlogsmateriaal.

CENSUR INGESTELD TE GIBRALTAR

Te Gibraltar is censuur ingesteld.

HEBT GIJ EEN BREUK?

OOK U KANIK HELPEN!

Duizenden menschen, jong en oud, arm of rijk, passen nu de Brooks-methode toe. Zij wippen hun onderwetschen, knellenden breukband weg en hermen hun volle plaats in 't leven! Waarom zoudt U blijven doorsukken als er een methode bestaat, die Uw breuk doet vergeten?

10 dagen gratis proef
Vraagt inlichtingen NU!

BROOKS RUPTURE APPLIANCE CO.
SINGEL 25 (58 D) - AMSTERDAM-C

Spanning maar niettemin vertrouwen in België

De actieve verdediging van het grondgebied wordt verzekerd. — Maatregelen voor de burgerlijke bevolking. — Een departement voor voedselvoorziening. — Geen paniek.

(Van onzen correspondent)

Brussel, 25 Augustus 1939.

De openbare meening in België vreesd in de huidige omstandigheden het ergste voor den Europeeschen vrede, maar is op alles voorbereid en de heerschende spanning belet niet dat de bevolking vertrouwen heeft in den toestand, wat het lot van België betreft. Men leeft in de overtuiging, dat de bestaande verdragen en het internationaal statuut van het land zullen worden geëerbiedigd, wat er ook moge gebeuren. Hierbij speelt de overtuiging een rol, dat geen enkele Staat er belang bij schijnt te hebben België in een conflict te betrekken. Men weet overigens dat België de noodige offeringen heeft gedaan, sedert lang, om zijn autonomie, zijn zelfstandigheid te verdedigen. Een invaller zou op nog meer tegenstand stuiten dan in 1914, d. i. de tegenstand is beter voorbereid en ingericht dan in 1914 het geval kon zijn.

Aldus kan men de atmosfeer, die op het oogenblik in België heerscht, aanduiden. Hierbij kan wel worden gevoegd dat de gemoeiender bedrucht zijn en de gezichten angstig, zonder dat er een schijn van paniek is waar te nemen. Men kan de herinnering niet van zich afzetten aan de oorlogsjaren van 1914—1918 en al de doorstaande ellende en al is men dan ook optimistisch, toch blijft de mogelijkheid van vrees of laat in een conflict te worden meegesleept of ieder drukken. In de verklaring van Koning Leopold, uit naam van de Oslogroep, werd gezegd, dat de groote mogendheden maatregelen treffen die gelijk staan met de mobilisatie hunner gewapende macht. En hierbij aansluitende werd de vraag gesteld of de kleine mogendheden niet moeten vreezen het slachtoffer te worden van een eventueel conflict waarin zij, tegen hun eigen wil in, zouden worden meegesleept, niet-tegenstaande hun politiek van onbetwistbare onafhankelijkheid en hun vasten wil neutraal te blijven? Zijn zij er niet aan bloot gesteld het voorwerp te worden van buiten hen om getroffen schikkingen? In dezen lasten zij ligt heel de vrees besloten, indien er van vrees kan sprake zijn, bij de Belgische bevolking, afgezien van de brutale aanranding, welke steeds tot de mogelijkheden behoort.

Intusschen wordt zonder overijling, kalm, vol tucht en zonder de minste zenuwachtigheid, alles gedaan wat noodig is om de actieve verdediging van het grondgebied te verzekeren. In de Septembermaand van 1938 is namelijk gebleken dat de z.g. „versterkte vredesvoet“ te sterk was en eigenlijk verder ging dan de behoeften van de bewaking van de Belgische grenzen. Oproeping van militairen heeft plaats in het raam van de fase A der mobilisatie, die van voorbereidenden aard is.

De regering heeft er vandaag in een communiqué op gewezen, dat de maatregelen van het buitenland in niets een bedreiging inhouden tegen België.

Het besluit, de Kamers bijeen te roepen, is nog niet genomen. Er is voorloopig niet eens sprake van. Dat toont wel aan hoe men de zaken hier rustig wenst te onthalen en te beoordeelen. Mocht de spanning echter nog scherper vormen aannemen, dan zou tot de bieroproeping van het parlement worden besloten, ongetwijfeld om nieuwe volmachten te verleenen aan de regering. Deze heeft ook den minister van Landsverdediging gemachtigd nog 200.000 gasmaskers aan te koop, zodat over 800.000 gasmaskers voor de burgerlijke bevolking kan worden beschikt. Op het eerste plan van de regeringsbekommissarissen staan niet alleen de maatregelen om het actief verweer van het leger te verzekeren, maar ook de voedselvoorziening van het land te waarborgen. In dat opzicht is de „oefening“ van September 1938 een ware leerschool. De diensten van de burgerlijke mobilisatie zijn gewijzigd. Een Permanent Interministerieel Comité werd opgericht onder het voorzitterschap van den eerste minister, welk comité coördineerend werkt. Sedert verscheidene maanden reeds is een departement voor Ravitailieering opgericht, afhankelijk van Economische Zaken, welk departement onmiddellijk kan in werking treden. Alle hulpbronnen op gebied van de bevoorradings worden hierdoor beheerscht en de distributie van de voedingsmiddelen eveneens. Voorraden zijn aangelegd en tegen luchtaanvallen beschermd. De reglementering van de distributie van de voedingsmiddelen is gereed, waarbij de handelsvrijheid niet zal worden belemmerd, zolang de handel een nuttige rol zal kunnen vervullen. Ook de geneeskundige mobilisatie voor de burgerlijke bevolking is geregeld en de steun aan de gezinnen van de weder opgeroepen.

BELGISCH BREVEN

Het Algemeen Belgisch Vakverbond heeft, in aansluiting met deze voorbereiding voor burgerlijke mobilisatie, welke evenzeer noodig blijkt als militaire, een stap gedaan bij eerste-minister Pierlot en heeft medewerking aangeboden om het departement voor Voedselvoorziening bij te staan, ook wat arbeidstijd en extra-prestaties betreft. Het Verbond heeft slechts gevraagd dat desvoorkomende voorafgaande raadplegingen zouden worden gehouden.

Deze stap is van het grootste belang en wordt door de openbare meening sterk gewaardeerd. Men weet dat de socialisten in de oppositie staan en deze houding van de socialistische vakverenigingen toont aan dat de oppositie opbouwend wordt opgevat. De aaneengeslotenheid van alle bevolkingsgroepen in de uur van het gevaar is een feit.

Men heeft den indruk, dat nog meer militaire maatregelen zullen worden genomen, die overigens voor de hand liggen, en die slechts bevestigden, dat België tot alles bereid is. In verband hiermee hebben in alle provincies de gouverneurs maatregelen genomen om de herbergen slechts gedurende enkele uren van den dag geopend te laten, namelijk van 11 uur 30 tot 2 uur 's middags en van 5 uur 's avonds tot 9 uur. Op alle andere uren moeten de cafés zonder uitzondering gesloten blijven. Deze maatregel wordt genomen met het oog op de noodzakelijkheid, de troepen te centraliseren buiten de kazernes. In September 1938 heeft men de ervaring opgedaan dat zulke gelegenheden gaf tot drankmisbruik bij de gemobiliseerden, met al de nadelige gevolgen die daaraan zijn verbonden, zoals ongedulden met auto's enz. Dit wil men thans vermijden door den sluitingsmaatregel. Ook het opvoeringsrecht is van thans af van kracht geworden. De organisatie van het actief verweer is van Zaterdag af een werkelijkheid.

Tusschen hoop en vrees worden al deze maatregelen getroffen. Intusschen is aan alle politieke harstochten het zwijgen opgelegd en hebben de ministers besloten zich te onthouden bij alle betoelingen, van welken aard zij ook zouden kunnen zijn.

BRUSSELAAR.

Laurens Le Khidive

20 stuks 35 cent

No. 35 (rond) TANIË (ovaal)

DE SUPERIEURE SIGARETTEN.

UIT DE STAATSCOURANT

Bij Kon. besluit van 24 Augustus is met ingang van 1 September a.s. benoemd en aangesteld bij het wapen der Koninklijke marechaussee, tot luitenant-kolonel, majoor F. M. R. Versteegh, commandant van de 4e divisie.

SCHEEPVAART

Haven van Harlingen

RES NOVA arr. 26 Aug. v. Karlshamn.
WATERWEG arr. 26 Aug. v. Delfzijl.
LOWLAND arr. 27 Aug. v. Goole.
BUG arr. 27 Aug. v. Delfzijl.
IMMINGHAM arr. 27 Aug. v. Hull.
A. H. BOTH vertr. 27 Aug. n. Bremen.
RES NOVA vertr. 27 Aug. n. Kampen.
CARIBE arr. 28 Aug. v. Delfzijl.

Haven van Stavoren

TEUCEA arr. en vertr. 25 Aug. van Karlserona naar Amsterdam.
VOLHARDING arr. en vertr. 25 Aug. van Dantzig naar Zwolle.
ALPHA arr. 25 Aug. van Görtz en vertr. 26 Aug. naar Duisburg.
PRESTO arr. 25 Aug. van Wollin.
LUCTOR vertr. 25 Aug. naar Maastricht.
ANNIEGENA vertr. 25 Aug. naar Kiel.

Rotterdamsche Lloyd

DEMPO (thuisr.) 25 Aug. v. Tanger.
SIBAJAK (uitr.) 25 Aug. v. Southampton.
Holland—Amerika—lijn

NIEUW AMSTERDAM. v. Rott. n. New York, 26 Aug. v. Southampton.
NOORDAM, New York n. Rott., 26 Aug. 's nachts 12 u. te Plymouth vert.
VEENDAM 26 Aug. v. Rott. n. New York.

PERSOVERZICHT

ONZE MINISTER-PRESIDENT

Enkele bladen zijn er over gevallen, dat onze minister-president jhr. de Geer, ondanks den gespannen internationalen toestand niet in de residentie verblijft, doch te Arnhem vertoeft en aan een journalist, die hem hierover ondervroeg, antwoordde: „Ik voel mij vrij man“.

De Nederlander (c.-h.) neemt het voor den premier op en schrijft:

„Dat wij uiterst zorgelijke dagen beleven, daarvoor kan toch wel niemand in twijfel verkeeren.“

De wereld leeft in bange afwachting of de fakkel van den oorlog opnieuw ons oude werelddeel in brand zal steken.

De beslissing is een kwestie van dagen, van uren misschien, ja mogelijk wel van oogenblikken.

Omtrent de gevaren voor een land als het onze, gelegen midden tusschen twee botsende grootmachten, kan niemand zich eenige illusie maken.

In zulke een tijd, zoo zou men verwachten, stelt heel het land zich als één man achter de regering. In zulke oogenblikken legt men politieke geschillen het zwijgen op.

Niet alzo, naar het schijnt, en zeker deel van de pers. In Amerika is het begrip „fluistercampagne“ gangbaar. Bij ons is het minder bekend. Men verstaat er onder het opzettelijk verspreiden van onware berichten met de bedoeling daardoor iemands eer en goeden naam in opspraak te brengen. Welnu, wat de door ons bedoelde bladen doen, doet ons, zij het gelukkig nog in de verte, aan een dergelijke fluistercampagne denken.

Men legt voor den persoon van onzen minister-president een belangstelling aan den dag, die twijfel wekt aan zijn toewijding en aan zijn vermogen om in deze moeilijke omstandigheden het roer van het schip van staat in handen te houden en maakt dan in datzelfde verband melding van geruchten „in politieke kringen“, dat dr. Colijn in het Kabinet zal worden opgenomen. Een van die bladen wist er zelfs bij te vertellen, dat deze de portefeuille van Algemeene Zaken zou krijgen, terwijl jhr. de Geer, „indien hij blijft“ (sic!), zich tot het beheer van 's lands financiën zou beperken.

Een uitlating van jhr. de Geer, die geen andere bedoeling kan gehad hebben, dan zich tegen de opraderige nieuwsgierigheid van een hinderlijken journalist te verweren, wordt uitgelegd als een uiting van onverschillige zorgeloosheid.

Ons vervult dit met diepe ergernis. En wat ons nog het meest treft, is, dat het komt van den kant van de bladen, die het optreden van dit Kabinet niet hebben kunnen verkroppen. Is het een laatste poging om dr. Colijn toch nog terug te krijgen?

Laten de partijen, die bereid zijn dit Kabinet te steunen, in dit alles een aanleiding vinden zich nog nauwer te scharen rond den minister-president, die, toen hij deze zware taak op zijn schouders nam, niet zich zelf gezocht heeft, maar 's lands belang. Zelfs wanneer men zijn bezwaren had tegen het doen en laten van den minister-president, dan zou men thans daarvoor hebben te zwijgen, omdat het naar buiten zijn gezag zou kunnen schaden.

Eén ding is er intusschen, dat ons troost: wij zijn er van overtuigd, dat dr. Colijn zelf er niet van gediend is, als men probeert hem over de wijze weer op het kussen te brengen. Want zelfs de meest felle politieke tegenstander van dr. Colijn zal niet ontkennen, dat hij in ieder geval een man van karakter is.

Ook Het Volk (s.d.) wijdt aandacht aan deze kwestie.

„Liberalen en „neutralen“, die hun verbittering over het heengaan van den heer Colijn nog steeds niet te boven te zijn, hebben den slechten smaak, de zeer ernstige omstandigheden, van het oogenblik aan te grijpen voor een poging, den heer Colijn weer in de regering te brengen. Vrijdagochtend publiceerde „De Telegraaf“ met veel kabaal een „bericht“, dat niet anders was dan een proefballon: om aan het kabinet een nog „breederen“ grondslag te verleenen, zou de heer Colijn weer worden uitgenoodigd, een ministerportefeuille te aanvaarden. Dit onjuiste bericht — over een uitnodiging aan den heer Colijn of aan anderen was in de kringen, die het aangaat, niet gesproken — was uiteraard alleen gepubliceerd om stemming te maken.

In waardigen vorm en langs den loyalen weg van een redactionele beschouwing nam het „Handelsblad“ dit denkbeeld over. Veel erger maakt het de „Nieuwe Rott. Courant“, die critiek levert op de activiteit van den minister-president, den heer de Geer, in een vorm, die slechts geschikt kan zijn om het vertrouwen in de regering, dat in deze dagen volstrekt onmisbaar moet worden geacht, te ondermijnen.

Wat er zal en moet gebeuren, als de toestand nog ernstiger zou worden — wij kunnen er ons thans niet definitief over uitspreken. Wellicht is er dan aanleiding, na te gaan, of de zeer brede basis, die het ministerie De Geer reeds

Neen, deze gelegenheid mochten ze niet missen. Het was stellig niet Slosson's bedoeling geweest, zijn zwakke plek te toonen. Toen hij verder nadacht over deze situatie, kwam er een groote tevredenheid over hem: Het zou hierna ook niet langer noodig zijn, dat Hazel trachtte dien vent te bewerken.

Een oogenblik overzag hij alles heel duidelijk en een golf van vreugde doorvoer hem. En hij voelde zich weer midden in het geluksland. Het zonlicht stroomde door het venster en de wereld was weer mooi en stralend en hij leefde in een sprookjespaleis.

In deze stemming verzonken hoorde hij Slosson aankomen.

De agent van de spoorwegen trad het kantoor binnen met zijn gewone aanmatiging. Bij zijn eerste woorden begonnen Gordons vingers alweer te trillen, al was zijn begroeting zoo vriendelijk mogelijk.

Slosson keek om zich heen en toen hij alleen Gordon zag, ging hij in Mallinbee's stoel zitten en begon orders uit te deelen.

„Laat die Chinee van jullie mijn paard eens meenemen en voeren. Waar is Mallinbee?“

Gordon deed zeer beleefd, maar deed alsof hij het bevel over het paard niet had gehoord. „Het spijt me zeer, maar mr. Mallinbee is er vanmiddag niet. Hij is op jacht in de heuvels.“

„Loeg hij zonder enig gewetensbezwaar. „Misschien voor een paar dagen.“

„Voor den drummel?“ Was hij vanmorgen hier? Ik schreef toch, dat ik zou komen.“

Slosson's spleetogen keken woedend en op zijn papgezicht kwam een soort rosse weerschijs.

Gordon keek kalm verbaasd.

„Zeker was hij hier. Om een uur of elf kwam uw briefje hier. Hij vond het niet de moeite waard er voor thuis te blijven. Ziet u, hij had een paar fazanten op een twintig mijl van de boerderij gezien. Die wachten gewoonlijk niet tot de zaken zijn afgehandeld.“

Slosson sloeg met zijn vuist op de armleuning van den stoel en barste in lachen uit.

„Waarom gaat hij fazanten schieten, als er zaken afgehandeld moeten worden, die niet kunnen wachten? Fazanten! De man is niet goed snik! Of denkt hij soms, dat ik zal wachten, tot hij klaar is met zijn fazantenschieters?“

(Wordt vervolgd).

FEUILLETON

Een zoon van z'n Vader

NAAR HET ENGELSCH VAN
RIDGWELL CULLUM
DOOR T. VAN DER MADE

22.

Gordon schoof met een driftigen zet zijn stoel achteruit en liep zijn slaapkamer in, die naast het kantoor was. Hij keek om zich heen. De netheid ervan en de frissche lucht, die binnenstroomde door de open vensters, ontgingen hem. Hij dacht niet aan het werk van de zorgende hand, die dit alles voor hem had gedaan. Hip-Lee hield de boel schoon, maakte zijn bed op en kookte het eten. Hij dacht er niet aan van wie Hip-Lee zijn orders ontving.

Er hingen tekeningen en schilderijen aan den wand, maar Gordon dacht er niet aan, of Hazel die misschien van haar eigen slaapkamer op de boerderij had weggehaald — om er hem een plezier mee te doen. Evenmin wist hij dat het Hazel was, die de scheerspiegel en scheerfat speciaal voor hem had laten komen. En zoo waren er vele kleine liefdelijkenheden, die in de kamer waren aangebracht sinds hij er zijn intrek had genomen.

Hij liet zich op zijn bed vallen, zonder acht te slaan op de kanten spreij, die eens op Hazel's eigen bed had gelegen. Hij wilde alleen maar, dat de tijd zou opschieten en Hazel's zonnige verschijning weer terug zou zijn in het kantoor. Hij was boos op haar. Hij dacht op dat oogenblik heel hard over haar: maar tegelijkertijd verlangde hij vurig naar het moment, dat ze weer terugkwam, ofschoon hij wist, dat Slosson haar dan nieuwe attenties zou bewijzen, die zij aanvaardde.

Hij bleef nog een minuut of tien in deze stemming alleen. Toen hoorde hij wielen ratelen buiten en hij sprong op van zijn bed.

Maar hij werd teleurgesteld. Het was niet Slosson, doch Peter Mc Swain's vroolijke gezicht, dat om den hoek van de deur verscheen.

„Zeg eens.“ riep deze. Toen keek hij snel om zich heen en vroeg dringend: „Is Mallinbee er niet?“

Gordon schudde zijn hoofd en vroeg: „Zaken? Als het over zaken gaat, moet je op 't oogenblik bij mij zijn.“

Peter aarzelde en na eenigen tijd den ander onderzoekend te hebben bekeken zei hij: „Ik denk wel, dat je het zaken wilt noemen.“

„Toen vervolgde hij eenigszins weifelend: „Ben jij zijn vertrouwensman?“

Ondanks zijn bitterheid van zoeven moest Gordon nu lachen. Hij ging aan den lessenaar zitten en wees den ander een stoel tegenover hem aan. Toen Mc Swain had plaats genomen, leunde Gordon voorover en keek den man recht in het altijd ietwat verhitte gelaat en zei:

„Luister eens mr. Mc Swain. We zijn op het oogenblik op een dood punt, zooals u misschien wel weet. Later zal dat vanzelf wel veranderen. Ik kan vrijuit tegen je spreken, omdat je een vriend van Mallinbee bent en hetzelfde belang als wij in deze zaak hebt. Ik ben hier als algemeen vertegenwoordiger van Mallinbee, zelfs als er onderhandeld moet worden met de lui van den spoorweg. Dus als je iets te vertellen hebt, ga dan gerust je gang. Voor het gemak moet je maar denken, dat je tegen Mallinbee spreekt.“

Peter slaakte een zucht van verlichting.

„Ik ben bij jou toe, omdat hetgeen ik je te zeggen heb, zeer dringend is. Als jullie niet gauw andere maatregelen tegen dien gemeenen Slosson neemt, is de zaak verkeken. Hij vraagt optie's aan in Snake's Fall. Hij heeft het land nog niet gekocht, enkel optie's gezocht. Misschien weet je, dat ik twee stukken aan de hoofdstraat heb, naast mijn hotel. Nu heeft hij me daarop optie's voor twee maanden aangevraagd. Hij zegt, dat er al verschillende menschen zijn aanbod hebben aangenomen. En zoo was hij ook bij Mike Callahan van den huursal geweest. Die kwam bij mij om te vragen, wat hij doen moest. Ik zei, dat ik eens naar Mallinbee zou gaan. Als er hier op Buffalo Point niets van komt, moeten wij het wel aannemen.“

De man veegde zijn voorhoofd af met een geweldig zakdoek. Zijn oogen stonden zorgelijk en angstig. Hij had liever met Mallinbee zelf te doen gehad. Deze jongen zag er niet naar uit alsof hij zulke situaties aankon.

Gordon tikte met zijn penhouder op den lessenaar en dacht diep na. Eindelijk was het

oogenblik van handelen gekomen en de zaak stond er slecht voor. Dat was dus het antwoord op Mallinbee's besluit. Het overrompelde hem. Het leek even, alsof er geen uitweg meer was. Maar plotseling zag hij een weike plek en kreeg een idee.

„Waarom wil die man eigenlijk optie's“, vroeg hij eindelijk. „Ik denk, dat hij die optie's wil hebben in geval hij zou willen kopen. Het ziet er toch beter uit, dan ik eerst daar. Hij acht het blijkbaar niet uitgesloten, dat hij ruzie met ons krijgt. Hij veronderstelt misschien, dat we niet tot overeenstemming kunnen komen en nu is hij bang, dat dit bekend zal worden, zodat de prijzen dientengeveze in Snake's Fall omhoog zullen vliegen. Er dat betekent, dat de spoorweg meer zal moeten betalen, zodat hij er dan last mee krijgt, als ze daar moeten kopen. Zie je, de „boom“ kan toch niet uitblijven, en ze zullen toch of hier of in Snake's Fall moeten komen.“

Peter wreef zijn handen. Zijn opinie omtrent Gordon begon zich te wijzigen.

„Wat moeten we dan doen?“ Er was minder angst in zijn oogen.

Gordon sprong op van zijn stoel en sloeg met zijn vuist op tafel.

„Wat je moet doen? Hem naar den drommel laten loopen! En hem elke optie wegzeren“, riep hij opgewonden uit. „Luister, dan zal ik je vertellen wat je moet doen en zoo gauw mogelijk. Kun je goed opschieten met de menschen in Snake's Fall?“

„Ja. De meesten luisteren wel naar me“, zei Peter met eenigen trots.

„Best“, riep Gordon. „We zullen hem wel klein krijgen. Ik weet, dat je op onze hand bent. Ik ken Mike ook en nog een ruk of wat anderen. Jouw belangen hier zijn veel groter dan in Snake's. En daarom moet je dadelijk aan den gang. Je roept alle menschen bij elkaar, die hier belangen hebben en vertel hun, dat we niets meer met Slosson te maken willen hebben en dat ze alle bewoners hier moeten roepen. Dan zeg je hun uit, hoe de zaak in den steel zit. Ik gaander je, dat Slosson dan wel kan inpakken. Laten ze hem alle optie's wegzeren en dreigen, dat ze hun prijzen enorm zullen opdrijven, als de spoorweg niet gauw optie's. Vraag een belachelijk hoogen prijs voor je land, zodat hij niet durft te kopen. Snap je? Nu zal ik je laten

zien, hoe we er voor staan. Dan zal hij hierheen moeten komen en tegen onzen prijs moeten kopen, omdat de spoorweg toch ergens terecht moet. Je moet de dopelingen, die daar wel en hier geen land hebben, bewerken, dat ze hun prijzen opdrijven, terwille van onze herrie met den spoorweg en dan kan ik je verzekeren, dat die ruzie dan gauw afgeloopen zal zijn. Nou.“

Het laatste sportje zorg was van Peter's gezicht verdwenen. Hij was een en al bewondering voor den man, die zoo iets moois had uitgedacht. Hij knikte.

„Ja, de spoorweg zal ergens moeten inkomen“, gaf hij toe. „Als hij hier niet terecht kan, zal hij het daar moeten proberen. We zullen hem hooge prijzen vragen en als hij er op ingaat — wat hij toch niet

heeft, nog verder kan worden verbreed. Noodzakelijk lijkt het ons voorts nog niet; reeds heeft de anti-revolutionnaire professor Gerbrandy in het ministerie zitting; wil men tenslotte toch een anti-revolutionnaire opnemen, dan begrijpen wij de volgende uitlegging van „De Maasbode“: „Dit zou dan nog niet per se dr. Colijn behoeven te zijn.“

De liberale redacties, die thans zoo'n haast hebben met „verbreding“ van de regeringsbasis, mogen wij herinneren aan de gang van zaken in 1914, toen een kabinet, uitsluitend samengesteld uit politiek-vrijzinnige figuren, het bewind in handen had en het alleen in handen heeft gehouden. Alle andere politieke groepen hebben toen loyaal en volledig den steun geboden, waarop een volgend den ernstige omstandigheden aanspraak mag maken. Dat de genoemde organen, in tegenstelling met de houding door de „oppositie“ van 1914 aangenomen, thans wel ter wille van eigen politieke voorkeur de nationale geslotenheid in gevaar brengen, — wij zien dit als een ernstig teken van politiek verval.

De mannen, die thans, in deze zeer zware dagen, de verantwoordelijkheid voor het bestuur van het Nederlandsche volk dragen, zijn voor hun taak volstrekt berekend. Als er thans politieke tegenstanders opstaan, die kleinegeestige berichten de wereld insturen of op andere wijze het gezag van de regering te na komen, dan is er maar één antwoord mogelijk: voortgaan, zonder zich om dit geschrijf te bekommeren: voortgaan op den weg, die bij de meerderheid van ons volk vertrouwen wekt en zal blijven wekken.

ONZE „NEUTRALEN-TAAK“

Het Handelsblad (lib.) schrijft: In de mededeeling, welke de Duitse gezant Zaterdagmiddag aan Hare Majesteit de Koningin heeft gedaan, en volgens welke het Duitse Rijk „de onaanstaande en integriteit van Nederland onder geen enkele omstandigheid zal schenden, en het Nederlandsche grondgebied te allen tijde eerbiedigen“, ligt de plechtige herhaling — zij werd nadrukkelijk aan het staatshoofd zelf rechtstreeks gegeven — van een Duitsch standpunt dat ook reeds vroeger ten aanzien van Nederland (evenals van België en Zwitserland) is ingenomen. Deze continuïteit krijgt nog meer relief, nu soortgelijke verklaringen vandaag ook door de Duitse gezanten in Brussel en Bern tot Koning Leopold en den president van den Zwitserschen Bondraad zijn afgelegd.

Op 30 Januari van dit jaar verklaarde de Duitse rijkskanselier o. a.: „Onze betrekkingen met de staten in het Westen en Noorden, dus Zwitserland, België, Nederland, Denemarken, Noorwegen, Zweden, Finland en de Oostzeestaten, stemmen des te meer tot verheugenis daar zij juist in die landen de neiging om zich van bepaalde oorlogszwangere volkenbondsparagrafen af te keeren, schijnt toe te nemen. Niemand kan het meer waardeeren aan zijn rijksgezag werkelijk bevriende neutrale staten te weten dan Duitschland“.

De zeven Oslo-staten, in deze reeks genoemd, en waarbij zich, wat het neutraliteitsstandpunt betreft, ook Zwitserland heeft aangesloten, hebben juist deze dagen in Brussel nog eens hun vaste voornemen bevestigd om een strikte onzijdigheid in acht te nemen en zich, zoo noodig, tegen aanranders te verdedigen. Wat Nederland en België meer in het bijzonder aangaat, zoo is hun heider zelfstandige neutraliteitspolitiek bij de jongste bezoeken van Koning Leopold aan Nederland en van Koningin Wilhelmina aan België nog eens zeer krachtig bevestigd. Nog vroeger, in Januari 1936, had Duitschland reeds aan Nederland en België aangeboden om deze twee landen steeds „als onaanastbare neutrale gebieden te erkennen en te garanderen“. Ons land heeft destijds van deze verklaring met dezelfde waardeering kennis genomen als waarmede wij nu de herhaalde verzekering aan onze Koningin begroeten. Dat wij die verklaring destijds niet in een contractueel vorm hebben vastgelegd, kwam voort uit de overtuiging dat onze onaanstaande in een rechtsorde een vanzelfsprekendheid is, die geen onderwerp van een bijzondere contractuele overeenkomst kan zijn. Maar van de gezindheid aan een buurstaat om ten aanzien van ons die rechtsorde te eerbiedigen, zullen wij natuurlijk steeds met groote erkentelijkheid kennis nemen. Ook nu weer.

• • •

Wat Nederland's opvatting van zijn onzijdigheidsverplichtingen naar alle kanten aangaat, die mogen wij na de verschillende verklaringen op dit punt van de tegenwoordige en vorige Nederlandsche regeringen als algemeen bekend onderstellen. Nog gisteren is door onze regering verklaard, dat Nederland zijn neutraliteit naar alle zijden en met name ook in de lucht, „onbeperkt en tegenover iedereen“ zal handhaven. Dat het ons daarmede bittere ernst is, bewijzen de voorzorgsmaatregelen die wij, ten koste van groote persoonlijke en financiële offers, gebracht hebben en brengen, om onze grenzen tegen gevaren, uit welke richting ook, te kunnen beschermen. Mocht de internationale toestand zich onverhoopt nog meer verscherpen, dan zal de Nederlandsche regering niet aarzelen om het volle gewicht van haar dan volledig te stellen van haar neutraliteitspolitiek, ten einde het woord van onze Vorstin: „Niemand's volging, niemands belager“, zonder voorbehoud en in billijkheid tegenover al onze buuren gestand te doen.

Wij vertrouwen in de eerlijke en goede bedoelingen van de groote naburige mogendheden, Oost, West en Zuid, zoals zij de meermalen jegens ons hebben geformuleerd. Het is onze historische taak op dit West-Europeesche knooppunt van belangen een rustpunt te vormen in ons eigen, maar ook in het algemeen belang. Wij beseffen dat deze positie ons den zwaren plicht oplegt om dit rustpunt niet door innemingen, van wie ook, als een doorgangs- of uitvalspoor of agitatiegebied te laten misbruiken of schenden. Ons volk aanvaardt van die vaste overtuiging de loofden lasten, in het vertrouwen, dat zij uiteindelijk onze beste bijdrage tot den vrede en den internationalen wederopbouw betekenken.

OFFICIEELE CRISPUBLICATIES

Steunvergoeding erwten en veldboonen

De Nederlandsche Akkerbouwcentrale maakt bekend, dat de steunvergoeding voor erwten van den oogst 1939, gedatumeerd in het tijdvak van 21 tot en met 26 Augustus 1939, zal bedragen f 1.30 per 100 kg voor groene erwten, welke door handelaren zijn gedatumeerd en minstens voldoen aan de voor het jaar 1938 vastgestelde eischen voor de kwaliteitsklasse C, en f 0.80 per 100 kg voor voedererwten, welke zijn gedatumeerd door telers, die deze erwten zelf hebben geteeld.

BINNENLAND

ERIKA MANN VERMIST HAAR BAGAGE Verdwenen tusschen Parijs en Amsterdam?

De bekende kunstenares en schrijfster Erika Mann, dochter van den eveneens bekende auteur Thomas Mann, is Zaterdagavond met den Pullman-trein uit Parijs in Amsterdam aangekomen. Bij haar aankomst in de Nederlandsche hoofdstad heeft zij de voor haar minder prettige ontdekking gedaan, dat haar bagage, welke bestond uit twee groote gele handkoffers spoorloos was verdwenen.

Onmiddellijk na de ontdekking van deze vermissing heeft Erika Mann de hoofdstedelijke politie van 't verlies in kennis gesteld. In verband met den internationalen politieke toestand was zij Zaterdagmiddag uit Parijs naar Boulogne vertrokken om daar de boot te nemen, waarmede zij zou oversteken naar Amerika, waar thans ook haar vader verblijft houdt. Door een aanzienlijke vertraging van den trein, waarmede zij naar Boulogne reisde, miste zij echter de boot. Zij besloot toen via Parijs naar Amsterdam te reizen in de hoop daar passage naar Amerika te kunnen boeken.

Bij het vertrek uit Parijs heeft zij de twee handkoffers nog gezien, zoodat als vaststaand moet worden aangenomen, dat haar bagage tusschen Parijs en Amsterdam is verdwenen. In verband met het feit, dat de Pullman-trein meer dan vol was met terugkeerende vakantiegevoelers en andere reizigers, bestaat het vermoeden, dat de koffers in de zenuwachtige drukte per ongeluk door een anderen reiziger zijn meegenomen.

Erika Mann heeft de politie medegedeeld, dat zij een groote belofte heeft voor het terugbrengen van haar bagage beschikbaar stelt, omdat zich in een der koffers een belangrijk manuscript bevindt, van een boekwerk, voor de samenstelling waarvan zij maandenlang door Europa heeft gereisd. In den anderen koffer bevinden zich haar juwelen en verschillende kleedingstukken.

De koffers terecht

Een later bericht meldt: Mevrouw Erika Mann heeft gisteravond aan de recherche mededeeling gedaan, dat zij haar bagage heeft terug ontvangen. Vermoedelijk is deze bagage te Parijs of te Brussel achtergebleven en gisteren pas doorgezonden. Uit de koffers werd niets vermist.

DE STAKING TE MILL OPGEHEVEN

In de Rijkswerkverschaffing tot aanleg van het Peelkanaal, dat te Mill (N.-B.) wordt uitgevoerd is, als gemeld, Donderdagochtend een staking onder de arbeiders begonnen, hoofdzakelijk afkomstig uit Tilburg en Breda.

De grief was: een te lange dagtaak. Na een onderhoud Donderdag met den loco-burgemeester van Tilburg, mr. J. van den Mortel, die hun aanraadt eerst onverwijld het werk te hervatten hetgeen den volgende dag niet geschiedde, is Vrijdag in den loop van den dag een conferentie gehouden te Tilburg tusschen de afgevaardigden der werklieden, de organisatiebesturen en de rijksinspectie voor de werkverschaffing. De laatste verklaarde zich bereid de arbeiders terug te nemen en geen strafmaatregelen te zullen toepassen, indien Zaterdagochtend het werk werd hervat, hetgeen inderdaad geschied is.

Er zal nu dadelijk een onderzoek naar de grieven worden ingesteld en een poging worden gedaan om er een oplossing voor te vinden.

DROEVIG ONGEVAL BIJ ZWEM- WEDSTRIJDEN

Een deelnemer verdronk tijdens wedstrijden met ballonnetjes

Tijdens zwemwedstrijden en wedstrijden is gistermiddag in het zwembad te Beilen verdronken de 16-jarige J. Koning, wonende aldaar. Het ongeluk gebeurde aan het einde van den middag tijdens het nummer „afstand-duiken“. Door een ballonnetje aan een lijn was het publiek in staat de verrichtingen van de zwemmers onder water te volgen. Koning, die als een uitstekend duiker bekend staat, zwom onder water over in lengte van 25 M., toen het ballonnetje bij het keerpunt, gevormd door de afscheiding van het diepe en ondiepe bad, plotseling afknakte. Aanvankelijke dacht men, dat de jongeman onder het keerpunt door zwom, doch toen hij na eenigen tijd nog niet aan de oppervlakte van het water verscheen, werd het duidelijk, dat er een ongeluk was gebeurd.

Langs den kant zittende zwemmers en andere belangstellenden, enkelen zelfs gekleed, sprongen in het water, doch hoe men ook zijn best deed, de jongeman bleef onvindbaar.

Eenige uren later is men er in geslaagd het levenloze lichaam uit het bassin te halen.

SPOORWEGONGEVAL BIJ AMSTERDAM Alleen materiele schade

Om tien minuten voor halfzeven vanmorgen is op de nieuwe hooge spoorbaan tusschen Duivendrecht en het Amstelstation te Amsterdam, ongeveer 200 meter voorbij het viaduct over den rijksstraatweg, een spoorwegongeluk gebeurd, waarbij aanzienlijke materiele schade is aangericht, doch waarbij gelukkig geen persoonlijke ongelukken zijn voorgekomen.

Een grindtrein, bestaande uit 42 wagons, kwam uit de richting Utrecht en is met een snelheid van naar schatting 25 km op een stilstaanden materieeltrein gereden. Van den stilstaanden trein werden de achterste wagons, waarop de zware jumbo stootte, geheel versplinterd.

De daarop volgende wagen werd uit de rails gelicht en viel, gedeeltelijk in elkaar geknukt, van de helling van den dijk af, waar de wagen ongeveer in het midden bleef liggen.

De twee volgende wagons van den stilstaanden trein werden zwaar beschadigd en derailleerden. Ook de grindtrein geraakte in in het ongereede. Het truckstel van den locomotief ontspoorde. De drie zware grindwagens achter den locomotief bleven in de rails, doch de drie wagons, die daarop volgden, ontspoorde. De middelste van de drie kwam vrijwel dwars op de baan te staan, zoodat ook het tweede spoor versperd werd.

De beide sporen, die op dezen nieuwen spoordijk liggen, worden thans nog uitsluitend gebruikt voor het vervoer van materieel en zand en grind voor den bouw van de nieuwe spoorwegwerken. Het gewone goederenvervoer, noch het passagiersvervoer hebben dus door dit deraillement stagnatie.

De machinist en de stoker, die op de jumbo dienst deden, kwamen er met den schrik af, evenals de conducteur, die op zijn wagenpost in den achtersten wagen van den grindtrein zat. De stilstaande goederentrein was gedeeltelijk geladen met tegels. Het opruimingswerk zal geruimen tijd in beslag nemen.

DE POSTVLUCHTEN OP INDIE

De Wielewaal is gistermiddag op Schiphol geland.

Op de uitreis landden gisteren de Nandoe te Basra, de Uil te Bandoeng, de Emoe te Rangoon en op de thuisreis: de Pelikaan te Rangoon, de Torenvalk te Basra.

UIT DE PROVINCIE

BEGRAFENIS J. KOLK

Heerenveen, 26 Augustus. Onder groote belangstelling uit Groningen, zoowel als van elders en vooral uit zijn vorige woonplaats Heerenveen had Zaterdagmiddag op het kerkhof Esserveld te Groningen de teraardebestelling plaats van het stoffelijk overschot van den heer J. Kolk, voorzitter van den Groningschen Raad van Arbeid.

Van de aanwezigen noemen we den plaatsvervangend voorzitter van den Raad van Arbeid, den heer J. Kaajan; den voorzitter van de Vereniging van Raden van Arbeid, Baron Wittert van Hoogland; jhr. P. B. J. Vegelin van Claerbergen, oud-voorzitter van het Friesch Volks-sanatorium te Appelscha en burgemeester van Haskerland; dr. Geerts, directeur van het sanatorium; den heer van Douwen, oud-burgemeester van Ooststellingwerf; den heer H. H. de Vos, wethouder van Heerenveen en voorzitter van de afd. Heerenveen der S.D.A.P.; ds. S. Winkel, voorzitter van de afdeling Engwirden; den heer B. A. L. van der Woude, secretaris van het Heerenveensche ziekenhuis; den heer Jansma, oud-bestuurslid en den heer B. C. Post van Heerenveen, bestuurslid van het sanatorium; voorts tal van personen uit de kringen van Raden van Arbeid te Groningen en te Leeuwarden.

Aan het graf werd het woord gevoerd door de heeren Baron Wittert van Hoogland, die de overledene herdacht als vice-voorzitter van de vereniging van Raden van Arbeid; Kaajan namens den Groningschen Raad van Arbeid; H. L. van Duyl namens de Rijksverzekeringbank; jhr. Vegelin van Claerbergen namens het Friesch Volks-sanatorium; B. A. L. van der Woude namens het ziekenhuis te Heerenveen, die als oud-raadslid van de gemeente Engwirden tevens den doode herdacht als burgemeester der gemeente; H. H. de Vos namens de afdeling der S.D.A.P.

De zoon, de heer K. Kolk van Krijpe, bedankte voor de betoonde deelneming.

KONINGINNE-DAG

Drachtster-Compagnie, 26 Augustus. Ter gelegenheid van den verjaardag van de Koningin heeft men hier beloven feestelijkheden te organiseren. 's Morgens zal een optocht plaats hebben, terwijl 's middags een kinder- en volksfeest zal worden gehouden, waaraan diverse spelen verbonden zullen zijn. 's Avonds denkt men de feestelijkheden voort te zetten in de Gerf. kerk.

Ureterp, 26 Augustus. Op den verjaardag van de Koningin zal hier 's morgen een kinderfeest plaats hebben, waaraan verbonden zullen zijn diverse spelen en een tocht met versierde vaartuigen.

's Middags zullen volksfeesten worden gehouden op een terrein bij de Chr. school aan de vaart. De feestelijkheden denkt men 's avonds voort te zetten in de Gerf. kerk, waar een nationale geluidsfilm zal worden opgevoerd, afgewisseld met muziek van het Chr. Muziekcorps „De Bazuin“ alhier.

VOLKSFEESTEN EN DE INTERNATIONALE TOESTAND

Westergeest, 28 Augustus. In verband met het bericht van Zaterdag j.l. betreffende het te houden tweedaagsch feest te Triemen, wordt ons medegedeeld, dat deze feestelijkheden naar aanleiding van den internationalen toestand nader zullen worden vastgesteld.

Zwagerveen, 28 Augustus. De te houden feesten op Koninginnedag (31 Aug.) zullen, wegens de spanning in den internationalen toestand, tot nader order worden uitgesteld.

Akkerwoude, 26 Augustus. In verband met den algemeenen toestand is door het Oranje-comité besloten de feesten, welke op 31 Augustus hier zouden worden gehouden, voorloopig uit te stellen.

UITSLAG SCHIETWEDSTRIJDEN

Ferwerderadeel, 25 Augustus. Korpswedstrijd: Marrum 238 p., Ferwerd 229 p., Blija 228 p., Reitsum 228 p., Hallum 227 p., Wansverd 223 p. Marrum wint dus den wisselprijs.

Personeele wedstrijd, klas A: 1e prijs J. Stelpstra te Hallum, 50 p.; 2e S. Tadema te Ferwerd, 50 p.; 3e W. Cuperus te Marrum, 49 p.; 4e P. Veldman te Ferwerd, 49 p.; 5e E. de Jong te Hallum, 49 p.; 6e B. Timmermans te Ferwerd, 49 p.; 7e G. Meester te Ferwerd, 49 p.; 8e K. Miedema te Hallum, 48 p.; 9e R. v. Steenvoort te Ferwerd, 48 p.; 10e E. v. d. Velde te Blija, 48 p.

Klasse B: 1e prijs J. v. d. Weit te Reitsum, 48 p.; 2e E. v. d. Meer te Blija, 48 p.; 3e E. Struiksma te Hallum, 47 p.; 4e H. Jansma te Blija, 47 p.; 5e P. Krol te Reitsum, 46 p.; 6e K. Dijkman te Blija, 46 p.; 7e J. Terpstra te Blija, 46 p.; 8e F. Vellema te Blija, 45 p.; 9e A. Pot te Reitsum, 45 p.; 10e B. Jansma te Hallum, 45 p.

Klas C: 1e prijs F. A. Dijkstra te Marrum, 48 p.; 2e M. Fennema te Marrum, 47 p.; 3e O. Streekstra te Blija, 45 p.; 4e A. Vellinga te Blija, 42 p.; 5e D. Teitsma te Reitsum, 42 p.

UITSLAG GEITENKEURING

Siegerswoude, 28 Augustus. Uitgaande van de geitenkoopvereniging van Ureterp—Siegerswoude werd hier Zaterdag keuring gehouden, waarvoor niet minder dan 55 dieren werden aangeboden. De jury, bestaande uit de heeren de Groot van Minnertsma en Werkhoven van Sint Anna Parochie, kende de prijzen, welwillend beschikbaar gesteld door de neringdoenden ter plaatse, toe als volgt:

Rubriek Lammeren: 1. S. Postma, 2. J. Drost, 3. Tj. Huitema, 4. J. G. de Vries, 5. J. Jonkman, 6. L. v. d. Brink.

Rubriek 1-jarige dieren: 1. Griet van J. Huitema, 2. Marie van J. Jansma, 3. Sijke van J. v. d. Broek.

Rubriek 2-jarige: 1. Sijke van H. Hoekstra, 2. Jo van B. Bouma.

Rubriek overloopers: 1. H. de Vries, 2. J. Drost. Rubriek ouders: 1. Sietske van H. Hoekstra, 1. Sietske van J. Adema, 1. Hendrikje van J. Hoekstra, 2. Coba van H. Hoekstra, 2. Trijntje van L. v. d. Brink, 3. Gepke van S. Boonstra, 3. Anna van J. Jonkman, 3. Sietske van Gebr. Cuperus, 3. Ali van J. Z. Huitema.

Rubriek bonte Geiten: 1. H. de Vries, 2. S. Postma, 3. J. Krol, 4. H. de Vries.

Beste Geit: Sijke van H. Hoekstra.

PLOTSSELINGE DOOD

Suawoude, 26 Augustus. De veehouder J. M. de Vries zou hedenavond na het melken met zijn zoon en knecht de koeien verwijderen. Bij het omstappen van een hek zakte hij plotseling ineen. De ontboden geneesheer, dr. Hornstra van Bergum, en een hier ter plaatse op familiebezoek zijnde geneesheer, konden slechts den dood constateren.

DE KLOKKEN LUDEN NIET MEER

Vrouweparochie, 26 Augustus. Tot groot ongerief van ons dorp en omgeving is onze dorpsklok weer tot staan gebracht. Nadat de gemeente het subsidie voor dit doel ingetrokken had, is door onze dorpsgenooten een bedrag bijeen gebracht, waaruit het klokkluiden een paar jaar is bekostigd. Deze kas schijnt thans ook weer uitgeput te zijn. Zoodat het klokkluiden en het opwinden van het torenuurwerk zijn gestaakt.

KERK EN SCHOOL, BENOEMINGEN ENZ.

Ned. Herv. Kerk

Beroepen te Aalten (toez.) ds. G. P. Klijn te West-Terschelling.

Aangenomen naar Sneek (toez.) ds. J. N. de Ruiters te Aalsum.

BEVESTIGING EN INTREDE VAN CAND.

S. POSTMA TE RIED EN BOER

Na een vacature van ruim zes jaar

Aan de vacature bij de Ned. Herv. gemeente te Ried en Boer, die ruim zes jaar heeft geduurd, kwam gisteren een einde door de bevestiging en intrede van cand. S. Postma te Bolsward.

Voor een geheel gevuld kerkgebouw trad als bevestiging op ds. J. Brandt te Grouw, die een predikatie hield naar aanleiding van Matt. 10: 8: „Geneest de krankten, reinigt de melaatschen, wekt de dooden, werpt de duivelen uit, gij hebt het om niet ontvangen, geeft het om niet“. Na de bevestiging zong de gemeente den nieuwen leeraar toe Ps. 134: 3.

Het kerkgebouw was wederom tot de laatste plaats bezet, toen ds. Postma des middags zich aan de gemeente verbond en als tekst had gekozen Joh. 15: 5: „Want zonder Mij kunt gij niets doen“. Na beëindiging der predikatie volgden toespraken tot de ouders, den bevestigd, den consulente, de ringbroeders, diverse kerkelijke colleges en personen, vrienden en studiegenooten.

Vervolgens werd namens den kerkeraad het woord gevoerd door diaken Andringa, namens kerkvoogden en notabelen door den heer J. Kingma en namens het kerkbestuur van Boer door den heer G. van der Ploeg.

Voor den ring Franeker voerde ds. de Vries te Franeker 't woord, voor den V.C.J.B. ds. Aalbers te Schalsum, terwijl een studievriend woorden van afscheid sprak.

De rij van sprekers werd gesloten door den consulente, ds. Scheepstra te Peins, op wiens verzoek den nieuwen leeraar werd toegezongen Ps. 224: 1.

AFSCHEID DS. G. THODEN VAN VELSEN TE RAUWERD

Gisteren hield ds. G. W. B. A. Thoden van Velsen zijn afscheidsprek. De kerk was flink bezet, mede met belangstellenden uit Wieuwerd, Britsveld, Deersum, Irnsum, Poppingawier, Terzool en Sijbrandaburen.

Als tekst had hij gekozen uit de Openbaring van Joh. I, hoofdstuk I vers 8.

Eerst zong de gemeente Ps. 68 vers 10. Na de preek, waarbij de scheidende leeraar dank bracht aan de gemeente en de verschillende instanties werd toen gezongen Gez. 99 vers 3 en 4. Ds. H. J. E. Caroen te Irnsum dankte ds. van Velsen voor wat hij gedaan heeft voor de gemeente en sprak verder een persoonlijk woord als vriend. Namens kerkvoogden en notabelen sprak de heer D. Posthumus; namens de kerkelijke colleges van Terzool en Sijbrandaburen de heer J. Punter; namens den kerkeraad bracht de heer J. Cuperus dank aan den scheidenden leeraar, waarbij hij de gemeente verzocht hem staande Ps. 121 vers 4 toe te zingen. Na het uitspreken van den zegen liet ds. van Velsen eveneens staande zingen Gez. 96: vers 1. Van de gelegenheid persoonlijk afscheid van domini en mevrouw te nemen werd druk gebruik gemaakt.

Bij Koninklijk besluit van 25 Augustus is benoemd tot leeraar in vasten dienst aan de R.H.B.S. te Oud-Beyerland de heer R. Deknatel, wonende te Rotterdam, vroeger te Leeuwarden.

De voordracht voor hoofd der openbare lagere school te Gerkesklooster bestaat uit de heeren: 1. B. Schouwstra, onderwijzer aan de openbare lagere school te Surhuisterveen; 2. P. Toppen, onderwijzer aan de openbare lagere school te Harkema-Opeinde en 3. H. van Zwol, onderwijzer aan de openbare lagere school te Houtgehage.

Bennoemd aan de openbare lagere school te Harkema-Opeinde tot tijdelijk hoofd de heer P. Toppen, onderwijzer aan die school en tot tijdelijk onderwijzer de heer G. Ettema, volontair aan de openbare lagere school te Boelenslaan.

Bennoemd tot tijdelijk onderwijzer aan de openbare lagere school te Dokkum, zulks te rekenen met ingang van 1 Augustus j.l., de heer G. v. d. Meer te Akkerwoude.

Door B. en W. wordt voorgesteld om den onderwijzer D. v. d. Duim van Tijnje over te plaatsen naar Lippenhuisen. Voor Tijnje is de volgende voordracht opgemaakt: 1. J. de Wilde te Terband, 2. S. Ettema te Bergum, 3. A. Dragstra te Beetsterzwaag.

Op het dietrial (alfabetisch) voor directeur van de zuivelabriek te Wieuwerd zijn geplaatst de heeren G. Bremer te Hemelum, J. de Roos te Oudwoude en V. Spanjer te Leeuwarden.

Bennoemd tot chef der gemeentepolitie in Haskerland de heer H. van 't Veer, chef-veldwachter van Barradeel.

Vanwege de Vereniging tot veredeling van het ambacht zijn geslaagd voor gezelschapshuischilderen J. Riemsma, Worum, J. Kuurstra, Franeker, P. de Vries, Bolsward en A. de Vreeze, Worum; gezelschapsmachinebankwerker P. de Boer, Sneek.

FINANCIEELE MEDEDEELINGEN

FRIESCH-GRONINGSCHE COÖPERATIEVE BEETWORTELSUIKERFABRIEK

1915 leden ontvangen f 11.19 per 1000 kg bieten

In het jaarverslag der Friesch-Groningsche Coöperatieve Beetwortelsuikerfabriek te Groningen over het boekjaar 1938—39 deelt men mede, dat in de campagne 1938—39 in totaal aan de fabriek werden geleverd van 5098 hectaren 182,835,707 kg beetwortelen met een gemiddeld suikergehalte van 15.84 pct. (vorig jaar 17.61 pct.).

Hiervan werden aan derden overgedragen 2,225,723 kg met een gemiddeld gehalte van 15.60 pct.; zoodat werden ontvangen voor verwerking in eigen fabriek 180,609,984 kg.

In de fabriek werden verwerkt 180,104,766 kg met een gemiddeld snijdselgehalte van 15.89 pct. In verband met de voorwaarde der bietencontingentering werd, in onderling overleg, een gedeelte hiervan verwerkt voor rekening der Centrale Suikermatschappij.

De gemiddelde levering per gecontracteerde H.A. bedroeg 35,858 kg beetwortelen met 5680 kg suiker (35,722 kg met 6239 kg suiker).

Door leden-verbouwers werden gemiddeld op aandelen geleverd 21,493 kg beetwortelen per aandeel (21,463 kg).

Het gemiddeld gehalte, waarnaar met de leden zal worden afgerekend, bedraagt 15.84 pct. (afgerond 15.8 pct.).

Uit de verwerkte bieten werden de volgende producten verkregen: witsuiker 21,634,110 kg, ruwe suiker 241,000 kg, melasse 9,449,477 kg, natte pulp 57,935,540 kg, gedroogde pulp 4,182,661 kg, gedroogde suikerpulp 73,900 kg, schuimaarde ongeveer 9,000,000 kg. Alle producten waren van onberispelijke kwaliteit.

De „ledenprijs“, resulteerende uit de rekening van het beetwortelbedrijf bedraagt bij 15.84 pct. gehalte f 11.19 1/2 per 1000 kg.

De prijs voor de aandelen geleverde bieten bedraagt bij 15.83 pct. gehalte f 11.186 per 1000 kg (rond f 11.19).

De omslag der algemeene afrekening bedraagt f 20.21 per aandeel, of gemiddeld per 1000 kg f 0.84. (Hiervan werd met leden-leveranciers dit

voorjaar reeds f 15 per aandeel verrekend). De leden ontvangen dus bij gemiddelde levering f 11.19 — f 0.84 = f 10.25; de sluitkeuring bedraagt hierbij en bij het gemiddeld gehalte, 67 cent per 1000 kg bieten.

De vereniging telde op het einde van het boekjaar 1915 leden met 5485 aandelen.

Voor het boekjaar 1938—1940 werden door de leden gecontracteerd 3973 hectaren beetwortelen; op participatievoorwaarden werden 1936 hectaren bijgekocht.

Nalatenschap van dr. F. Mannheimer failliet verklaard

De civiele vacatiekamer der rechtbank te Amsterdam verklaarde in staat van faillissement de nalatenschap van dr. F. Mannheimer.

De rechtbank benoemde mr. P. H. Smits tot rechter-commissaris en mr. E. J. Korthals Altes tot curator.

Het faillissement was aangevraagd door mr. C. J. Pechelharing, die optrad als procureur van mr. M. van Regteren Altena, bewindvoerder in de voorlopige surséance, verleend aan de firma Mendelssohn.

Namens de nalatenschap was de faillissementsaanvraag tegengesproken door mrs. Mulderje en Bouma.

MARKTBERICHTEN

AARDAPPELVEILINGEN

FRANEKER, 28 Augustus. Borgers, groote f 1.15—f 1.50, dikke f 0.65—f 0.70, alles per baal van 100 pond. Aanvoer 79 baal.

BEEUGERMOLLEN, 28 Augustus. Borgers, groote f 1.20—f 1.80, idem, bonken f 0.50—f 0.65; Roode Star, gewone f 1.65—f 1.85, idem, middel f 0.85, idem, bonken f 1.05. Aanvoer 425 balen.

Groenteveiling te Franeker op 28 Augustus

Andijvie per 10 krop 16—18 ct., meloenen per stuk 7—18 ct., kropsla per 10 krop 25—31 ct., bloemkool per stuk 3 1/2—10 ct., rode kool per 10 kg 5—7 1/2 ct., peren (precose) per kg 9 ct., rode pruimen per kg 19 ct., dubbele witte boont

BOND VAN ZANGKOREN IN FRIESLAND

Onder voorzitterschap van den heer K. H. Popping vergaderde gistermiddag het bestuur van den Bond van Zangkoren in Friesland in hotel Spoorzicht. Na kennisneming van eenige door den Bond uitgegeven nieuwe a capella koornummers van Willem Landré, J. Nauta en Jac. S. de Vries, kwamen het Concertreglement en statuten aan de orde.

Dank zij een grondige voorbereiding door de heeren J. de Boer, H. K. Popping en H. K. Schippers, konden deze concepten, na niet te uitvoerige bespreking bijna onveranderd aangenomen worden. In dezen vorm zullen deze statuten en reglement de in October te houden algemeene jaarvergadering ter goedkeuring worden aangeboden.

Hierna kwamen de dit jaar in Oldeberkoop georganiseerde Zangersfeesten aan de orde. Gaven deze Zangersfeesten in financieel opzicht reden tot tevredenheid, in ander opzicht was de lof niet onverdeeld. Met de hierbij opgedane ervaringen hoopt het bestuur het volgend jaar zijn voordeel te doen.

Naar aanleiding van een opmerking in het juryverslag, wierp de heer H. K. Schippers, betreffende hetzoo mogelijk organiseren van een Zangersfeest van uitsluitend Kerkkoren, een balletje op. Daar het belang hiervan in voldoende mate werd ingezien, zal het bestuur onderzoeken of een dergelijk Zangersfeest in de aanstaande wintermaanden uitvoerbaar is.

De actie, die de muziek-recensent van de Leeuwarden Courant in dit blad voert om in Friesland het zingen in de Friesche taal meer ingang te doen vinden, werd door dezen spreker hoogelijk geprezen. Hij hoopte, dat deze actie steeds meer veld zal winnen. Hij hoopte ook, dat de inrichters van de Zangersfeesten in Friesland er steeds meer het belang van zullen inzien juryleden te kiezen, die in voldoende mate liederen in de Friesche taal kunnen begrijpen en verstaan.

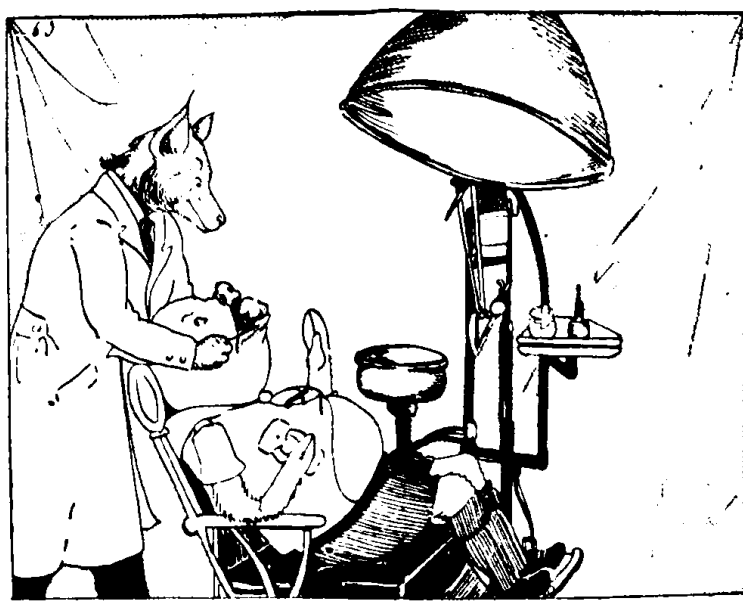
HULDEZANG AAN DE KONINGIN

Uitvoering te Dokkum

Het vorige jaar werd te Amsterdam bij het 40-jarig Regeerings-jubiläum en onder aanwezigheid van H.M. de Koningin, onder leiding van den componist uitgevoerd de „Huldezing aan de Koningin“, van Fred. J. Roeske.

Ditzelfde werk zal nu op Donderdag 31 Augustus te Dokkum ten gehore worden gebracht. Het „Chr. Gemengd Koor“, dat voor deze gelegenheid extra versterkt wordt, een groot Kinderkoor en de Chr. Muziekvereniging „Oranje“ is de uitvoering hiervan in handen gegeven.

Het geheel staat onder leiding van den heer Willem Zonderland.

63. „Zo, jongelui“, zei de tandarts, „ik behoeft niet te vragen wie het slachtoffer is. Ga hier maar zitten.“ Daarop bekeek hij de pijnlijke kies. „Jai wel koud zijn, dokter“, begon Joke. „Hij ging even taartjes halen en toen hij terug kwam keek hij scheel van de pijn.“

64. Na 't onderzoek kreeg Big een geweldig pak watten tegen de pijnlijke wang aan en daaromheen nog een flink verband. „Dat komt ervan, als je al die dozen met lekkers alleen leeg eet. Het leek wel voorraad voor een weeshuis“, zei dokter Vos.

RADIO-PROGRAMMA

Dinsdag 29 Augustus

Hilversum I. golfl. 1875 en 4144 M. AVRO-Uitzending. 8.—Gramofoonmuziek. (Om 8.15 Ber.). 10.—Morgenvijding. 10.15 Gewijde muziek (grpl.). 10.30 Voor de vrouw. 10.35 Declamatie. 11.—Causerie „De vrouw en het wereldbeeld“. 11.10 Huis-houdelijke wenken. 11.35 Sylvestre-Trio. 12.10 Orgelspel. (Om 12.15 Berichten). 12.30 Hans Lennartz' ensemble. (Om 1.—Interview). 1.20 Gramofoonmuziek. 1.45 Hans Lennartz' ensemble. 2.15 Omroeporkest. 3.—Declamatie. 3.25 AVRO-Amusementsorkest (opn.). 4.10 Gramofoonmuziek. 4.30 Kinderkoor. 5.—Kinderhalfuur. 5.30 Omroeporkest. 6.15 Gramofoonmuziek. (Ca. 6.25 Berichten). 6.35—6.57 Filmtuizing. 7.—Zang en piano. 7.30 Gramofoonmuziek. 7.45 Inlichtingen voor a.s. studenten. 8.—Berichten ANP. radiojournaal. mededeelingen. 8.20 Causerie „De bewegelijke wereld“. 8.35 De Twilight Serenaders. 9.15 Interview. 9.30 Ray Ventura et ses Collégiens. 10.15 Gramofoonmuziek. 10.30 Omroeporkest en solist. 11.—Berichten ANP. Hierna uit Milaan: Reportage. 11.30—12.—Fresco's Swing Aristocrats en soliste en Jack Louis' Tangoband.

Hilversum II. golfl. 3015 M. KRO-Uitzending. 8.—9.15 Gramofoonmuziek. (Om 8.15 Ber.). 10.—Gramofoonmuziek. 11.30 Godsdienstig halfuur. 12.—Ber. 12.15 Gramofoonmuziek. 12.30 Peregrinos-orkest. (1.—1.20 Gramofoonmuziek). 2.—Voor de vrouw. 3.—Gramofoonmuziek. 5.—KRO-Melodisten en solist. 5.45 Felicitaties. 6.05 Gramofoonmuziek. 6.15 KRO-Melodisten en solisten. (Ca. 6.25 Berichten). 7.—Berichten. 7.15 Causerie „Katholieke slechthoorden“. geeft acht! 7.35 Gramofoonmuziek. 8.—Berichten ANP. mededeelingen. 8.15 KRO-Kamerorkest. 9.—9.20 Gramofoonmuziek. 10.—Gramofoonmuziek. 10.30 Berichten ANP. 10.40 KRO-Boys en solist. (11.—11.10 Gramofoonmuziek). 11.30—12.—Gramofoonmuziek.

Dreilwich. golfl. 1500 M. 11.20 Gramofoonmuziek. 12.05 Orgelspel. 12.35 Het New Hippodrome-orkest. 1.20 Reportage. 1.50 Vocaal trio en piano. 2.20 Orgelspel. 2.45 Zang en harp. 3.05 Gramofoonmuziek. 3.55 BBC-Northern Ireland-orkest en James Moody's dansorkest. 4.35 Het Parker Crook-trio. 5.20 Wynford Reynolds' orkest. 5.50 Reportage. 6.20 Berichten. 6.50 Causerie over het verzamelen van sigarettenplaatjes. 7.05 Pianoconcert. 7.50 Reportage. 8.20 „Mercenary Mary“, operette. 9.20 Berichten. 9.50 Causerie „Questions in the air“. 10.10 BBC-Symphonie-orkest en solisten. 11.—Oscar Rabin's „Romany Dance Band“.

„The Romanians“ en solisten. 11.50 Gramofoonmuziek. 12.15—12.20 Berichten.

Parijs. „Radio-Paris“, golfl. 1648 M. 9.—en 9.30 Gramofoonmuziek. 12.35 Zang. 1.05 Gramofoonmuziek. 3.35 Zang. 3.50 Vioolvoorzacht. 4.35 Gramofoonmuziek. 4.50 Het fluitkwartet Francis Stoffs. 5.25 Gramofoonmuziek. 6.35 Clavecimbelvoorzacht. 7.20 Locatelli-orkest. 8.35 Gramofoonmuziek. 8.50 Het Capelle-kwartet en solisten. 10.05—10.50 Radiotooneel.

Keulen. golfl. 456 M. 6.50 en 7.35 Gramofoonmuziek. 8.50 Omroepschrammelenensemble en solisten. 12.20 Leo Eysoldt's orkest. 2.30—3.20 Populair concert. 4.20 Omroep-kleinerorkest en gramofoonmuziek. 7.—Zang en piano. 8.50—12.20 Fritz Weber's dansorkest en solisten.

Brussel. golfl. 322 en 484 M. 12.20. 1.30—2.20. 5.20. 6.20. 7.20 en 8.20 Gramofoonmuziek. 8.50 Orkestconcert m. m. v. soliste. 10.30—11.20 Gramofoonmuziek. 484 M. 12.20 Gramofoonmuziek. 12.50 en 1.30 Radio-orkest. 7.—Gramofoonmuziek. 8.20 Koningin Astrid-herdenking. 8.30 Radio-orkest en solist. 9.20 Symphonieconcert. 11.—11.20 Gramofoonmuziek.

Duitschland sender. golfl. 1571 M. 8.35 Omroeporkest. 9.20 Politiek dagbladoverzicht. 9.35 Zang en piano. 10.20 Berichten. 10.40 Gramofoonmuziek. 11.05 Berichten. 11.20—12.20 Zie Keulen om 8.50.

AANBESTEDINGEN

Door den architect J. H. v. d. Veen te Garijp (ondershands) van:

a. Den bouw van een veestalling voor den heer G. Adema onder Wartena, aan den heer R. Bijlma te Wartena voor f 949. Begroting f 1040.

b. De bouw van een veestalling voor den heer P. J. Bosma te Garijp.

c. G. Bijlstra te Wartena f 3687, J. v. d. Berg te Bergum f 3540, H. Hollema te Twijzel f 3470, H. Stelwagen te Garijp f 3336, T. J. de Vries te Suameer f 3200. Begroting f 3175.

d. De bouw van een woonhuis voor den heer H. J. v. d. Veen te Garijp.

e. G. Bijlstra te Wartena f 1997, J. v. d. Berg te Bergum f 1986, H. Hollema te Twijzel f 1946, H. Stelwagen te Garijp f 1895, T. J. de Vries te Suameer f 1850. Begroting f 1850.

Gegund aan den laagsten inschrijver.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS van Leeuwarden brengen ter kennis, dat in verband met de te houden tentoonstelling het parkeerterrein aan de Jacob Catsstraat op **Vrijdag 1, 8 en 15 September a.s. buiten gebruik is gesteld als standplaats voor voertuigen en motorrijtuigen** en als zodanig op bedoelde dagen zijn aangewezen de volgende toelijdende wegen van de Veemarkt: de Fonteinstraat, de Molenaarstraat, de Westerparkstraat, de Westersingel, de Elizabethstraat en de Sneekertrekweg.

Leeuwarden, 28 Augustus 1939.

Burgemeester en wethouders voornoemd, J. M. VAN BEIJMA, burgemeester, E. SCHOTMAN, secretaris.

KENNISGEVING.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS van Leeuwarden maken bekend, dat wegens een herstelling van een waterleidingzinker de Stadsgracht langs den Oostersingel nabij de Vlietsterbrug te Leeuwarden, voor het scheepvaartverkeer zal zijn gesloten van **Maandag 4 September 1939 te 7 uur v.m. af tot en met Zaterdag 16 September d. a. v. te 22 uur** of zoveel eerder of later als in verband met de werkzaamheden noodig zal blijken.

Leeuwarden, 28 Augustus 1939.

Burgemeester en wethouders voornoemd, J. M. VAN BEIJMA, burgemeester, E. SCHOTMAN, secretaris.

ADVERTENTIËN

** Ondertrouwd:
JAN E. BRAAM
en
ANNY KERKHOFF.

Sneek.
Marktstraat 23.
Kleinzaad 36.
Huwelijksvoltrekking Vrijdag 1
September, 12 uur.
Receptie op den trouwdag van
12—3.30 uur, Hotel „De Wijnberg“,
Sneek.

In plaats van kaarten.
** R. J. RIENKS
en
A. RIENKS—SWART
geven bij deze kennis van de geboorte
van hun zoon
WILLEM JOHANNES.
St. Jacobiparochie (O.B.D.),
25 Augustus 1939.

** I. J. NIEUWENHOUT.
L. J. NIEUWENHOUT—
DE BOER
geven met blijdschap en dankbaarheid
kennis van de geboorte van hun
dochter

WALTJE.
Wons, 25 Augustus 1939.

** Met blijdschap geven wij kennis
van de geboorte van ons dochttertje
AUKJE.

H. BIJ DE LEIJ.
T. BIJ DE LEIJ—v. d. MEULEN.
Stiens, 25 Augustus 1939

** Met blijdschap geven wij kennis
van de geboorte van onze dochter
RIENKJE.

S. OFFRINGA.
G. OFFRINGA—HASKER.
Leeuwarden, 27 Aug. 1939.
Groningerstraatweg 91.
Tijd. St. Bonifatius-Hospitaal.

** Geboren:
SAAPKE RICHTJE,
dochttertje van
J. LETTINGA
en
F. LETTINGA—KOOISTRA.
Edens, 26 Augustus 1939.

Heden behaagde het den Heere
zeer plotseling van onze zijde
weg te nemen onzen geliefden
man, vader, behuwd- en groot-
vader

JENTJE M. DE VRIES,
in den ouderdom van ruim 68
jaar.

De diepbedroefden:
Wed. J. M. DE VRIES—
RIEDSTRA.

KINDEREN-, BEHUWD- en
KLEINKINDEREN.

Suawoude, 26 Augustus 1939.

Heden overleed onze geliefde
moeder en grootmoeder

SIETSCH T. WIERDA,
in den ouderdom van ruim 84
jaar, sedert 17 Januari 1936
weduwe van TJEERD S. HOEK-
STRA.

Wed. A. HOEKSTRA—METZLAR
en KLEINDOCHTER,
Prumelaan 37, Arnhem.

IJtens, 26 Augustus 1939.

Den 27en Augustus 1939 is van
mij heengegaan mijn lieve, zorg-
zame moeder

GE BIJL—DE JONG.
Mr. P. J. Troelstraweg 15.
Leeuwarden.

J. J. BIJL.

Heden overleed te Bussum, nog
onverwacht, onze beste vader en
behuwdvader, de heer

SIJZE ROORDA,
in den ouderdom van 64 jaar.
P. ROORDA.
W. C. ROORDA—KEUR.
Assendelft, 25 Augustus 1939.
Provincialeweg 54.

De crematie zal plaats hebben
te Velsen op Dinsdag 29 Augustus
a.s., na aankomst van trein 14.14
uur, halte Driehuis-Westerveld.

Verzooke geen bezoek en geen
toespraken.

Hiermede betuigen wij onzen hartelij-
ken dank voor de vele bewijzen van
deelneming, ondervonden bij het
overlijden van onze geliefde moeder

ANSCHJE WIGLES REIDINGA.
Huizum, 25 Augustus 1939.

Uit aller naam:
W. VAN DER HOOP.

Dr. J. A. BRONS,
Chirurg,

van 30 Augustus tot nadere
aankondiging AFWEZIG.

J. A. VAN DROOGE

ARTS,
HEEFT DE PRAKTIJK HERVAT.

J. H. Schönfeld - Arts
praktijk hervat

Consultatiebureau

voor Geestelijke Afwijkingen,
Wissedwinger 1 te Leeuwarden.

Woensdag 30 Augustus 1939
weder Consultatiebureau.

Accountancy, Belastingzaken
Boekhouden

Opleiding voor praktijk en examens.

J. BALTJES,

Leraar M. O. Boekhouden,
ACHTER DE HOVEN 116D.

BOEKHOUDEN

Opleiding voor de examens Mer-
curius, Ver. v. Leeraars, akte L. O.
Handelskennis en Staatspraktijk-
diploma.
Privé-, Club- en Cursuslessen.

F. FRANKENA

Accountant, Leeraar M. O. Boekh.,
Huizum, Hobbemastraat 7. Tel. 6412

CURSUS HANDELSKENNIS L.O.

ZATERDAG 9 SEPTEMBER a.s. vangt een NIEUWE CURSUS aan.

Voor gevorderden bestaat gelegenheid tot aansluiting
bij de cursus, opleidende voor het examen 1940.
Inlichtingen en aangifte bij:

S. D. FEENSTRA.
Priv. Doc. i. d. Handelsw. en Accountant, Ibisstraat 10, Leeuwarden.
F. FRANKENA,
Leeraar Boekhouden M. O. en Accountant, Hobbemastraat 7, Huizum.
Mr. J. v. d. SCHAAF, Advocaat-Procureur, Willemskade 26, Leeuwarden.

CURSUSSEN

ter Opleiding voor
N.O.-Akten.

Bij voldoende deelname vangen 16
September a.s. NIEUWE CURSUSSEN
aan. Prospectus met aangiftebiljet
verrigbaar bij den administrateur
K. R. THOMASSEN, Goudenregen-
straat 22, Leeuwarden. Aangifte
voor 9 September.

HANDTEKENEN

(Zaterdagmiddag-Cursus)

Opleiding acte Handtekenen L. O.

Aanvang nieuwe cursus 2 September

Inlichtingen en aangifte dagelijks

T. v. d. WOUDE

Leraar M. O.

Gerard Doustraat 9 - Huizum

Avondrijverheidsschool

Leeuwarden

Duur van de cursus 5 winterhalf-
jaren, aanvangende 1 October.

Onderwijsvakken: Ned. taal, rekenen,
wiskunde, boekhouden, natuur- en
werktuigkunde, hand- en vak-
tekenen, vaktheorie voor typografen.

Lesavonden op Maandag, Dinsdag,
Donderdag en Vrijdag van 6.30 tot
9 uur; voor typografen Zaterdag-
middag van 2 tot 6 uur.

Toegelaten worden:

a. tot de eerste klasse zij die vol-
doend Lager Onderwijs genoten
hebben en overdag werkzaam
zijn in een beroep, waarvoor
kennis van tekener noodzake-
lijk is;

b. tot een hogere klasse, zij die
op grond van een getuigschrift
of toelatingsexamen daarvoor in
aanmerking kunnen komen.

Schoolgeld in verband met het
inkomen van ouders of verzorgers,
van f 2.— tot f 40.— per winter-
halfjaar.

Aangifte op Maandag 4 en Dinsdag 5
September a.s., des avonds van 6½
tot 8½ uur, in het gebouw der
Ambachtsschool.

DE DIRECTEUR.

HERINNERING.

De ONTVANGER der Contributie
Zeedijken van Westdongeradeel her-
innert er aan, dat de Dijkbelasting
voor 1939 voor 1 September a.s. dient
betaald te zijn.

Ternaard, 26 Augustus 1939.

De ontvanger, J. BOERSMA.

N. L. S. V.

DE NIEUWE LEEUW. SLAGERSVEREENIGING

doet een beroep op de burgerij om zich te
schikken in de moeilijkheden, voortvloeiende uit
den militairen plicht van enkele harer collega's en
hun personeel.

HET BESTUUR.

Het PLAATSELIJK COMITÉ tot het
houden van Nationale Gedenkdagen
maakt aan de ingezetenen van Warga
en omstreken bekend, dat wegens den
internationalen toestand de feestdag,
vastgesteld op 31 Aug. a.s., ter ere
van de geboorte van Prinses Irene, tot
nadere aankondiging

WORDT UITGESTELD.

Aanbesteding
Rondweg - Dokkum.

TE KOOP 6 x 36 are (pondemaat),
zeer gunstig gelegen aan Hoofdweg,
bevallende naar raming 60.000 ten
ZAND. Het AFGRAVINGSRECHT
ook afzonderlijk te koop.

D. TOORNSTRA Gzn., Dokkum.

Te koop aangeboden
BURGERHUIS op zen te
Leeuwarden. Koopsom f 2500

Eigen grond Aanvaarding 12
November of eerder in overleg.
Nieuwbouw BURGERHUIZEN te
Huizum, in prijzen van f 3100.—
f 3300.— en hooger. Alles eigen
grond.

Te bevragen

KOOIS
Administratie- en Woningbureau,
Prins Hendrikstraat 13—15.
Tel. 5734 - Leeuwarden.

Beëdigd Makelaar.

TE HUUR aangeboden

Woon- en Winkelhuis
op eersten stand te Harlingen. Te be-
vragen WONINGBUREAU, Voorstr. 8,
Harlingen.

Van Aardkaronderstel voorzien.

Dank voor aanbiedingen.

C. R. BAARDA, Achlum.

GELD

Ambt. etc. Zonder Borg
Wett. lage rente Discr. ofw.

CREDIETBANK
DE NOORD-NEDERLANDSCHE
Preadmissingel 51-Groningen

TE KOOP LARK, met zeil en treil,
prijs billik. Ook genezen te ruilen
tegen motorrijtuig, ben. 60 kg. Te be-
vragen A. de Hoven 267.

GAAST.

Gevraagd aan de School voor
C.V.O. te Gaast voor tijdelijk een

Onderwijzer of
Onderwijzeres,

Ned. Herv. Onmiddellijke indienst-
treding. Geen pers. bezoek.

Solicities voor 31 Augustus a.s.
aan het hoofd der school W. BAKKER

Winkelfuffrouw

gevraagd, liefst met enige ervaring.
Aanbiedingen hedenavond tusschen 8
en 9 uur DE FRIESCHE FRUIT-
WINKEL, Wirdumerdijk 29.

Gevraagd een

Huishoudster.

H. v. d. KRIEKE, veehouder, Wirdum.

Mevr. SNIJDER vraagt voor direct

een net

Dienstmeisje.

Maria Louisastraat 2.

Gevraagd flink

Meisje,

voor d. en n. zelfst. kunnende werken
en koken. Zich aan te bieden Maan-
dag, Dinsdag of Woensdag na 8 uur
of schriftelijk.
Mevrouw DORST, Troelstraweg 97.

Gevraagd Boerenmeid

die goed kan melken of gen. te leeren.

F. F. DE JONG Jr., Akkrum.

Voor direct gevraagd (tijd.) een netto

Slagersbediende,

intern.

Fa. G. S. DE BOER, Schrans 133.

Voor direct gevraagd, wegens dienst-
plicht

2 Slagersknechten

(voor noodhulp).
K. S. DEKSTRA, Engelschestr., tel.
6108.

Met dank aan sollicitanten wordt be-
richt, dat in de vacatures op het labo-
ratorium der Coop. Condensfabriek
„FRIESLAND“

Ongewoon transport

In den nacht van Zaterdag op Zondag is een 90 ton wegende Jumbo-locomotief van het Haarlemmermeerstation naar het Frederiksplein te Amsterdam overgebracht, waar hij zal dienst doen op de tentoonstelling ter gelegenheid van het 100-jarig bestaan der Nederlandsche Spoorwegen. Het transport moest, om het verkeer niet te doen stagneeren, na middernacht geschieden, maar bracht overigens geen bijzondere moeilijkheden teweeg.

HET KONINKLIJK PALEIS op den Dam te Amsterdam is onder bewaking gesteld van de Vrijwillige Burgerwacht.

DE FRANSCHÉ MINISTERS Marchandeu, Daladier, Chautemps en de directeur der Posterijen Julien verlaten na afloop van den Kabinetraad het Elysée te Parijs.

TALRIJKE ENGELSCHEN zijn in verband met den ernstigen internationalen toestand op advies der autoriteiten naar hun land teruggekeerd. De geweldige drukte op het Liverpool Street Station te Londen na aankomst der continentale treinen.

Londen wordt in staat van verdediging gebracht. Een der onderdeelen van een stuk luchtdoelgeschut wordt naar de plaats van bestemming gedragen.

OP ALLE REGERINGSBUREAUX heerscht een koortsachtige bedrijvigheid in verband met den internationalen toestand. De drukte voor het gebouw van den Generalen Staf te 's Gravenhage.

Nazomer in het Waterland

Men schrijft ons uit Akkrum:

Nu schiet het al weer op met den zomer. Het riet langs de poelen en plassen begint van kleur te veranderen, ja zelfs is hier en daar al riet afgemaaid en kunnen we zoo vanaf het water de uitgestrekte greiden aanschouwen. Ze zijn nu alle gemaaid, de groene velden. De tweede snede is ook weggehaald en heeft de voorraden in de schuren aangevuld. Nu weidt 't vee rustig in de afgehooiden landen. Vele vogels bevinden zich nu in massa op de uitgestrekte velden en het is alsof ze reeds bezig zijn zich te oefenen voor de groote reis welke ze straks hebben te aanvaarden. Honderden kieviten zweven door het luchttruim, stijgen, dalen, vliegen tegen of voor den wind en vormen groote groepen. Het is nu nog tijd de bewegingen der vogels waar te nemen.

Tientallen zeilboten hebben zich weer naar de poelen begeven en de zeilers genieten van den schoonen dag. Hier en daar liggen de bootjes nog in het riet verscholen, elders drijft een wit zeiltje rustig over de poel, ginder plonsen een zweemlachte in het water en tenslotte heeft op eenigen afstand een hengelaar een rustig hoekje uitgezocht om een vischje te verschalken.

De geheele Zondag is een dag van genieten op het water. Er heerscht rust en men wordt er enkele oogenblikken afgeleid van de angstige spanning, welke thans de wereld beheerscht. Hoe verder de dag vordert, hoe rustiger alles schijnt te worden. De wind is gaan liggen en effen is de groote plas waar op we ons bevinden. Geen rimpeltje is meer op het water te bekennen en steeds groener wordt de omgeving, nu de zon ter kome nigt. Als een vuurroode bol zakt zij langzaam naar den horizon.

Hier en daar zijn nog bootjes achtergebleven, op het land zijn tentjes opgeslagen. Hier zullen de late natuurvrienden den nacht in doorbrengen om morgen bij het opkomen van de zon weer getuige te zijn van de nadering van den dag. Het zwartbonte vee loopt nog rustig te grazen en steekt sterk af tegen de nu zoo groen gekleurde grasmat. Op het water drijven enkele futen rond en duiken zoo nu en dan onder in het aan de oppervlakte drijvende riet. Een reiger tuurt met uitgestrekte hals over den kant van een sloot. Nog is de zomer niet voorbij; nog slechts enkele weken en het moois van de plassen in zomer-tijd behoort weer tot het verleden. Een Zondag als deze behoort tot de uitzonderingen welke nog te verwachten zijn. Het behoort dan ook niet te verwonderen, dat zich heden dag nog te kunnen genieten. Velen valt het moeilijk afscheid te nemen van dit oord van vrede en rust. Tot laat in den avond vertoeyen ze op of aan het water, tot dat eindelijk de sterven in de richting van het dorp dient te worden gewend. Een onvergetelijke Zondag.

Een der laatste mooie dagen op poel en plas.

Beetgum ging door, zij het zonder Belgen

Harlinger junioren in Hardegarijp de baas

K. N. V. B. handhaaft promotie- en degradatie-competities

KAATSSEN

WEDSTRIJDEN TE BEETGUM

Er komen Belgen. — Er komen geen Belgen. Er komen wel Belgen — tot tenslotte de zekerheid: Er komen geen Belgen. Zoo ongeveer was de gang van de meeningen gedurende de laatste dagen met betrekking tot de wedstrijden van O. K. K. Niemand wist het; zelfs de leidende figuren hadden geen enkele zekerheid en moesten zich wel op het standpunt stellen, dat er wel kans was, dat zij kwamen. Vrij zeker twijfelde de groote massa; immers de berichten waren zoodanig, dat de twijfel bijna grensde aan zekerheid. En tegen den avond van Zaterdag kwam dan ook het teleurstellende bericht: de Belgen kunnen niet komen. Het verwonderde niemand en velen zullen daarin een reden hebben gevonden van een bezoek aan Beetgum af te zien.

Het bestuur van O. K. K. stond voor groote moeilijkheden; het was niet enkel de teleurstelling zooals een bezoeker die gevoelde, doch de geheele opzet van twee wedstrijddagen viel in duigen. Daarbij kwam nog, dat ook van de eigen spelers enkele in militairen dienst waren, waarop niet kon worden gerekend. Het spreekt wel van zelf, dat de plannen waren besproken hoe eventueel zou moeten worden gehandeld. En het duurde slechts kort, toen de plaatsen van de ontbrekende spelers waren aangevuld, zoodat opnieuw 12 partijen op een nieuwe lijst konden worden samengesteld. Deze nieuwe lijst werd ons gisteren aangeboden met de aanduiding: „Nooduitgave”. Wij zijn van meening, dat die aanduiding gevoegelijk achterwege had kunnen blijven. De aanvulling had voor een deel plaats gehad met juniorspelers, doch deze jonge spelers hebben over het algemeen hunne plaatsen op een zoodanige wijze ingenomen, dat de deelname geenszins als een noodmaatregel kon worden aangevoeld. Meerdere gaven een spel waarvan vele anderen niet konden raken, en het mag worden gezegd, dat zij althans op dezen dag niet hadden mogen ontbreken. Het spelpeil, dat zij bereikten en het enthousiasme, waarmee zij speelden gaven dikwijls kleur en leven aan de partijen. Het publiek, dat in

zeer grooten getale getuige van dezen wedstrijd was, zal de deelname van deze jongeren als een welkome vergoeding voor de afwezige Belgische sportbroeders hebben aanvaard. Gezien mag worden op de uitstekende momenten van Kooistra aan den opslag, in nog veel sterkere mate aan die van Rodenhuis, aan het sterke perkspel van Frans Helfrich, maar bovenal aan de prachtige verdediging van Pieter de Haan zooals als aan diens buitengewoon verdienstelijk tusschenspel.

De totaalindruk is alleszins gunstig; O. K. K. is er in geslaagd een goeden wedstrijd aan te bieden als was het dan geen internationale.

De heer E. de Groot, van Wommels, fungeerde als scheidsrechter.

De 12 deelnemende partijen waren de volgende:

1. H. Knol te Harlingen, S. de Haan te Berlikum en S. Helfrich te Wijnaldum.
2. T. Zijlstra te Witmarsum, J. van Dijk te Harlingen en S. Zijlstra te Beetgum.
3. K. Kuiken te St. Annapar., H. Bogaard te Heerenveen en W. Bosma te Bolsward.
4. R. Yetsinga en C. Kamminga, beiden te Arum en J. Wieling te Wier.
5. S. Kooistra Fzn, de Dokkum, A. Braam te Sexbierum en Fr. Helfrich te Harlingen.
6. M. v. d. Hem te Rauwerd, J. Tanja te Oostrum, J. v. d. Leij te Berlikum.
7. B. Wiersma te Berlikum, L. Heeringa te Holwerd en A. Paassen te Huizum.
8. J. Wolba te Menaldum, M. Bijlsma te Bolsward en K. Hibma te Peins.
9. J. Rodenhuis te Huins, D. de Bildt te St. Jacobi Par, en F. de Jager te Harlingen.
10. K. Koldijk te Jorwerd, A. Pascal te Harlingen en G. Groen te St. Anna par.
11. G. Jellema te Weidum, P. de Haan te Holwerd en A. v. d. Meulen te Berlikum.
12. K. Falkena te Bolsward, L. Seerden te Franeker en P. Edens te Leeuwarden.

De wedstrijd

De nos. 1 en 2 ontlieden elkaar weinig. No. 1 had geregeld de beste kansen en het gelukte de tegenpartij niet den achterstand geheel weg te werken. De kansen voor no. 1 stegen niet weinig toen de Haan door passeeren van de kaats op 6—4 den stand op 2½ om 1½ spel bracht. Een bovenslag van Van

Dijk op 6—6 gaf 2 spel aan no. 2, waarna de Haan met een bovenslag op 6—2 de partij beëindigde.

De nos. 3 en 4 verschilden te veel. De perksverdediging van no. 4 was te zwak. Na den stand 1 spel gelijk liep no. 3 snel uit en maakte zonder onderbreken de 3 spel vol.

No. 5 trad zeer krachtig op en speelde een uitstekende partij. Zowel aan den opslag als in het perk waren zij overwegend sterker en liepen na den stand half spel gelijk uit tot 2½ spel. Een kwaadslag van Braam op 6—4 bracht no. 6 een spel. Verder succes bleef uit en met een prachtig opgeslagen bal op 6—0 won Kooistra de partij.

Een goede partij volgde tusschen de nos. 7 en 8. No. 7 kon een voorsprong behalen van 1½ spel, mede doordat tweemaal op 6—6 een bordje werd behaald.

De voorsprong ging echter geheel verloren en de stand werd 1½ spel gelijk toen Heeringa op 6—6 de kaats niet en de stand werd 2½ om 2 spel in te loopen, maar voor de rest was no. 9 de situatie voldoende meester en won onbedreigd.

Van weinig belang was de partij tusschen de nos. 9 en 10. No. 9 was in ieder opzicht sterker en nam gemakkelijk een voorsprong van 2 spel. Wel gelukte het dan aan no. 10 tot 1 spel in te loopen, maar voor de rest was no. 9 de situatie voldoende meester en won onbedreigd.

Een partij met een record aantal buitenslagen speelden de nos. 11 en 12. De opslag aan beide zijden was veel te onzeker en in totaal werden 31 buitenslagen genoteerd. Het eenige goede wat van deze partij viel te zeggen was het uitstekende perkspel van P. de Haan. No. 11 won ten slotte op den stand 2½ spel gelijk en 6—0 door een kwaadslag van Seerden.

De tweede lijst

Op de tweede lijst kwamen dus de nos. 1—3, 5—7 en 9—11.

No. 1 was in den beginne niet fortuinlijk. Tweemaal werd een halfspel op 6 gelijk verloren, eerst door niet passeeren van de kaats door de Haan en dan door buitenslaan van Knol. Door een tweetal buitenslagen van Kuiken kreeg no. 1 dan een half spel. Vanaf dit oogenblik bracht no. 1 er totaal niets meer van terecht. Zonder moeite behaalde no. 3 de ontbrekende 2 spel, waartegenover no. 1 in totaal slechts 6 punten plaatste.

Een teleurstellend verloop had de partij tusschen de nos. 5 en 7. No. 5 speelde weer uitstekend en nam een voorsprong van 1½ spel. Met een prachtig opgeslagen bal op 6 gelijk had Wiersma dan succes. Dit bleek het eenige succes te zijn en in totaal behaalde no. 7 nog 4 punten in de ontbrekende 1½ spel.

werken van Van der Meulen op 6—2 hernam no. 9 de leiding. Van langen duur was ook deze voorsprong niet. Op 6—2 passeerde de Jager de kaats niet en de stand werd 2½ om 2 spel in het voordeel van no. 11 toen de Haan op 6—2 voor de kaats reedde. Een fraaie kans kreeg no. 11 toen in het volgende half spel een 6—2 voorsprong werd verkregen. Toch werd het nog 6 gelijk, op welken stand Jellema buiten sloeg, waardoor het 2½ spel gelijk was geworden. Het beslissende half spel verliep onder de grootte spanning. Op 6—4 passeerde ten slotte de Bildt de kaats niet, waardoor no. 11 won met 66 om 58 punten.

Het drietal

Op het drietal kwamen dus de nos. 3—5 en 11.

Al te eenzijdig verliep de partij tusschen de nos. 3 en 5. No. 5 speelde veel minder dan in de vorige partijen. Vooral de opslag van Kooistra was meermalen te onzeker. No. 3 was uitstekend op dreef. Het eerste halfspel was voor no. 5 door een bovenslag van Helfrich. Voor het verdere gedeelte van de partij was het succes geregeld aan de zijde van no. 3, dat tot 2½ spel wist uit te loopen. Op 6 gelijk had Kooistra succes met een opgeslagen bal, die door Bogaard verkeerd werd beoordeeld, waardoor 1 spel werd verkregen. Wel werd het nogmaals 6 gelijk, maar Bogaard beëindigde de partij door het passeeren van de kaats.

De eindstrijd

In den eindstrijd kwamen dus de nos. 11 en 3 tegen elkaar uit. Dit werd een slotpartij zooals maar zelden moet gezien. Alle spelers waren volkomen voor hun taak berekend en fouten kwamen zelden voor. De opslag werd door Jellema en v. d. Meulen aan den eenen kant en Kuiken en Bogaardt aan den anderen kant uitstekend verzorgd. Het perkspel bereikte een hoogte als nooit te voren. Een aantal bovenslagen van 23 werd genoteerd, waarvan de juniorspeler de Haan 3 voor zijn rekening nam, Bosma 7, v. d. Meulen 6 en Bogaardt 2.

Het begin van de partij was voor no. 11 zeer hoopvol. Driemaal werd een halfspel gewonnen op 6—4. Met een prachtig opgeslagen bal op 6—4 had daarna Kuiken succes en 1 spel werd gemaakt door niet verwerken van van der Meulen op 6 gelijk. Met een bovenslag op 6—4 zorgde de Haan voor den stand 2 om 1 spel. No. 3 was dan eenigen tijd sterker. Op 6—4 passeerde Bosma de kaats en het werd 2 spel gelijk door een kwaadslag van de Haan op 6—4. Fel werd om de leiding gestreden. Op 6 gelijk plaatste v. d. Meulen een geweldigen bovenslag waarmede hij 2½ spel aan zijn partuur bracht. Weer werd het 6 gelijk en de Haan zorgde voor de overwinning toen ook hij ver bovensloeg. De punten waren 66 om 60.

De uitslag

1e prijs: G. Jellema, P. de Haan en A. v. d. Meulen.
2e prijs: K. Kuiken, H. Bogaardt en W. Bosma.
3e prijs: S. Kooistra, A. Braam en F. Helfrich.
De koningsprijs werd toegekend aan A. van der Meulen.

JUNIORES TE HARDEGARILP

Het is Zaterdagmiddag een goede wedstrijd geworden; al gaf de eerste omloop geen spannende partijen, later volgde uitstekend spel. Men beschikte over een goed terrein en de algemeen gunstige omstandigheden bevorderden vooral een goeden opslag. Er waren 12 afdelingspartijen ingeschreven, n.l.:

1. J. Zijlstra, J. Hoekstra en P. Hoekstra te Sexbierum.
2. A. Douwinga, W. v. Loon en R. Rienks te Huizum.
3. S. Kooistra, K. Keekstra en Joh. Lens te Dokkum.
4. B. Kooistra, J. Bijlinga en J. Westra te Leeuwarden.
5. G. Haisma, R. v. Os en S. IJsselstein te Hardegarijp.
6. L. Heeringa, P. de Haan en H. Zaturdag te Holwerd.
7. K. Wassenaar, J. Wieling en A. Bergsma te Wier.
8. A. Roukema, O. Knier en B. Rijpma te Bolsward.
9. A. Walstra, P. Kuperus en D. Kingma te Leeuwarden.
10. H. Tichelaar, K. Atema en G. Hoekstra te Hardegarijp.
11. A. Dijkstra, R. Dijkstra en S. Wiersma te Akkervoude.
12. T. Bouma, Fr. Helfrich en K. Braaksma te Harlingen.

De eerste omloop

Achterenvolgens verloren no. 2 met 1 spel, no. 4 met een half spel, no. 5 met een spel, no. 7 eveneens met een spel, no. met een half spel en no. 11 zonder eenig succes.

De 2e lijst

1—3, 6—7 en 9—12.

Het bleek spoedig, dat de betere krachten aan het werk waren. No. 1 had een behoorlijk overwicht op Dokkum; in dit partuur was Kooistra een goede kracht, maar deze werd niet steeds voldoende gesteund. Dokkum verloor met een spel.

Holwerd gaf tot gelijk spel goed partij aan Wier; daarna kwamen vooral aan de perkzijde meerdere mislukkingen voor. Het resultaat van een spel bleef beneden de verwachting.

Een uitermate spannende partij volgde tusschen 9 en 12. Leeuwarden en Harlingen. Nadat de stand gelijk spel was geworden, had Harlingen even de leiding, doch het achterspel faalde meermalen; in een oogblik haalde Leeuwarden 2 spel; op 6 gelijk passeerde Kingma de kaats en maakte daarmee 2½ spel. Het peil bleef niet gehandhaafd, Harlingen herstelde en won met gering verschil.

Het drietal

Voor de prijzen kwamen in aanmerking Sexbierum—Wier en Harlingen.

De partij was buitengewoon spannend. Aanvankelijk had Sexbierum goede kansen, liep uit tot 1½ om ½ spel, doch werd dan teelk in het nauw gebracht. Met goed spel toonde Wier eenige meerderheid, was zoo gelukkig 2 maal op 6 gelijk te winnen en liep uit tot 2½ spel. Het ontbrekende halfspel kwam echter niet; de kansen keerden en op 2½ spel gelijk en 6 om 4 nam P. Hoekstra onhoudbaar de kaats voor zijn rekening en won de partij.

De eindstrijd

De beslissende partij tusschen Harlingen en Sexbierum liet zich even minder gunstig aanzien, hoewel voortdurend de halfspellen met voldoende spanning verliepen. De perkwedding van de gebr. Hoekstra was van de goede soort; Helfrich had te veel mislukkingen. Een betrouwbare kracht was Bouma, zoowel aan den eersten opslag als in het voorperk. Geruimen tijd was de leiding in handen van Sexbierum en deze werd zelfs 2½ om 1 spel. Ook hier kwam de wijziging; Sexbierum zakte zichtbaar af, Helfrich herstelde iets en de kansen keerden; het werd 2½ spel gelijk, waarop Sexbierum vooral aan de perkzijde faalde. Op 6 om 2 besliste Helfrich met een terugslag.

De uitslag:

- I. Harlingen: F. Bouma, K. Braaksma en F. Helfrich.
- II. Sexbierum, J. Hoekstra, P. Hoekstra en J. Zijlstra.
- III. Wier: Wassenaar, Wieling en Bergsma.

Een beker voor den koning der partij werd toegekend aan Bouma.

STEDELIJKE COMPETITIE JEU DE PELOTE

Het Plein verslaat de L.K.C.

Op het Wilhelminalplein te Leeuwarden werd Vrijdagavond de tweede ontmoeting gespeeld tusschen de vijftallen van Het Plein en de L.K.C. voor de stedelijke competitie jeu de pelote. Daar de partij laat begon en de strijd vrijwel gelijk opging, kon aan den eisch, dat de winnaar 12 spel moet behalen, niet worden voldaan. In verband met de duisternis werd 8 spel „uit“ gespeeld.

Zoals men weet, was de eerste ontmoeting tusschen deze vijftallen met groot verschil door de L.K.C.-ers gewonnen. Thans echter bood Het Plein veel beter tegenstand, nam de leiding, waarna verder beurtelings successen werden behaald. Op de helft had de L.K.C. een voorsprong van 5—3, die echter weer te niet werd gedaan en zelfs nam Het Plein in een ruk de leiding met 6—5 over. Opnieuw liep de L.K.C. in en kwam op 7—6. De beide volgende spellen waren weer voor Het Plein, dat de overwinning behaalde op 7—7 en 6—6. Zoals uit onderstaande punten telling blijkt, werd niet minder dan 6 maal op 6—6 een spel gewonnen.

Het Plein:

8 2 6 8 4 8 6 6 8 8 8 6 4 8 8 = 98.

L.K.C.:

2 8 8 4 8 2 8 8 2 4 6 8 8 2 6 = 84.

Het is wel gebleken, dat het aanbeveling zal verdienen de partijen eerder te doen beginnen, daar anders het slot door de invallende duisternis wel „geluksspel“ moet worden.

LEDENWEDSTRIJDEN

Joure. 1e prijs W. Stuiver en B. Bosma, 2e H. Zijlstra en Jac. Stof. Als koning der partij werd uitgeroepen de heer W. Stuiver, die daarmee den wisselbeker, uitgelooft door jhr. P. B. J. Vegelin van Claerbergen, burgemeester van Haskerland, verwierf.

Marssum. Lits Fearut. 1e prijs Wiebren van Wieren en Lieuwe Ruardja, 2e Albert Wind en Louw Veeman, 3e Adriaen v. d. Kooi en Tjitse Jousma.

LEDENWEDSTRIJDEN

Kimswerd. 1e prijs W. G. de Boer, Joh. v. d. Meer en P. v. d. Plaats, 2e D. Helfrich, R. v. d. Berg en R. Volbeda, 3e W. Helfrich, U. Douma en G. Goinga, 4e J. Bouma en M. Halbertsma.

ONDERLINGE WEDSTRIJDEN

Rien. Ingezetenen van Rien en Lutkewierum. Klasse I. 1e prijs: Fred Winkler en S. de Jong, 2e prijs: S. Bosgra en F. Draaisma. Klasse II. 1e prijs: S. v. d. Veer en H. Hobma; 2e prijs: D. Dijkstra en D. Jellema.

ZEILEN

JONGENSWEDSTRIJD WARTENA

De uitslag van den wedstrijd op Zaterdag 26 Augustus uitgeschreven door de jongenszeilvereniging „Synocht“ te Wartena, luidt als volgt.

Klasse I. 1. Freeke, van F. de Boer; 2. Morgenster, van Dirk Postma; 3. Noordster, van B. de Boer; 4. Twee Gebroeders, van Jacob T. Spijkstra.

Klasse II. 1. Markol, van S. D. Valk, 2. Ali, van Ali Postma; 3. Zeemok, van B. de Boer.

Klasse III. 1. Wopkie, van B. de Jong; 2. Meeuw, van Joh. Valk; 3. G. W. S., van S. R. v. d. Veen; 4. Sweltsje, van Tj. A. Bijlsma.

Klasse B. M. 1. Berthus, van B. Bijlstra; 2. Jacob, van Annie Spijkstra; 3. Sékob, van S. J. v. d. Meer; 4. Synocht, van G. F. Bijlsma.

Klasse IV. 1. Ald Hiem, van Br. Haijtsma, 2. A. T. A., van T. Haijtsma; 3. Twirke, van E. Heegstra; 4. Roek, van S. Boonstra.

Klasse V. 1. Trio II, van G. R. v. d. Veen; 2. ? van R. Heidstra.

Klasse VI. 1. Sweltsje, van F. Cuperus; 2. ? van P. Bergsma; 3. Trio, van A. Veenstra, 4. Trijntje, van R. Heidstra.

Klasse VII. 1. Vier gebroeders, van T. Meindersma, 2. Tel, van J. Hempenius, 3. Sébok, van H. Tilma; 4. 3 gebr., van S. Valk.

De eerste-prijswinnaar der vier eerstgenoemde klassen kwamen in het tijdelijk bezit van een wisselbeker, die tweemaal achtereen of in het geheel driemaal door denzelfden persoon moet worden gewonnen.

WEDSTRIJD „JONG FRISIA“

Zondag j.l. hield de zeilvereniging „Jong Frisia“ voor de 15e maal haar jaarlijkschen grooten zeilwedstrijd van kleine schepen in zes klassen, waaraan 61 schepen deelnamen. Het weer was prachtig, alleen jammer, dat er niet meer wind was, maar ja, men kan ook niet alles tegelijk eischen en de wedstrijd slaagde toch nog uitstekend en had een vlot verloop.

Een van de meeste momenten was wel de optocht door het dorp, met het harmoniecorps „Apollo“ voorop en daarachter de jongens met hun schepjes, waarvan de helwitte zeilen vroolijk klapperden. Jong, zoowel als oud geniet altijd van het werkelijk mooie gezicht dat de „Jong Frisia“-optocht biedt.

Te half twee gingen de jongens, die niet met schouwen het Groot Eiland konden bereiken met het bestuur mee in de praam, en daar in het Pikmeer werd met het zeilen begonnen.

Nog nimmer werd er van het publiek zoveel belangstelling getoond, want niet alleen op het eiland sloegen verscheidene toeschouwers de prestaties van de schepjes gade, maar ook op het Pikmeer, rondom het wedstrijdterrein, lag menig schip en boot gemeerd.

Het bestuur kan dan ook met groote voldoening op dezen wedstrijd terug zien. Na afloop deelde de eere-voorzitter, de heer H. de Jong van Huizum, de prijzen uit.

De uitslag luidt als volgt:
Klomp. 1. Jan de Leeuw met Polle; 2. Akke de Jong te Huizum, met Jong Frisia; 3. Hinke de Leeuw, met Hinke; 4. J. v. d. Pol, met Lutine.

Kleine Volle. 1. A. Bergsma, met Snoek; 2. H. v. d. Beij, met Hessi; 3. D. L. Bloemsma, met Markol; 4. S. Meijerhof, met Frisia; 5. L. Belt, met Li.

Kleine Holle. 1. T. v. d. Berg, met Swalker II; 2. W. Stenekes, met Imkje; 3. K. Kleinhuis, met Cor.

Groote Volle. 1. D. Dorhout, met Zanzibar. Groote Holle. 1. H. Hoenveld, met Stern; 2. H. J. Okkema, met Aukje; 3. P. v. d. Berg, met Brúzer; 4. A. Roeliga, met Meeuw.

Modelschepjes. 1. Tj. Stelwagen, met ?; 2. P. van Kalsbeek te Heerlen, met Synocht; 3. J. Holthrop, met Snip.

Waar niet vermeld is de winnaar woonachtig te Grouw.

WEDSTRIJD GALAMADAMMEN

Uitgaande van de vereniging „De Morra“, werd Zaterdag te Galamadammen een zeilwedstrijd gehouden. Woel er in den voormiddag een flink briesje, zoodat wij de liefhebbers reeds hoorden spreken van kans op een moeien wedstrijd, des middags werd het zoo stil, dat van een mooie zeilerij in elk geval geen sprake meer kon zijn. Tevens ontbraken tergevolge van de voormobilisatie enkele trouwe zeilers, onder wie dr. Tromp Visser, die daardoor den wisselbeker aan W. Smits te Koudum moest afstaan.

De uitslag was verder als volgt:
Afdeling Larken. Hiervan verscheen slechts een tweetal aan den start. 1e prijs van der Wal te Hindeloopen.

Schouwen: 1e prijs W. Smits te Koudum met Watersport, die tevens beslag wist te leggen op bovengenoemde wisselbeker.

Klasse B.M.-ers: 1e prijs Hoppie, van H. H. Speerstra te Wierum, schipper J. H. Speerstra. Hierdoor kwam Speerstra in het bezit van den wisselbeker, die nu nog een keer door de Hoppie zal moeten worden gewonnen, om definitief eigendom te worden.

Invatatieklasse: 1e prijs J. Zweed te Hindeloopen, 2e Gerlisma te Hindeloopen.

Klasse Vrijbuiters: 1e prijs F. Stalman te Hindeloopen.

Op verzoek werden de prijzen door den heer H. Amsterdam uitgedeeld, die zich daarbij bediende van het Hindelooper dialect.

ZWEMMEN

DIPLOMA ZWEMBAD „GROOTE WIELEN“

Voor het „Groot Diploma“ van het zwembad Groote Wielen te Leeuwarden, waaraan verbonden de volgende eischen: sprong 3 m. plank, 100 M. gekleed, 200 M. borstzwemmen, 100 M. rugzwemmen, slaagden de volgende dames:

Mevr. Wiersma—Poortvliet, mevr. A. M. de Vries—de Jong, Aike Tjitske Schoolstra, Trijntje Proce, Uiljke de Boer, Thea Hoeben, Grietje Nieuwenhuis, Wieske Penna, Sietske Popma, Anneke v. Wieren, Tilly Kniphof, Attie Toornstra, Ali v. d. Heide, Geertje Postma, Jellie Rentenaar, Cornelia de Vries, Cornelia Zijlstra, Trijntje Kamstra, Jantine Eldé en de heeren Piet v. d. Borg, Simon de Wilde, Nico Tekstra, L. Hoekstra, Johannes Hoeben en Anne Keizer.

Het schitterende weer en de heerlijke temperatuur van het water waren aanleiding, dat er een heel gezellige drukte op het bad heerste.

DIPLOMA-ZWEMMEN HEERENVEEN

In het Natuurbad Oranjewoud had Zaterdag onder zeer groote belangstelling van een talrijk publiek het jaarlijkse diplomazwemmen plaats. Niet minder dan tachtig kandidaten hadden zich voor het afleggen der voorgeschreven proeven aangegaven en het is een verblijdend resultaat dat alle 80 kandidaten in het bezit konden worden gesteld van het begeerde diploma.

Het was een prachtige propagandadag voor de zwemsport, die door ideaal werd werd begunstigd en die andermaal toonde in welk gelukkig bezit Heerenveen en Oranjewoud zich mogen verheugen door het Natuurbad Oranjewoud.

De uitslagen van het diploma-zwemmen luiden:

Dames: mej. Jacoba Houwman, mej. Mien Bosma, mej. Aaltje Pen, mej. Alie van Stavere, mevr. A. van der Meulen—Adema, mevr. R. Boersma—Beuckens, mej. J. Hartstra, mevr. IJ. Broeder—Drost, mevr. M. IJep-

kema—Heida, mevr. S. Wisman—Hibma, mevr. J. M. Boonstra—Faber.

Heeren: T. C. J. de Smidt, J. Vrind. Meisjes: Truida Oppenhuizen, Treesje Beck, Catharina Muntendam, Betje van Seijen, Tini Vernimmen, Joukje van der Meulen, Finke van der Kuur, Hielkje van der Meer, Martha Wierda, Jet Vrij, Ipie van Wallinga, Jelly Stobbe, Klaas Muntendam, Griet de Jong, Gerda Kooistra, Grietje de Haan, Ella Visser, Klaasje Bruinsma, Anneke van Dijk, Sietske de Vries, Catharina Alida Wintjes, Imi Doosje, Tettie Duursma, Attie van der Knoop, Geesje de Boer, Pietje de Jong, Alie de Jong, Geertje Comello, Geesje Sierdsma, Trijntje Wagenaar, Neeltje Telgenhof, Titie van der Kuur, Bonny Hartstra, Annie Vos, Gerry van der Hoek, Djoekje Boscher, Rika Kuiper, Corrie Buis, Aaltje Vos, Jo Westhof, Jetske Boerstra.

Jongens: Keesje de Schmidt, Bonno Anne Wisman, Nico Bosma, Wieger Hoekstra, Klaas Dijkstra, Roelof Sierdsma, Gerrit Overdiep, Hans v. d. Steenoven, Klaas Dijkstra, Pieter Sierdsma, Jan Broersma, Hanneke Krul, Gerrit van der Meulen, Berend Bos, Klaas Schermer, Piet Lageveen, Jan Wesseling, Jarig Bok, Jo Balink, Gerrit Bosma, Ernst Engelsman, Bart Swillens, Theo Westhof, Jacobus de Nekker, Pier Tibbersma.

De vereichten voor de verkrijging van het diploma waren: 50 meter gekleed zwemmen met sprong van de plank; 100 meter schoolslag en 50 meter rugslag.

SALLY BAUER OVER HET KANAAL

GEZWOMMEN

De Zweedsche lange afstandswemster Sally Bauer heeft haar poging tot het overzwemmen van het kanaal van Frankrijk naar Engeland met succes bekroond gezien. Zij bereikte Zondagavond behouden de Engelsche kust.

KORFBAL

KAMPIOENSCHAP FRIESLAND 1e KLASSE

Wéz Fluch—Wéz Handich 1—2

In een wedstrijd, die geen enkel moment zich kon verheffen op kampioenspel, is Wéz Handich erin geslaagd, zich door een 2—1 zege op Wéz Fluch te plaatsen in den eindwedstrijd om den hoogsten titel.

Toen te ruim half drie scheidsrechter Rogge liet aanvangen, bleken beide partijen enkele reserves te tellen. Direct ontwikkelde zich een snel wisselend spel, met Wéz Fluch iets in de meerderheid. De beide aanvalsakken, vooral dat van Wéz Handich, speelden te doorzichtig, zoodat zich weinig goede kansen voordeden. Na ruim een kwartier spelen schoot H. Faber voor Wéz Fluch zuiver in (1—0). Wéz Handich kreeg hierna enkele kansen, doch goede schoten van D. Postma gingen rakelings naast. Bij Wéz Handich viel het uitstekende spel van het dameszestel op. Wel was Wéz Fluch iets in de meerderheid, doch het schieten bleek uiterst zwak te zijn. Met een 1—0 voorsprong voor Wéz Fluch brak de rust aan.

Direct na de hervatting viel Wéz Handich fel aan en op fraaie wijze bracht D. Postma spoedig de partijen in evenwicht (1—1). In de tweede opstelling bleek Wéz Fluch in het veld veel sterker te zijn, doch het schieten was totaal onvoldoende. Tegen het einde wist Wéz Handich zich te herstellen en gaf het middenvak enkele malen goed door. L. Postma bleek zijn tegenstander te vlug af te zijn en kort voor het einde scoorde deze speler het winnende doelpunt (1—2). Wéz Fluch speelde tanatiek in den aanval, doch succes bleef uit, zoodat onder groote spanning Wéz Handich dezen wedstrijd vrij onverwacht won. Scheidsrechter Rogge leidde uitstekend.

Seriewedstrijden Vios (Nijeholtgade)

De uitslagen van de jaarlijkse Viosserie's luiden als volgt:

1e klasse F.K.B.:
W.K.-combinatie—Advendo 3—0
Vios—W.K.-comb. 1—2
Advendo—Vios 1—0
1e prijs W.K. (Jubbega), 2e Advendo (Ter Idzard).

2e klasse F.K.B.:
Vios II—Advendo-comb. 3—2
Kinea-comb.—Vios II 3—0
Advendo-comb.—Kinea 1—0
1e prijs Kinea (Bovenknijpe), 2e Advendo-combinatie (Ter Idzard).

Adspiranten:
a. Vios—Advendo 1—1
(Vios wint met doelworpen)

b. Dio—W.K. 0—1
Advendo—Dio 0—1
W.K.—Vios 1—2
1e prijs Vios (Nijeholtgade), 2e W.K. (Jubbega), 3e Dio (Oosterwolde).

WIELRENNEN

DE WERELDKAMPIOENSCHAPPEN TE

MILAAAN

De eerste dag

De eerste dag van de wielkampioenschappen te Milaan heeft de Nederlandsche ploeg niet het succes gebracht, dat men had mogen verwachten. Wel plaatsten Jan Derksen en Arie van Vliet zich in de halve finales sprint amateurs en professionals en von Wals zijn serie 100 km achter grote motoren, maar Smits, Pronk en v. d. Vijver werden uitgeschakeld. Smits reed tegen den Deen Holzer zeer dom en Pronk kwam tegen Bergomi aan routine te kort. Van der Vijver werd uitgeschakeld door Schierens.

De eerste serie achter motoren had in zooverre een verrassend verloop, dat de titelverdediger Metze geen winnaar werd, doch onze landgenoot Wals, die achter Käser een zeer tactische race reed. Aanvankelijk had het er alles van, dat Metze zou winnen, doch de strijd met den Italiaan Bovet en den Belg Meuleman had zooveel van zijn krachten gevergd, dat hij tien ronden voor het einde een enorme inzinking kreeg, waarvan Wals, die juist den aanval had ingezet, dankbaar profiteerde. Onbedreigd werd onze landgenoot eerste, terwijl Metze op de laatste plaats eindigde, nota bene met drie ronden achterstand, omdat hij het contact met zijn machine verloor.

De tweede dag

De tweede dag werd ingezet met de 2e manche achter grote motoren.

In deze manche domineerde Lohmann. Reeds na 25 ronden had hij zich van de vierde plaats naar den kop opgewerkt en van toen af lapte hij zijn tegenstanders, zoals hij wilde. De Fransche kampioen stakte na 50 km den strijd.

Wals en Lohmann hebben zich reeds voor de finale geplaatst.

De achtervolging

De Nederlandsche kampioen in de achtervolging, Klink, heeft zich voor de halve finale in het nummer 5 km pursuits geplaatst. Hij sloeg den Engelschman Hill op regelmatige wijze in een bijzonder snellen tijd. Verder hebben zich voor de halve eindstrijden geplaatst de Belg Somers, de Franschman Aimar en de Italiaan Battesini, resultaten, welke geheel in de lijn der verwachtingen lagen.

Ten slotte kan nog worden vermeld, dat Derksen wereldkampioen is geworden bij de

Onrustige tijden

Bij voorraadvorming kunt U kilo's suiker (die nat kunnen worden) vervangen door

SUKRISTOL

in te slaan. Eén klein doosje is bijna 5 pond suiker en kost U

NU NOG SLECHTS 25 CTS.

Onbegrensde houdbaarheid. Geen bij- of nasmaak. SUKRISTOL, ideaal vervangmiddel van suiker. Zuiver product. Bij alle Apothekers en Drogisten.

25 cts.
PER
DOOS

Sukristol
IMP. H. TEN HERKEL - HILVERSUM

Kleine Advertenties,

bestemd voor de eerstvolgende plaatsing

op Woensdag a.s., moeten uiterlijk

morgen, Dinsdagavond, in ons bezit zijn

DE ADMINISTRATIE DER

LEEWARDER COURANT

amateurs. In de beroepsklasse viel geen beslissing, aangezien in den eindstrijd Scherens—van Vliet, eerstgenoemde zoo kwam te vallen, dat overrupsen onmogelijk was.

VAN DE REN- EN TOERISTENVERENIGING

„LEEWARDEN“

De Ren- en Toeristenvereniging „Leeuwarden“ hield gisteren haar vijftiende competitie om den L.A.B.-beker. In dezen rijt heeft Tommie de Boer opnieuw gezegevierd in de A-klasse. De eerste ronde werd in een snel tempo afgelegd n.l. 8.8 km in 11 m. 57 sec. met den Harlinger aan den kop. In de tweede ronde lag Seerden met een 20-tal meters voorsprong op de eerste plaats, doch in de derde maakte Tommie zich los van het peloton en wist hij zijn voorsprong te vergroten tot ruim 4 minuten. Tot het einde wist hij dien te bewaren. De uitslagen waren als volgt:

A-klasse over 70 km: 1. T. de Boer in 1 uur 45 min. 4 sec.; 2. J. Zwerver, welke Woldring in den eindspurt sloeg in 1 u. 49 min.; 3. Woldring op een half wiel in 1 uur 49 min.; 4. G. Schoppen in 1 uur 49 min. 51 sec.; 5. P. Visser in 1 uur 50 min. 21 sec.

B-klasse over 61 km: 1. W. de Boer in 1 uur 34 min. 16 sec.; 2. Riemertsma in 1 uur 34 min. 17 sec.; 3. Doesburg in 1 uur 34 min. 21 sec.; 4. Seerden in 1 uur 35 min. 6 sec.; Bok en Damhuis vielen uit.

C-klasse over 52 km: 1. Dorenbos in 1 uur 20 min. 35 sec.; 2. Riemertsma in 1 uur 25 min. 6 sec.; 3. Hager in 1 uur 20 min. 50 sec.; 3. Van der Schuit in 1 uur 20 min. 54 sec.; 4. H. v. d. Veen in 1 uur 27 min. 3 sec.; 5. Kamstra in 1 uur 27 min. 16 sec.; 6. Ruiten in 1 uur 38 min. 4 sec. Koopmans viel uit wegens een fietsdefect.

De premies uitgelooft door het publiek, werden respectievelijk gewonnen door Tommie de Boer (twee stuks), W. de Boer, Seerden, Hager en Dorenbos.

In verband met den algemeenen toestand gaat de ronde van Haren op Koningsdag niet door. Aanstaanden Zondag wordt geen competitieit gehouden door de club dan een tocht naar Appelscha gaat maken.

ROEIEN

DE EUROPEESCHE ROEIKAMPIOEN-

SCHAPPEN AFGELOST

Naar aanvaarding heeft het presidium van de F.I.S.A. besloten de Europese roeikampioenschappen te verleggen op 1, 2 en 3 September te Amsterdam, zoodat de wedstrijden gehouden, definitief geen dag te laat vinden.

ATHLETIEK

A.A.C. VEROVERT DEN PRINS HENDRIK-

BEKER

Zaterdagmiddag zijn op de Sintelbaan aan het Olympisch stadion te Amsterdam de wedstrijden om den Prins Hendrik Beker gehouden. Voor deze wedstrijden hebben acht clubs ingeschreven, doch de vereniging Pro Patria moest zich terugtrekken, omdat vele van haar leden onder dienst waren geroepen.

Evena's tot vorig jaar ging de strijd tusschen de Trevelsers en A.A.C. Ditmaal was het de Amsterdamse vereniging, welke met een voorsprong van 14 punten den Prins Hendrik-beker veroverde en zich de sterkste club van Nederland mag noemen.

De beste prestatie werd gistermiddag geleverd door Lutzky van A.A.C., die op het nummer speerwerpen een Nieuw-Nederlandsch record vestigde. Het was in prachtige vorm en bereikte een afstand van 67.12 meter. Het oude record stond op 64.48 meter op naam van J. F. van de Pol, die het op 26 Juni 1937 te Boedapest vestigde.

MOTORSPORT

De internationale trofee der Zesdaagsche is door de Duitse ploeg gewonnen, terwijl ook de zijneren vaas in het bezit der Duitsche kwam.

Vier Nederlandsche deelnemers, reden de Zesdaagsche zonder strafpunten uit, n.l. de Ridder, Boer, van Rijn en Moerjes.

AUTOMOBILISME

JOHN COBB VERBETERT WERELDCORDS

John Cobb, de Engelsche coureur, die zoo juist het absolute snelheidsrecord op zijn naam bracht, heeft thans de wereldrecords over 5 en 10 K.M. verbeterd. Met zijn Napier Raitlon racewagen legde hij de 5 K.M. af met een gemiddelde snelheid van 525.595 K.M., terwijl hij op de 10 K.M. een gemiddelde snelheid van 455.363 K.M. noteerde. Deze records waren beide in het bezit van sir Malcolm Campbell met respectievelijk 470.021 K.M. en 384.020 K.M. John Cobb evenaarde voorts het wereldrecord over 10 mijl, dat met een gemiddelde snelheid van 442.993 K.M. op naam stond van wijlen Berndt Wegmeyer.